

NOVIKES I
02.t. FB

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO TURIZMA

ANALIZA TURISTIČKE GODINE
2008.

Zagreb, 5. veljače 2009.

I UVOD

Na sjednici održanoj 19. listopada 2007. godine Vlada Republike Hrvatske prihvatila je, temeljem prijedloga Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka „Program pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2008.“, a na sjednici održanoj 21. veljače 2008. godine na prijedlog Ministarstva turizma Vlada RH donijela je Odluku o osnivanju povjerenstva Vlade RH za koordinaciju aktivnosti i praćenje pripreme turističke godine. Prihvatanjem Programa, Vlada RH je obvezala sva nadležna ministarstva, kao i druga državna tijela i javna poduzeća te dala preporuke županijama, gradovima, općinama i turističkim mjestima, kao i gospodarskim subjektima za poduzimanje utvrđenih mjera i realizaciju aktivnosti iz njihovog djelokruga koje mogu pridonijeti boljoj pripremi i odvijanju turističke godine 2008. Također, Vlada RH zadužila je međuresorno Povjerenstvo za koordinaciju aktivnosti i praćenje pripreme turističke godine sukladno Programu.

Stabilnost međunarodnog turističkog tržišta potresali su novi teroristički napadi, veliki požari, vremenske nepogode, a najviše globalna recesija i financijska kriza na svjetskom tržištu. U listopadu javljaju se prve prognoze o poremećajima u globalnoj industriji putovanja i turizma. Zadnja predviđanja UNWTO-a u svjetlu gospodarske recesije objavljene od velikog broja zemalja u tri najveća turistička tržišta govore kako se mogu očekivati negativni trendovi u globalnom turizmu. Novonastala svjetska kriza utjecala je na potrebu za poduzimanjem žurnih mjera kako bi se umanjio negativni učinak na strani, ali i domaći turistički promet u 2008. godini. Zahvaljujući stečenoj reputaciji na međunarodnom tržištu, jakim promidžbenim aktivnostima, koordiniranoj suradnji javnog i privatnog sektora te sigurnosti Hrvatske kao turističke destinacije, 2008. godina završena je u okviru očekivanja promatrano u broju ostvarenih noćenja, broju gostiju koji će posjetiti našu zemlju.

Ostvareni turistički promet i ove godine, rezultat je:

- kvalitetne pripreme i koordiniranih aktivnosti tijekom provedbe mjera pripreme turističke 2008. godine u javnom i privatnom sektoru
- promptne reakcije Ministarstva turizma osnivanjem Povjerenstva za uskladbu promidžbe aktivnosti javnog i privatnog sektora i osiguranja dodatnih sredstava za promociju iz proračuna 2008. g.
- organizirane, ciljane promocije na svim značajnijim emitivnim turističkim tržištima
- podizanja standarda smještajnih i dr. turističkih objekata i ponude
- potvrđenog statusa Hrvatske na međunarodnom turističkom tržištu kao sigurne receptivne turističke zemlje s kvalitetnim, prepoznatljivim turističkim proizvodom
- nastavak podizanja standarda prometne infrastrukture i otvaranja novih dionica autocesta
- pozitivnih učinaka provedbenih zakonskih propisa iz područja turizma

II OSTVARENI REZULTATI

1. Smještajni kapaciteti

	UKUPAN BROJ KREVETA		Indeks 2008./2007.	UDJEL U %	
	2007.	2008.		2007.	2008.
Hoteli i aparthoteli	115.631	117.902	101,96	12,25	12,17
Turistička naselja	52.460	47.664	90,86	5,56	4,92
Kampovi	214.482	213.646	99,61	22,72	22,06
Sobe i apartmani u domaćinstvu	431.411	442.402	102,55	45,70	45,67
Ostali objekti	130.092	146.996	112,99	13,78	15,18
UKUPNO	944.076	968.610	102,60	100,00	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku 2008. godine Hrvatska raspolaže s ukupno 969 tisuća kreveta u svim vrstama smještaja što je za 3% više nego godinu prije. Iako je broj hotela povećan za 4% (sa 551 koliko ih je bilo 2007. na 571) hotelski kapacitet je rastao za 2%, pa je tako i udjel u ukupnim smještajnim kapacitetima i dalje vrlo skroman i iznosi svega 12,2% što je i dalje nedovoljno u odnosu na tržišnu potražnju, posebice u glavnoj sezoni, te i nadalje predstavlja „usko grlo“ u povećanju ukupnog turističkog prometa i produljenju trajanja sezone. To samo potvrđuje odluku Ministarstva da nastavi s programom „Poticaj za uspjeh“ čiji je cilj unapređenje kvalitete postojeće turističke ponude kroz izgradnju novih, posebice malih obiteljskih hotela i drugih visokokvalitetnih objekata. U 2008. godini do 18. studenog odobreno je 47 kreditnih zahtjeva u iznosu od 210,7 milijun kuna (za 34 hotela/pansiona/aparthotela i 13 za kuće za odmor i apartmane). Od tog broja 15 se odnosilo na refinanciranje, 16 za izgradnju i adaptaciju smještajnih objekata, a 18 za adaptaciju starih kuća „Pod stoljetnim krovovima“. Time će biti dobiveno 657 novih soba, 56 apartmana, 1.480 kreveta, a otvorit će se 378 novih radnih mjesta. Gledano prema regijama, 13 kredita odobreno je kontinentu, a 34 na moru, od čega 7 na otocima.

Najveći porast kapaciteta u ovoj godini bilježe sobe i apartmani u domaćinstvu (rast od 3% u odnosu na 2007. godinu) tako da je njihov udjel od 46% u ukupnim smještajnim kapacitetima i dalje najveći. Broj registriranih građana iznajmljivača povećan je za 0,4% te njihov broj sada iznosi 58.888. Slijede kampovi čiji je kapacitet ostao na razini prošle godine s udjelom od 22%. Najveće smanjenje kapaciteta od bilježe turistička naselja čije smanjenje iznosi 9%, a ukupni udjel iznosi svega 5%. Međutim, zahvaljujući intenzivnim ulaganjima gospodarskih tvrtki u posljednje 3 - 4 godine, kao i aktivnostima i mjerama resornog ministarstva bitno su poboljšani standard i kvaliteta hotelske ponude što potkrepljuju i sljedeći podaci:

HOTELI PO ZVJEZDICAMA	UDJEL HOTELA PO ZVJEZDICAMA U UKUPNOM BROJU HOTELA U %					
	2003.	2004. *	2005.**	2006.***	2007.****	2008.*****
1*	3,7	3,6	3,4	-	-	-
2*	31,7	30,6	29,3	25,2	22,2	20,0
3*	55,0	53,1	55,1	60,7	57,4	55,3
4*	6,3	8,4	8,2	12,1	18,0	21,8
5*	3,3	4,3	4,0	2,0	2,5	2,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Podaci Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka

* uključeni i objekti koji imaju rješenje o privremenom obavljanju djelatnosti

** prikazani podaci na dan 09. svibnja 2005.

*** prikazani podaci na dan 01. rujna 2006.

**** prikazani podaci na dan 07. rujna 2007.

***** prikazani su hoteli koji, prema raspoloživom izvoru informacija, imaju rješenje sukladno važećem Pravilniku o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine Hoteli (NN 48/02, 108/02, 132/03,74/04 i 67/06). Smještajni objekti koji imaju rješenje o privremenom obavljanju ugostiteljske djelatnosti i smještajni objekti koji se nalaze u postupku kategorizacije ne nalaze se u ovom zbroju.

Prikazani podaci na dan 19. siječnja 2009.

Iz gore prikazanih podataka vidljivo je da u Republici Hrvatskoj više ne postoje hoteli s 1*, a da se udjel hotela s 2* i dalje smanjuje. I ove godine dolazi do pada udjela hotela s 3*, dok udjel hotela s 4* i dalje intenzivno raste. Hoteli s 5* u ukupnoj hotelskoj strukturi rastu za 12%. Ovakav trend pokazuje da Hrvatska prati tržišne zahtjeve za višom kvalitetom svih usluga, a posebice visoke kategorije smještajnih objekata. Rezultat je izgradnja novih, ali i rekonstrukcija postojećih objekata u objekte s 3* ili 4*, budući

da se u „naslijeđenim“ objektima rekonstrukcijom najčešće ne mogu zadovoljiti osnovni uvjeti za 5* (kvadratura soba i sl.)

Također treba istaknuti da su uz velik broj obnovljenih hotela izgrađeni i otvoreni i/ili zatvoreni bazeni i dr. sadržaji (wellness, fitness i dr.) što je omogućilo i povećanje cijena i produženja sezone, a time i ukupno bolje financijske rezultate gospodarskih tvrtki što pokazuju i podaci o kretanju cijena.

1. Indeksi potrošačkih cijena

	XII. 2008.	XII. 2008.	XII. 2008.	Ø 2008.
	Ø 2005.	XII. 2007.	XI. 2008.	Ø 2007.
UGOSTITELJSKE USLUGE	113,5	107,0	100,5	106,0
Hrana i piće	113,3	107,6	100,6	106,6
Usluge smještaja	99,4	102,8	99,9	102,2

Izvor: Državni zavod za statistiku

Gore prikazani podaci pokazuju blagi rast cijena ugostiteljskih usluga u odnosu na prošlu godinu. U prosincu 2008. one su u odnosu na isti mjesec prošle godine povećane 7%, a u odnosu na studeni ove godine za 0,5%.

U prosjeku su cijene ugostiteljskih usluga u 2008. godini u odnosu na godinu prije, rasle za 6% i to hrane i pića za 6,6%, dok su usluge smještaja rasle za 2,2%.

Takvo kretanje cijena ukazuje da će financijski učinci rasti nešto više od rasta obujma fizičkog prometa, što će se sigurno pozitivno odraziti i na prihode Državnog proračuna. Dokaz tome su i podaci HNB-a o turističkim prihodima za devet mjeseci. Naime, u prvih devet mjeseci prihodi od turizma iznosili su 6,8 milijardi € (već sada je premašen prihod od turizma iz 2007. godine koji je iznosio 6,7 mlrd €) što, u odnosu na isto razdoblje prošle godine, predstavlja povećanje od 9,6%, a udjel turizma u ukupnom BDP-u iznosio je visokih 21,7%.

Prepoznajući taj značaj Ministarstvo je pokrenulo izradu višegodišnjeg projekta satelitske bilance kojim će se sukladno praksi drugih razvijenih europskih zemalja mjeriti stvarni učinci turizma na nacionalno gospodarstvo.

2. Trgovina na malo

	Indeksi prometa prema pretežitoj djelatnosti			
	Ukupan promet		Promet trgovine na malo	
	nominalno	realno	nominalno	realno
II.2008. ----- I.2008.	104,0	104,4	101,0	101,4
III.2008. ----- II.2008.	115,2	114,2	115,6	114,6
IV.2008. ----- III.2008.	103,3	102,4	102,2	101,3
V.2008. ----- IV.2008.	105,0	103,4	105,2	103,6
VI.2008. ----- V.2008.	99,4	98,6	100,4	99,6
VII.2008. ----- VI.2008.	114,4	115,4	113,7	114,7
VIII.2008. ----- VII.2008.	94,6	95,2	95,3	95,9
IX.2008. ----- VIII.2008.	93,1	92,5	93,8	93,2
X.2008. ----- IX.2008.	98,3	98,3	98,4	98,4
XI.2008. ----- X.2008.	89,6	90,1	90,1	90,6
XII.2008. ----- XI.2008.	123,0	124,2	122,7	124,0

Izvor: Državni zavod za statistiku

Napomena: u podacima je iskazan promet na malo osim trgovine motornim vozilima i motociklima, popravak predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo

Indeksi kretanja prometa u trgovini na malo (i nominalni i realni) indirektno pokazuju koliki je utjecaj turizma na obujam njenog poslovanja. Podaci u ožujku po prvi puta pokazuju rast prometa u trgovini na malo za 15,6% što se može pripisati uskršnjim blagdanima i otvaranjem turističke sezone.

Osim toga izuzetno visok rast prometa u trgovini na malo u srpnju ukazuje na znatno veću turističku aktivnost od one registrirane, jer mnogi gosti koji dolaze individualno i snabdijevaju se u trgovini ne prijavljuju svoj boravak, ili prijavljuju kraći boravak od stvarnog. Iako kolovoz bilježi pad trgovine na malo

(i nominalno i realno) u prvih osam mjeseci prodaja hrane, pića i duhanskih proizvoda porasla je za 16,2%. Ovi podaci također ukazuju na značaj koji turizam ima za cjelokupno gospodarstvo koje kroz turizam posebice u glavnoj sezoni najlakše i najpovoljnije može plasirati svoje proizvode.

Pad prometa u trgovini na malo u studenom značajniji je tim više jer je ovogodišnji studeni imao jedan radni dan više nego isti mjesec lani, manja inflacija utjecala je na rast neto realnih plaća, a time i na rast kupovne moći stanovništva, no to sve nije značajno utjecalo na rast prometa u trgovini na malo. Značajniji je bio nepovoljan utjecaj sve teže dostupnih kredita stanovništva i rast kamatnih stopa. Stoga i u sljedećem razdoblju trgovci na malo trebaju očekivati pad prometa kao odraz negativnih trendova u gospodarstvu.

Prosinac, standardno, u odnosu na studeni, bilježi rast prometa trgovine na malo zbog božićnih i novogodišnjih blagdana.

3. Zaposleni u djelatnosti hoteli i restorani

	BROJ ZAPOSLENIH		Indeks XII. 2008.	Indeks XII. 2008.
	I mjesec 2008.	XII mjesec 2008.	----- I. 2008.	----- XII. 2007.
Pravne osobe	38.769	43.461	112,10	106,58
Obrtnici	37.291	37.341	100,13	98,40
UKUPNO	76.060	80.802	106,23	102,64

Izvor: Državni zavod za statistiku

Povećanje turističkog prometa pridonijelo je i porastu zaposlenih u djelatnosti hoteli i restorani. U prosincu 2008. godine ukupno je kod pravnih osoba i obrtnika iz ove djelatnosti bilo zaposleno 81 tisuća radnika što je 2,6% više nego u istom mjesecu prošle godine. Ako se promatra 2008. godina uočljiv je pozitivan utjecaj na zapošljavanje koji je uvjetovan sezonskim karakterom turističkog poslovanja. Dok zaposleni u pravnom sektoru rastu u odnosu na prosinac prošle godine za 6,6%, u obrtu bilježimo pad zaposlenih od 1,6%. Razlog pada zaposlenih u obrtu možemo tražiti u globalnoj financijskoj krizi koja od rujna zahvaća i Hrvatsku, prvenstveno privatni sektor s manjim brojem zaposlenih, Od siječnja do prosinca ove godine u djelatnosti hoteli i restorani zaposleno je 4,7 tisuća novih radnika što predstavlja porast od 6,2%, a vjerojatno je da je ostvareno i povećanje indirektno zaposlenosti u djelatnostima koje su komplementarne s turizmom (trgovina, promet i dr.).

4. Ostvareni turistički promet

Granični promet putnika od I –XI 2008.

	ULAZ				
	putnici, lis		INDEX	STRUKTURA U %	
	2007	2008	2008/2007	2007	2008
CESTOVNI GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	65.606	66.518	101,39	100,00	100,00
domaći	20.959	21.932	104,64	31,95	32,97
strani	44.647	44.586	99,86	68,05	67,03
ŽELJEZNIČKI GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	620	659	106,29	100,00	100,00
domaći	224	245	109,38	36,13	37,18
strani	396	414	104,55	63,87	62,82
RIJEČNI GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	19	18	94,74	100,00	100,00
domaći	0	0		0,00	0,00
strani	19	18	94,74	100,00	100,00
POMORSKI GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	1176	1323	112,50	100,00	100,00
domaći	30	29	96,67	2,55	2,19
strani	1146	1.294	112,91	97,45	97,81
ZRAČNI GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	1894	1978	104,44	100,00	100,00
domaći	317	357	112,62	16,74	18,05
strani	1577	1.621	102,79	83,26	81,95
UKUPAN GRANIČNI PROMET					
Ukupno putnici	69.315	70.496	101,70	100,00	100,00
domaći	21.530	22.563	104,80	31,06	32,01
strani	47.785	47.933	100,31	68,94	67,99

Izvor: Državni zavod za statistiku

U prvih jedanaest mjeseci ove godine u Hrvatsku je ukupno ušlo 70,5 milijuna putnika što je za 1,7% više nego u istom razdoblju 2007. godine pri čemu je broj stranih putnika iznosio 47,9 milijuna (rast od 0,3%), a domaćih 22,6 milijuna (rast od 4,8%). Čak oko 94% svih putnika ušlo je cestovnim putem koji je za 1,4% viši nego u promatranom razdoblju 2007. godine. Značajniji rast bilježi zračni granični promet preko kojeg je prešlo 2,0 milijuna putnika, što predstavlja povećanje od 4,4% (domaći putnički promet porastao je za 12,6%, a strani za 2,3%).

Turistički promet po mjesecima 2008. godine

MJESCI	TURISTI		INDEKS 2008./2007.	NOĆENJA		INDEKS 2008./2007.
	2007.	2008.		2007.	2008.	
I	121.584	134.061	110,26	313.481	347.460	110,84
II	140.695	158.181	112,43	329.115	380.773	115,70
III	227.263	266.251	117,16	539.199	704.919	130,73
IV	601.489	507.117	84,31	1.692.527	1.342.192	79,30
V	892.318	1.017.882	114,07	3.036.282	3.455.124	113,79
VI	1.559.094	1.517.286	97,32	7.164.286	7.096.522	99,05
VII	2.646.089	2.663.695	100,67	16.523.581	17.562.166	106,29
VIII	2.819.236	2.918.771	103,53	17.889.106	17.831.375	99,68
IX	1.283.936	1.203.871	93,76	6.145.814	6.009.248	97,78
X	490.881	505.650	103,01	1.475.570	1.522.237	103,16
XI	207.975	196.801	94,63	507.578	451.471	88,95
XII	171.846	171.241	99,65	388.953	400.007	102,84

Izvor: Državni zavod za statistiku

Naprijed navedeni podaci pokazuju da osim rasta turističkog prometa 2008. godina bilježi u nekim mjesecima i pad turističkog prometa kako u broju dolazaka tako i u broju noćenja. Pad je jače izražen u broju noćenja što se povezuje s kraćim boravkom u jednoj destinaciji, a što je tren u svim turističkim emitivnim zemljama. Usprkos tome očekuje se da će godina završiti s ukupnim povećanjem broja dolazaka i noćenja, a što su bila i naša predviđanja.

Promet po vrstama objekata

	NOĆENJA		Indeks 2008./2007.	PROSJ. ISKORIŠTENOST KAPACITETA U DANIMA		Indeks 2008./2007.
	2007.	2008.		2007.	2008.	
Hoteli i aparthoteli	15.200.468	15.220.502	100,13	131	129	100,13
Turistička naselja	4.173.288	3814805	91,41	80	88	91,41
Kampovi i kampirališta	13.017.215	13.349.431	102,55	61	62	102,55
Sobe i apartmani u domaćinstvu	17.676.282	18.557.154	104,98	41	42	104,98
Ostali objekti	5.938.239	6.161.602	103,76	46	42	103,76
UKUPNO	56.005.492	57.103.494	101,96	59	59	101,96

IZVOR: Državni zavod za statistiku

Najveći broj turističkih noćenja (32,5% ukupnih noćenja) ostvareno je u privatnom smještaju, koji je u odnosu na godinu prije ostvario porast od 5%. Odmah iza privatnog smještaja s 27% ukupnih noćenja smjestili su se hoteli, koji su u odnosu na prošlu godinu ostali na istom broju noćenja, a iskorištenost kapaciteta pala je za dva dana te sada iznosi 129 dana. Kampovi su s 13,3 milijun noćenja i porastom od 2,6% zauzeli treće mjesto, a njihova popunjenost tijekom godine iznosila je 62 dana. Prosječna iskorištenost kapaciteta 2008. godine iznosila je 59 dana.

Organizirani turistički promet

	I - V MJESEC		VI mjesec		VII i VIII mjesec		IX - XI MJESEC	
	Broj u 000	Indeks 2008./2007.	Broj u 000	Indeks 2008./2007.	Broj u 000	Indeks 2008./2007.	Broj u 000	Indeks 2008./2007.
Dolasci								
- individualno	1.126.508	100,62	923.124	100,23	4.123.349	101,83	1.181.982	95,55
- organizirano	956.984	110,80	594.162	93,12	1.459.117	103,05	895.581	97,62
Noćenja								
- individualno	2.987.997	102,51	3.962.264	101,30	25.013.174	104,46	4.335.280	100,45
- organizirano	3.242.471	108,23	3.134.258	96,36	10.380.367	99,16	4.047.684	97,25

Izvor: Državni zavod za statistiku

U predsezoni je organizirani promet više rastao od individualnog, kako u dolascima, tako i u noćenjima, te je u prvih pet mjeseci broj dolazaka povećan za 10,8%, a noćenja za 8,2%. U sezoni je broj organiziranih dolazaka povećan za 1,8%, a noćenja su bilježila pad od 1%. Važnost organiziranog turističkog prometa je i u tome što se ostvaruju duži boravci nego individualni turistički promet te što se u cijelosti prijavljuje ostvareni promet tj. nema sive ekonomije.

Individualni turistički promet u predsezoni bilježi blagi rast, pa je tako broj dolazaka povećan za oko 1%, a noćenja za 1,3%. U sezoni je broj individualnih dolazaka povećan za 1,8%, dok su noćenja porasla za 4,5%. Individualni turistički promet uvelike nadmašuje organizirani te on čini 64% ukupnog turističkog prometa.

Ostvareni turistički promet

	2008.	% promjene 2008. ----- 2007.
Dolasci u 000		
- ukupno	11.261	+1
- strani	9.415	+1
- domaći	1.846	-1
Noćenja u 000		
- ukupno	57.103	+2
- strani	50.626	+1
- domaći	6.478	+2
Dolasci u 000 po zemljama		
- Njemačka	1.546	-1
- Italija	1.168	-7
- Slovenija	1.043	+3
- Austrija	814	-3
- Češka	623	-7
- Francuska	439	-7
Noćenja u 000 po zemljama		
- Njemačka	10.983	+1
- Slovenija	5.802	+2
- Italija	5.069	-7

- Austrija	4.165	-2
- Češka	4.122	-6
- Poljska	2.512	+37
Noćenja u 000 po županijama		
- Istarska	17.966	+2
- Primorsko-goranska	11.264	+1
- Ličko-senjska	1.410	+7
- Zadarska	6.238	+4
- Šibensko-kninska	3.978	+1
- Splitsko-dalmatinska	9.325	+1
- Dubrovačko-neretvanska	4.453	+1
- Grad Zagreb	1.183	+4

Izvor: Državni zavod za statistiku

Hrvatska je tijekom 2008. godine zabilježila 11,3 milijun turističkih dolazaka što, u odnosu na godinu prije, predstavlja rast od 1%. Strani turisti ostvarili su 9,4 milijuna dolazaka, što predstavlja rast od 1,2%, dok je broj dolazaka domaćih turista pao za 1%. Ukupno 57,1 milijun noćenja ili 2% više nego tijekom 2007. godine. Strani su turisti ostvarili 50,6 mln noćenja (rast 2%), a domaći 6,5 mln noćenja što je za 1% više nego 2007. godine.

Promatrano po zemljama podrijetla iz tradicionalno najvažnijih turističkih zemalja uglavnom se bilježi blagi pad turističkog prometa. Izuzetak su Slovenija iz koje nas je zabilježeno 3% više dolazaka i 2% više noćenja, te Poljska iz koje se bilježi 29% više dolazaka, te čak 37% više noćenja. Međutim, raste i broj za Hrvatsku «novih» ali potencijalno izuzetno važnih tržišta koja bilježe izuzetno visoki rast i broja dolazaka i broja noćenja i to:

Z E M L J A	% promjene 2008. ----- 2007.	
	DOLASCI	NOĆENJA
Japan	+66	+54
Crna Gora	+38	+51
Rumunjska	+44	+43
Poljska	+29	+37
Srbija	+14	+22

Izvor: : Državni zavod za statistiku

Takva kretanja utjecala su i na promjenu ukupne strukture stranog turističkog prometa. Tako je udjel pet naprijed navedenih zemalja u ukupnim stranim dolascima povećan sa 5,8% u 2007. godini, na 6,6% u 2008. godini, a njihov udjel u ukupnim stranim noćenjima sa 4,7% na 6,8%. Ova promjena za hrvatski turizam je izuzetno bitna, jer se jačanjem novih tržišta smanjuje ovisnost o tradicionalnim emitivnim tržištima i time dugoročno osigurava stabilnost rasta turističkog prometa.

Promatrano po županijama najbolje rezultate bilježi Ličko-senjska (7% više noćenja) i Zadarska županija (4% više noćenja), te grad Zagreb (4% više noćenja).

III UKUPNO OSTVARENE AKTIVNOSTI NA PRIPREMI I PROVEDBI TURISTIČKE 2008.

1. MJERE I AKTIVNOSTI MINISTARSTAVA I DRUGIH DRŽAVNIH ORGANA

1.1. Ministarstvo turizma

Zakonodavna aktivnost

Na 7. sjednici hrvatskog sabora održanoj 15. prosinca 2008. godine usvojeni su:

1. Paket zakona o turističkim zajednicama
  - Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma
  - Zakon o boravišnoj pristojbi
  - Zakon o članarinama u turističkim zajednicama
2. Zakon o golf igralištima

Kategorizacija

→ sukladno Pravilniku o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine hoteli, tijekom 2008. godine Ministarstvu turizma podneseno je ukupno 149 zahtjeva za kategorizaciju objekata iz skupine hoteli.

→ povjerenstva Ministarstva su temeljem podnesenih zahtjeva obavila ukupno 166 očevida za skupinu hotela, a 98 ih je dobilo rješenje

→ za objekte iz skupine „Kampovi» podneseno je ukupno 15 zahtjeva, obavljeno je 14 očevida, a 7 predmeta je riješeno

→ za marine podnesena su 3 zahtjeva, obavljena su 3 očevida i donesena 3 rješenja.

UKUPAN BROJ OBJEKATA IZ SKUPINE HOTELI KOJI SU DOBILI RJEŠENJE ZA VIŠU KATEGORIJU U 2008. GODINI

	2*	3*	4*	5*	UKUPNO
UKUPNO	1	17	28	4	50

Izvor: Ministarstvo turizma, Služba za kategorizaciju

Međunarodna suradnja

BILATERALNA SURADNJA

Mješoviti odbori

29.-30.9.2008. – 3. sastanak Mješovitog odbora za turizam Hrvatska-Češka, Zagreb; slijedom zaključaka MO-a u rujnu imenovani supredsjedavajući radnih skupina za kulturu, biciklizam i vinske ceste s objiju strana;

23.-24.10.08. - Brüssel, Hrvatsko-flamanska Mješovita komisija, MT dostavilo prijedlog za dio o turizmu u Sporazumu o suradnji, suradnje i teksta za Sporazum)

10. 11. 2008. 2. zasjedanje Mađarsko-hrvatske prekogranične Radne skupine za lokalnu samoupravu (Središnji državni ured za upravu)

NAPOMENA: resor turizma sudjelovao svojim temama u pripremama za 3. sjednici Vlada RH i R Mađarske, uvrštene u Protokol(sjednica nije održana);

Suradnja između Republike Hrvatske i Francuske Republike (kulturalna, prosvjetna, sveučilišna, znanstvena i institucionalna suradnja).

Međunarodni sporazumi

Završene pripreme za stupanje na snagu Sporazuma o suradnji s Makedonijom;

Pokrenut postupak za sklapanje sporazuma s *Indonezijom* (veljača 2008.);

U pripremi su Sporazumi o suradnji između dviju Vlada s *Marokom*), *Ciprom*, *Tunisom* i *Libijom Omana* i *Malezije*;

Poticaji za eventualno sklapanje sporazuma primljeni od *Federacije Bosne i Hercegovine*, a posredstvom MVPEI i *Armenije* i *Filipina*

OSTALO bilateralna

Primljena izaslanstva veleposlanstava *Indonezije* (veljača), *Kostarike* (travanj), *Gruzije* (svibanj), *Češke Republike* (lipanj), *NR Kine* (kolovoz i rujan); sudjelovali u gospodarskim forumima i pripremi službenih posjeta za *Litvu* (travanj) i *Latviju* (srpanj, rujan), te održavanju sjednice Odbora direktora JATA-a, *Japan* (veljača, studeni).

Također je primljeno izaslanstva Senata Francuske Republike (srpanj), koje je kasnije dalo vrlo povoljno izvješće o svom posjetu Hrvatskoj, osobito povoljno izdvajajući turizam RH.

Slovenija: najavom uvođenja vinjeta na SLO autocestama bavio se Odjel međunarodne suradnje (prepiska sa SLO ministarstvima, našim MVPEI i MMPI, suradnja s HAK-om, odgovori na upite).

Očitovanja : priređivana za veliki broj zemalja (Albanija, Australija, BiH, Bugarska, Češka, Francuska, Indonezija, Iran, Italija, Japan, Kina, Kostarika, Litva, Latvija, Mađarska, Makedonija, Malezija, Pakistan, Poljska, Ruska Federacija, Slovačka, Ukrajina).

MULTILATERALNA SURADNJA

Svjetska turistička organizacija (UNWTO)

9.5.2008. - „Dan Svjetske turističke organizacije u Hrvatskoj“, CROTour, Zagreb

Sudjelovali : zamjenik GT UNWTO-a g. Rifai, pomoćnik GT UNWTO-a g. Lipman, direktor Regije Europa g. Fayos Sola i izvršna tajnica Destinacijskog savjeta gđa Terzebasoglu;

15.-16.5.2008. – 48. sastanak komisije za Europu UNWTO-a, Prag (Češka Republika); i seminar na temu „Turistička politika i problemi kadrova“; predstavnici Hrvatske izložili primjer naše dobre prakse u kreiranju i provođenju turističke politike

30.5.2008. – Madrid, 3. sastanak Radne grupe za olakšavanje putovanja, RH supredsjedatelj;

24.9.2008.- Madrid, 4. sastanak Radne grupe za olakšavanje putovanja, RH supredsjedatelj;

16.-17.9.2008.- Bordeaux, Francuska, održana 4. UNWTO Međunarodna konferencija na temu: „Upravljanje destinacijom i marketing: dva strateška alata za osiguravanje kvalitete u turizmu“

26.9.2008. – obilježen Svjetski dan turizma posebno organiziranim stručnim skupom na temu „Turizma i klimatske promjene“, u radu kojeg su sudjelovali istaknuti stručnjaci s područja klimatologije, održivog razvoja i turizma, te predsjednik FIJET-a g. T.Haddad, bivši ministar turizma Tunisa; na poticaj Ministarstva u nekim su županijama i destinacijama također prigodno obilježili SDT, a priređena je poruka ministra Bajsa tim povodom; ovogodišnja tema je bila „Turizam odgovara na izazove klimatskih promjena“

10.11.2008. - WTM, London, sastanak Radnog tijela za zaštitu djece od iskorištavanja kroz turizam, predstavljanje nove globalne kampanje

11.11.2008. – WTM, London, Ministarski sastanak o odgovoru na usporavanje gospodarstva, kako to utječe na turizam, te važnost da se pri tome ne zaboravi borba s klimatskim promjenama i protiv siromaštva (UNWTO i WTM);

1.-2.12.2008. – Madrid, izvanredni sastanak Komisije za Europu (CEU), rasprava o programima rada, prioriteti CEU

Europska unija

25.1.2008. – sastanak TAC-a (Savjetodavnog odbora za turizam EK), Brisel, pripreme za novi EDEN, za 7. ETF u Francuskoj, templat za godišnje izvješćivanje zemalja članica i kandidatkinja EU;

23.4.2008. – Brisel, EU konferencija: „Pomoć razvoju turističkog tržišta za mlade i starije građane u EU“

10.6.2008. – Portorož (Slovenija), sastanak stručnjaka za turizam, aktivnost slovenskog predsjedanja EU, (tema: „The Agenda for Sustainable and Competitive European Tourism and Centralised EU Financial Instruments Supporting Tourism“)

16.6.2008. – poslano pismo DG Poduzetništvo i industrija nakon odaslane prijave na treći EDEN natječaj na temu „Turizam i zaštićena područja“, koji će također odraditi HTZ u suradnji s MT;

3.9.2008. - Brisel, sastanak TAC-a, pripreme za ETF u Bordeaux-u, novi prijedlog Francuske (studija o turistima u EU, u svjetlu krize),

18.-19.9.2008.- Bordeaux, Francuska, 7.ETF (Europski turistički forum), kojem je tema bila „Europska turistička ponuda: kvaliteta i održivost nasuprot trendovima potražnje“; tijekom Foruma održan je neformalni Ministarski sastanak na kojem se govorilo o podršci studiji o navikama EU turista i njihovoj potrošnji, koju je Francuska predložila EU; podijeljena su i priznanja svim nacionalnim pobjednicima EDEN natjecanja, među kojima je bio i hrvatski Đurđevac (tema: „Turizam i nematerijalna baština“);

7.10.2008. – Brisel, *Europski dan turizma*; seminar o raznim dostupnim fondovima za turizama (posredno) kao i potpisivanje povelje svih EDEN pobjednika

Listopad 2008. – prosljedili *dobrovoljno ispunjen predložak* za godišnje izvješćivanje zemalja članica /kandidatkinja EU

28.11.2008. – Brisel, sastanak TAC-a, teme : odabir novih tema za EDEN, ustrojavanje mreže EDEN pobjednika, „Flash“ upitnik vezano uz krizu i turizam (da li će i na kakav odmor građani EU ići), studija o navikama /potrošnji EU građana (prijedlog Francuske, podržale zemlje članice), novi način/mjesto dodjele EDEN priznanja; domaćinstvo budućeg ETF-a (Belgija predložila RH);

Projekti (EU)

Završen PHARE 2005 (tehnička pomoć), „*Potpoma izradi strategije socijalnog turizma*“; odrađen veliki broj sastanaka (individualiziranih), sastanaka Upravljačkog odbora, mjesečnih sastanaka s institucionalnim partnerima, dva Monitoring izvješća, jedna vaninstitucionalna evaluacija o Projektu, te dodatna evaluacija općenito o projektima; dane primjedbe i prijedlozi na *nacrt Konačnog izvješća i Konačno izvješće, Konačno izvješće o tijeku Projekta*, distribuiran prevedeni tekst svim partnerima (Upravljački odbor), održano izlaganje o *socijalnom turizmu za mlade* i sudjelovanje u radionici za definiranje programa za mlade (organizator MOBMS) vezano uz ovaj Projekt.

OSTALO, Europska unija

Program za susjedstvo Slovenija - Mađarska-Hrvatska 2004-2006, Zajednički odbor za odabir;

IPA, Prekogranična suradnja

Hrvatska - Mađarska

- Zajednički odbor za praćenje; propušten prvi sastanak 10.6. 2008. (spriječene i članica i zamjenica članice); od tada komuniciranje Tajništva elektronskim putem; do sada na odobrenje stiglo nekoliko dokumenata, zadnji je Plan komuniciranja, dostavljen 9. prosinca.

Hrvatska- Crna Gora

17.11.2008.,- Dubrovnik, prvi sastanak Zajedničkog odbora za praćenje. Razmatrani nacrti temeljnih dokumenata

OSTALO, multilateralala

8.-12.6.2008.- 4. sastanak Međunarodnog radnog tijela za održivi razvoj turizma, Costa Rica; RH sudjeluje od početka; održana prezentaciju o politikama/mjerama održivog razvoja turizma u RH.

Regionalna suradnja

Srednjoeuropska inicijativa (SEI)

14.-18.4.2008. -na 4. *seminar*, kojega je u okviru aktivnosti na području turizma u SEI-u organizirala Mađarska, pod naslovom „Models of Territorial Partnership for better Exploitation of Tourism in Hungarian national Parks (Bukk and Aggtelek

9.-10.2008. – NP Plitvička jezera Seminar-projekt (tzv. Cooperation Activity) na temu „Upravljanje zaštićenim područjima kao turističkim resursom“,sufinanciran od SEI-a; sudjelovali predstavnici 11 zemalja SEI-a i predstavnik UNWTO-a; snimljeni prigodni CDi sa svim materijalima sa skupa i razaslali sudionicima 4. prosinca.

Alpe Jadran

30.6.2008. – održan 1. redovni godišnji sastanak u Zagrebu, dogovorena tema 7. Alpe Jadran magazina: „Svjetska kulturna baština članica RZ Alpe-Jadran Podtema: Dvorci – Nacionalni parkovi članica RZ Alpe-

Jadran (koordinator Hrvatska, vodit će HTZ); dogovoren dopis svim nacionalnim poštama s idejom izdavanja poštanske marke Alpe Jadrana; dogovoreno da Gradišće preuzme na sebe reizdanje autokarte AJ;

2.10.2008. – održan 2. redovni sastanak projektne skupine za turizam u Karlovcu, podneseni prijedlozi za autokartu i mogući troškovi, produžen rok za dostavu materijala za Magazin, dogovoreno traženje sufinanciranja iz Fonda RZ AJ, reprint jezičnog vodiča odgođen do daljnega;

3.10.2008. - Karlovac, svečano obilježavanje 30-godišnjice RZ Alpe Jadrana, predstavljen rad Radne/projektne grupe za turizam kao i neki od promidžbenih materijala.

Jadransko jonska inicijativa (JJJ)

3.- 4. 4.2008. u organizaciji Odjela za međunarodnu suradnju, u Splitu održano 5 tematskih sjednica Okruglog podstola za turizam (4 od njih na interdisciplinarnu temu, u zajednici s drugim resorima) i po prvi put jedan ad-hoc Okrugli stol i to na temu „Zaštita turističkih resursa i sigurnost gostiju u turističkim odredištima“ organiziran u suradnji s MUP-om, Državnom upravom za zaštitu i spašavanje i Hrvatskom vatrogasnom zajednicom;

22.-24.4.2008. –VIII. Forum Jadransko-jonskih gospodarskih komora, Makarska

Kvadrilateral (predsjedanje Mađarske)

23.-24.6.2008. - Budimpešta, Okrugli stol predstavnika resora turizma Italije, Hrvatske, Mađarske i Slovenije, posvećen razmjeni iskustava na temu „Bolje korištenje EU fondova za razvoj turizma“

JIE, Vijeće ministara

Preslike Protokola o suradnji (vlp RH u Ankari 2007. godine zagubilo potpisane izvornike), potpisanog u Zagrebu 5. travnja 2006. godine MVPEI nam dostavilo u rujnu 2008. Distribuiralo ostalim potpisnicama krajem studenog.

OSTALO, razno

Za otvaranje Dana hrvatskog turizma (22.-24.10.2008.) organiziran međunarodni stručni skup na temu „Izazovi turizma na europskom dijelu Mediterana, s naglaskom na Jadranske destinacije“; sudjelovali predstavnici međunarodnih organizacija i asocijacija :UNWTO-a, EC-e (video vezom), ECTA-e, HOTREC-a, izaslanici ministara turizma Federacije BiH, Crne Gore, izaslanik VLP Talijanske Republike u RH. Odjel sudjelovao o pronalaženju i organizaciji boravka *jednog stručnjaka za stručni skup organizatora putovanja* (preporukom i posredovanjem UNWTO-a).

Ostale aktivnosti Ministarstva turizma RH

→u cilju poticanja razvoja u turistički nerazvijenim područjima, Ministarstvo nastavlja s provedbom „Program poticanja, zaštite, obnove i uključivanja u turizam tradicijske i prirodne baštine u turistički nerazvijenim područjima“. Za 2008. godinu za taj Program osigurana su sredstva u ukupnom iznosu od 8 milijuna kuna raspodijeljenih na 219 projekata.

→“Program poticanja razvoja tematskih turističkih putova u RH“ Ministarstvo provodi s ciljem razvijanja turizma u turistički nerazvijenim područjima Za 2008. godinu za taj Program osigurana su sredstva u ukupnom iznosu od 4,5 milijuna kuna za 86 projekata.

→nadalje, Ministarstvo provodi „Program poticanja izrade suvenira“ s namjerom poboljšanja kvalitete ponude hrvatskih suvenira. Za 2008. godinu za taj Program osigurana su sredstva u ukupnom iznosu od 2,5 milijuna kuna dodijeljenih za 139 projekata.

→ za program Razvoj turizma na selu, Ministarstvo je tijekom 2008. godine izdvojilo 6,8 milijuna kuna što je raspodijeljeno na 23 projekta

→Program kreditiranja malog obiteljskog poduzetništva u turizmu – Poticaj za uspjeh – program je koji Ministarstvo provodi već šestu godinu zaredom, s ciljem unapređenja postojeće turističke ponude kroz izgradnju novih, posebice malih obiteljskih hotela i drugih visokokvalitetnih objekata, odnosno dodatnih turističkih sadržaja, kao i rasta zapošljavanja, te poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu. Program se temelji na kreditnim sredstvima banaka i sredstvima za subvencioniranje kamata Ministarstva. U 2008. godini odobreno je 54 kreditnih zahtjeva u iznosu od cc 247,3 milijuna kuna

→ Ministarstvo nastavlja s projektom izrade Satelitske bilance turizma za što je u 2008. iz proračuna izdvojeno milijun kuna

→ iz programa dodijele bespovratnih poticaja za povećanje konkurentnosti Hrvatske, Ministarstvo je sufinanciralo stručne i obrazovne programe strukovnih udruga u iznosu 3,65 milijuna kuna, za potpore projektima koji su dobili sredstva iz međunarodnih fondova 1,5 milijuna kuna, za dodatne timove hitne medicinske pomoći u turističkim destinacijama u vrijeme vršne sezone 1,25 milijuna kuna, za sufinanciranje izletničkih vlakova 200.000 kuna, za sufinanciranje boravka stranih policajaca u vrijeme vršne sezone 200.000 kuna te za sufinanciranje izrade hotelskih standarda rada još 200.000 kuna.

→ u skladu s Programom Vlade RH za ovaj mandat i postavljenim ciljevima u sektoru turizma, tijekom 2008. Ministarstvo je pokrenulo i nove programe poticaja u cilju obogaćivanja ukupne turističke ponude, kako u priobalju, tako i na kontinentu :

- za obrazovanje kadrova u turizmu sudjelovalo je, u suradnji s gospodarskim tvrtkama, u sufinanciranju stipendija učenicima i studentima u ukupnom iznosu od 930.000,00 kuna

- za uređenje kabineta u srednjim strukovnim školama, u suradnji sa županijama, sufinanciralo je 14 škola u ukupnom iznosu od 4 milijuna kuna

- za poticanje manifestacija i dr. promidžebnih aktivnosti kao dijela turističke ponude destinacije, regije i Hrvatske uopće izdvojilo je 2 milijuna kuna za 91 projekt

- u suradnji s gradovima, sudjelovalo je u sufinanciranju 3 kongresna centra u ukupnom iznosu od 1,5 milijuna kuna

- Ministarstvo je pokrenulo i program poticanja multisektorskih klastera u turizmu u iznosu 200.000 kuna za 4 klastera

- dodijelio je državne potpore male vrijednosti tvrtkama u ugostiteljstvu (39) za unapređenje ugostiteljske industrije u ukupnom iznosu od 2 milijuna kuna

- za potrebe podizanja kvalitete infrastrukture, Ministarstvo je kroz dva programa sufinanciralo aktivnosti na uređenju i prilagođavanju turističke infrastrukture osobama s invaliditetom u iznosu od 200.000 kuna za 6 projekata, te za infrastrukturu u destinacijama 1,5 milijuna kuna za 19 projekata

- za poticanje razvoja selektivnih oblika na moru izdvojilo je 1,44 milijuna kuna za 39 projekata, a za poticanje selektivnih oblika turizma na kontinentu izdvojilo je 2,84 milijuna kuna za 59 projekata

- u suradnji s partnerima iz sektora turizma (strukovne udruge i poslodavci), Ministarstvo je započelo izradu Dubinske analize sektora u 14 poglavlja

- na inicijativu Ministarstva i u suradnji s partnerima objedinjene su akcije Turistički cvijet- Kvaliteta za Hrvatsku, Zeleni cvijet, Plavi cvijet i Čovjek – ključ uspjeha u jednu manifestaciju Dani hrvatskog turizma

PROMOCIJA I TRŽIŠNE AKTIVNOSTI

Hrvatska turistička zajednica

Aktivnosti na unapređenju proizvoda

Početkom siječnja sve turističke zajednice županija dobile su dopise da pošalju u Glavni ured na obrascu svoje manifestacije i projekte od značaja za hrvatski turizam koje će im biti sufinancirane od strane Hrvatske turističke zajednice, najkasnije do 20. veljače 2008. godine, isto tako da pošalju za sufinanciranje od strane HTZ-a svoje zahtjeve za turističku i ostalu signalizaciju, te za svoje nove proizvode i da kandidiraju do kraja mjeseca siječnja turističku destinaciju izvrsnosti na temu "Lokalna nematerijalna baština" (projekt EDEN).

Sukladno planu projekta VOLIM HRVATSKU održan je 25. siječnja prvi sastanak Stožera u Kutjevu na kojem je utvrđen program projekta, usuglašen tekst knjižice, izabrani članovi, predsjednik i tajnik te dogovorena visina potpore Glavnog ureda turističkim zajednicama županije za aktivnosti iz projekta, dogovoren je dizajn knjižice, plakata i naljepnica projekta VOLIM HRVATSKU 2008., tekst knjižice je lektoriran, a knjižica je tiskana i poslana u sve TZŽ zajedno s plakatima i naljepnicama te u sve osnovne škole i vrtiće Hrvatske;

Pripremljen je materijal i sazvan je za 12. ožujka Savjet za potpore projektima i manifestacijama, koji treba razmotriti 536 prispjelih zamolbi i dati prijedlog Turističkom vijeću koje će se manifestacije i projekti sufinancirati;

Savjet za potpore projektima i manifestacijama predložio je 97 projekata i manifestacija za sufinanciranje, koje je Turističko vijeće prihvatilo i donijelo odluku da će se u 2008. utrošiti 1.600.000 kuna za navedene potpore;

12. i 13. ožujka održan je 2. sastanak Stožera projekta VH u Vukovarsko-srijemskoj županiji, a nazočna su bila uz članove Stožera i 23 novinara te ostali direktori TZŽ koji će sudjelovati u obilježavanju početka svih akcija iz projekta VH 2008. sadnjom u park-šumi Adica u Vukovaru uz nazočnost predsjednika HTZ-a i ministra turizma Damira Bajsa, župana i gradonačelnice grada Vukovara;

Povjerenstvo za EDEN je od 27 prispjelih kandidatura izvršilo bodovanje prema kriterijima skupine A i B i odabralo 10 destinacija izvrsnosti koje su ušle u uži krug.

U Toplicama Sveti Martin na Muri, prošlogodišnjem pobjedniku, 29. travnja organizirana je, uz pomoć direktora TZ Međimurske županije, prezentacija destinacija koje su ušle u najuži krug za EDEN.

Pred Povjerenstvom i medijima predstavnici Siska, Đurđevca, Čakovca, Pakovog Sela i Sinja održali su tridesetminutnu prezentaciju svoje destinacije sukladno kriterijima, te je nakon prezentacije, Povjerenstvo izabralo jednoglasnom odlukom da će se u Francuskoj predstaviti kao nacionalni pobjednik ĐURĐEVAC - GRAD PICOKA koji svoju turističku ponudu temelji isključivo na nematerijalnoj baštini.

Na sastanku Stožera u Rovinju o nacionalnom pobjedniku obaviještene su sve turističke zajednice i mediji.

Organiziran je i održan zadnji Stožer ove godine, u Istri u hotelu EDEN u Rovinju 8. i 9. svibnja na kojemu se govorilo o aktivnostima iz projekta Volim Hrvatsku, o pripremi sezone i predstavljen je projekt Domus Bonus.

Donesene su dopune Pravilnika PLAVI CVIJET i Pravilnika ZELENI CVIJET jer se je po prvi puta ove godine ocjenjivala uredenost poštanskih ureda.

Izrađen je dosje (10 do 20 stranica) o nacionalnom pobjedniku za EDEN i poslan sa svim popratnim traženim materijalima Europskoj komisiji (rok je do 30. lipnja), kao i novi nacionalni kriteriji za EDEN 2008/2009. na temu TURIZAM I ZAŠTIĆENA PODRUČJA, izrađen je akcijski plan akcije i ostali traženi materijali i obrasci koji su prevedeni na engleski jezik i poslani Europskoj komisiji (rok je bio do 16. lipnja); Prikupljeni su radovi učenika i djece pristiglih na natječaj VOLIM HRVATSKU koje šalju TZŽ, sazvana je komisija i odlučeno je tko je najbolji, dogovorene su nagrade te mjesto, dvorana i program (voditelj, glazbenici, mađioničar) za svečanu dodjelu nagrada najboljim učenicima i djeci na razini Hrvatske - svečana dodjela je bila na Plitvičkim jezerima.

Izrađena je knjižica DJECA CRTAJU I PIŠU HRVATSKU u kojoj su radovi djece i učenika najboljih iz svih županija, a dizajn potpisuje g. Ivica Propadalo.

U srpnju, Povjerenstvo ZELENOG CVIJETA obišlo je ukupno 15 županija kontinentalne Hrvatske, 8 gradova i grad Zagreb, 9 manjih gradova i 8 mjesta te 10 trgova, 10 ulica, 11 parkova, 14 okućnica, 7 javnih plaža, 7 balkona, 12 TIC-eva, 12 benzinskih postaja, 13 poštanskih ureda, pogledalo 12 suvenira i 14 turističkih ponuda.

U rujnu, Povjerenstvo ZELENOG CVIJETA prošireno za novinare medijskih pokrovitelja, krenulo je u drugi obilazak i donijelo konačnu odluku o najboljim gradovima, manjim gradovima i mjestima;

Sastavilo se završno izvješće o radu Povjerenstva za EDEN, prevelo na engleski jezik i poslalo Europskoj komisiji (rok je bio do 30. rujna);

U rujnu su sazvane dvije koordinacije direktora turističkih zajednica županija kontinentalne Hrvatske - u Zapešiću za regiju središnja Hrvatska i u PP Kopački rit za regiju Slavonija na temu suradnja u 2008. i zajedničke aktivnosti u 2009. godini;

Sakupljene su kandidature za djelatnika godine, komisija se sastala i odlučila o 25 djelatnika godine.

Svim direktorima turističkih zajednica županija, dobitnicima PLAVOG i ZELENOG CVIJETA te djelatnicima godine u 25 kategorija poslana je obavijest i upućen poziv za Dane hrvatskog turizma u Opatiji;

Nagrađenim učenicima i djeci na natječaju VOLIM HRVATSKU poslan je DVD sa svečane dodjele nagrada na Plitvičkim jezerima;

Svaki dan razgovara se telefonom, pročita se i odgovori pisanim putem na najmanje dvadesetak upita za promidžbene materijale;

Blagom dinamikom dolaze zamolbe za doznaku sredstava za odrađene projekte i manifestacije koje sufinancira HTZ prema odluci Turističkog vijeća te za nove proizvode i turističku signalizaciju;

Info punktovi i Info table

Uklonjene su dotrajale table dobrodošlice i informativne table i to na graničnim prijelazima Bregana, Macelj i na području Buzeta. Nova tabla dobrodošlice postavljena je na prilazu iz Hrvatske u smjeru Slovenije prije graničnog prijelaza Bregana.

Servis dobrodošlice

Hrvatska turistička zajednica je i ove godine u suradnji sa sustavom turističkih zajednica uspješno organizirala aktivnost dijeljenja promidžbenih materijala na najfrekventnijim graničnim prijelazima u Hrvatskoj. Aktivnost se odvijala u razdoblju od 1. srpnja do 1. rujna 2008. godine tijekom vikenda. Servis dobrodošlice organiziran je na sljedećim graničnim prijelazima: Slavonski Šamac, Stara Gradiška, Macelj, Rupa, Pasjak, Brod na Kupu, Bregana, Duboševica, Donji Miholjac, Kaštel, Plovanija, Požane, Goričan i Mursko Središće. Zbog pojačanog prometa turista kroz Metković, tijekom ljetne sezone je u suradnji s TZG Metkovića odrađena aktivnost dijeljenja promidžbenih materijala.

Welcome servis je odlično prihvaćena akcije od strane turista, a radi se o distribuciji informativnih letaka na dvanaest različitih jezika s korisnim informacijama o Hrvatskoj te turističko-cestovne karte Hrvatske turističke zajednice i sustava turističkih zajednica koji se dijele na graničnim prijelazima u ljetnim mjesecima.

Filmoteka i CD

Početak 2008. godine su za potrebe prezentacije kamping ponude kao i privatnog smještaja izrađeni filmovi u trajanju od 10 minuta te spotovi u trajanju od 30, 20 i 10 sekundi, sve u 12 jezičnih inačica. Za potrebe promidžbe, prije svega sajamskih nastupa, postojeći DVD loop te DVD slideshow su izrađeni u dodatnim jezičnim inačicama kao što su slovački, slovenski, španjolski, češki, itd.

U pripremi je novi multimedijalni CD za potrebe promocije na inozemnim tržištima, a sadržavat će tekstove o hrvatskim turističkim regijama, fotografije, zvučne i video zapise i interaktivnu kartu Hrvatske.

Digitalizirana baza fotografija za tisak na internetu

Izrađena je baza fotografija koja pokriva sve značajne segmente turističke ponude te svojom kvalitetom odgovara zahtjevima tiska. Namijenjena je prije svega potrebama domaćih i inozemnih novinara, turoperatora, PR agencija te općenito pojednostavljenju i ubrzanju procesa izdavanja fotografija iz arhive HTZ-a. Baza se konstantno nadopunjava najatraktivnijim fotografijama koje se otkupljuju za potrebe brošura, plakata i ostalih publikacija HTZ-a.

Izrada SMPHT 2008.-2012.

Temeljem provedenog javnog nadmetanja za izradu Strateškog marketinškog plana hrvatskog turizma za razdoblje 2008.-2012., Turističko vijeće Hrvatske turističke zajednice je na 19. sjednici, održanoj 18. srpnja 2007. godine, jednoglasno prihvatilo prijedlog Povjerenstva za stručnu ocjenu ponuda da se izrada Plana povjeri tvrtkama THR International Tourism Consultants Barcelona i Horwath Consulting iz Zagreba. Odabrana zajednička ponuda tvrtki THR International iz Barcelone te Horwath Consultinga iz Zagreba u iznosu 2.923.000,00 kuna ocijenjena je kao najkompletnija i financijski najpovoljnija.

Javno potpisivanje ugovora za Strateški marketing plan hrvatskog turizma za razdoblje 2008.-2012. održano je 22. kolovoza 2007. godine.

Pri izradi ugovorenog Plana polazi se od opće politike i ciljeva Vlade Republike Hrvatske glede nacionalnog turističkog sektora, te aktualnog stanja istog. Plan će pružiti jasnu ocjenu međunarodnog turističkog okruženja u kojemu mora djelovati Hrvatska, uz kvalitativne i kvantitativne argumente, koji objašnjavaju međunarodno relevantne standarde u skladu sa suvremenom metodologijom.

Glavni cilj Hrvatske turističke zajednice je sudjelovati u dugoročnom razvitku turističkog sektora afirmirajući zemlju kao kvalitetno odredište koje svojim gostima nudi iskustva koja ih ispunjavaju zadovoljstvom.

Svrha Strateškog marketing plana hrvatskog turizma 2008.-2012.

Polazeći od strateških ciljeva i njihove kvantifikacije (vrijednosno, fizički i u strukturi kapaciteta), svrha SMPHT-a je definirati marketinški okvir koji će pružiti podršku turističkom gospodarstvu Hrvatske u sljedećim elementima:

- Poboljšanje i produženje sezone, kao i povećanje profitabilnosti turističkih aktivnosti
- Ograničenje ovisnosti o određenim tržištima.
- Poboljšanje kvalitete usluga ulaganjem u infrastrukturu i razvoj ljudskih resursa.
- Stvaranje osebujnog položaja po kojem bi Hrvatska bila prepoznatljiva među konkurentskim destinacijama.
- Osiguranje ravnoteže između nacionalnog, regionalnog i lokalnog razvoja.

Ključni zadaci Strateškog marketing plana hrvatskog turizma 2008.-2012.

- Definiranje strateške vizije hrvatskog turizma u predstojećem razdoblju
- Identifikacija turističkih sektora/proizvoda koji predstavljaju najveći hrvatski potencijal u predstojećem razdoblju,
- Definiranje adekvatnih strategija proizvoda, prodaje, distribucije i komunikacije,
- Revidiranje postojeće strategije Hrvatske i njenih regija (clustera) na međunarodnom turističkom tržištu,
- Uspostavljanje adekvatne interne (po regijama/proizvodima) strategije suradnje i komunikacije.

Oglašavanje

Nakon prihvaćanja Programa rada Hrvatske turističke zajednice za 2008. godinu u okviru Odjela za istraživanje tržišta i odnose s partnerima u razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna, a sa stupanjem na snagu novog Zakona o javnoj nabavi s 1. siječnjem 2008. godine u okviru općeg i TV oglašavanja Hrvatske turističke zajednice na glavnim emitivnim tržištima, za TV oglašavanje donesene su odluke o početku postupka javne nabave.

Sve odluke o početku postupka javne nabave oglašene su u Elektroničkom oglasniku javne nabave. TV oglašavanja na primarnim i sekundarnim tržištima su u cijelosti realizirana kao i TV oglašavanje na Eurosport-u. TV oglašavanje na CNN-u je još u tijeku.

Tiskani materijali

U devet mjeseci 2008. godine je prema planu realiziran dotisak brošura "Pustolovna putovanja", "Naturizam", "Nautička Hrvatska – Charter", "Hrvatske marine", "Cjenik marina", "Hotelski imenik", "Hrvatska, domovina Marka Pola", "Turističke informacije - ljetno izdanje" te image brošura "Mediteran kakav je nekad bio" i "Središnja Hrvatska - Dvori s pogledom".

Otisnuti su dodatni materijali na japanskom i kineskom jeziku i to brošure "Čudesna prirodna baština" i "Kulturna baština Hrvatske" te Turističke informacije na kineskom jeziku.

Otisnut je i "Zbornik Dana hrvatskog turizma", brošura i letak "Turizam u brojkama", materijali za projekt "Volim Hrvatsku", plakati s motivima Kvarnera, kao dio serije plakata s naglaskom na odredišta te program Dana hrvatskog turizma.

Za potrebe promocije na Olimpijskim igrama otisnut je suvenir - putovnica Hrvatska, domovina Marka Pola, serija plakata istog naziva sa 14 motiva dimenzija 100 x 70 cm te plakati u takozvanoj formi pingvina.

U pripremi su reizdanja brošura s ažuriranim podacima prikupljenim tijekom ljetnih mjeseci: "Obiteljski i mali hoteli", "Turističko-cestovna karta", "Smještaj kod domaćina" s cjenikom, "Camping" s cjenikom, "Gastronomija", "Ronjenje", "Turističke informacije - zimsko izdanje", "Naturizam", "Slavonija", "Hotelski imenik", "Hrvatske marine" i "Nautičke informacije" te nova brošura na temu zdravstvenog turizma.

Pred tiskom je i nova serija Etno plakata Hrvatske te nova image brošura na temu nautičkog turizma pod nazivom "Nautička Hrvatska".

Suveniri i ostali promidžbeni materijali

Realizirana je nabava mnogobrojnih suvenira koji su konstantno u distribuciji kao što su licitarska srca, vrećice lavande, platnene i papirnate vrećice, spužve, kemijske olovke, bedževi, naljepnice i ostalo s novim dizajnom Borisa Ljubičića temeljenom na prepoznatljivom logotipu Hrvatske turističke zajednice i hrvatskim nacionalnim simbolima.

U tijeku je provođenje postupaka nabave suvenirskog programa za 2009. godinu.

Studijska putovanja novinara i suradnja s novinarima

U razdoblju od siječnja do rujna 2008. godine Hrvatsku je, u potpunoj organizaciji Glavnog ureda HTZ-a, posjetilo 549 stranih predstavnika medija, dok su je u djelomičnoj organizaciji posjetila 137 strana predstavnika medija što ukupno predstavlja 686 stranih predstavnika medija na studijskim putovanjima u Hrvatskoj.

Realiziran je projekt *Izbor za Mr. Švicarske*. Prilikom izravnog prijenosa 5. travnja 2008. godine iz Theater 11 iz Züricha, na nacionalnoj SFTV, prikazivali su se posebni prilozi o kandidatima snimljeni na otoku Hvaru. Svaki od šesnaest kandidata predstavio je ujedno i pojedinu lokaciju u trajanju od jedne minute, čime se Hrvatska promovirala kao odredište domaćin, što je od izuzetne važnosti za Hrvatsku i hrvatski turizam. Projekt je realiziran u suradnji sa Sunčanim Hvarom.

Zlatna penkala

S ciljem isticanja vrijednosti pisanja stranih turističkih novinara o Hrvatskoj te da im se zahvali na njihovom doprinosu u promidžbi turizma Hrvatske, Hrvatska turistička zajednica i četvrti put je dodijelila turističku nagradu "Zlatna penkala" za najbolji pisani materijal i za najbolju radio ili TV emisiju o Hrvatskoj na inozemnim tržištima. Ovogodišnji domaćin dodjele turističke nagrade "Zlatna penkala" bila je Turistička zajednica Primorsko-goranske županije. Sama dodjela nagrada sa svečanom večerom održana je 6. lipnja 2008. godine, a novinari su na Kvarneru boravili od 5. do 8. lipnja te im je u tom razdoblju prikazana turistička ponuda regije. Nagrade "Zlatna penkala" novinarima su dodijelili ministar turizma i predsjednik Hrvatske turističke zajednice g. Damir Bajs te direktor Glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice g. Niko Bulić, a goste su pozdravili i župan Primorsko-goranske županije g. Zlatko Komadina i direktorica Turističke zajednice Primorsko-goranske županije gđa. Gordana Medved.

Web stranice

Kontinuirano se ažuriraju podaci i prikupljaju novi, središnji portal se oplemenjuje novim sadržajima, osvježeni su novim elementima kako bi turistima bio pregledniji.

Slijedom suradnje Hrvatske turističke zajednice s ostalim poslovnim subjektima na web stranicama objavljeni su novi banneri: Obiteljski i mali hoteli (OMH), Kamping udruženje Hrvatske (KUH) i Hrvatski auto klub (HAK).

Intranet Hrvatske turističke zajednice

Odjel za informativnu djelatnost samostalno održava Intranet sustav stranica Hrvatske turističke zajednice, ažurira informacije i kreira nove korisničke račune. Također, pruža i korisničku podršku od 8.30 do 16.30. sati. U razdoblju od siječnja do listopada ostvareno je oko 350 poziva.

Hrvatska turistička zajednica na EURU i na Olimpijskim igrama u Pekingu

Hrvatska turistička zajednica je za vrijeme Europskog nogometnog prvenstva u lipnju distribuirala u kampu nogometne reprezentacije u Tatzmandorfu promidžbene materijale i suvenire Hrvatske.

Također, u cilju što bolje promidžbe naše zemlje Hrvatska turistička zajednica je u Hrvatskoj kući na Olimpijskim igrama u Pekingu imala turistički punkt koji je bio ukrašen motivima hrvatskih odredišta i to: Zagreba, Varaždina, Osijeka, Zadra, Splita, Dubrovnika, Raba, Opatije, Pule, Trogira, Plitvičkih jezera, Eufrazijeve bazilike u Poreču, katedrale sv. Jakova u Šibeniku i Korčule. Svi promidžbeni materijali na kineskom jeziku bili su u znaku projekta Hrvatska - domovina Marka Pola. Za ovu su prigodu izrađene sljedeće brošure: imidž brošura Hrvatske, Hrvatska - domovina Marka Pola, Kulturna baština, Čudesna prirodna baština, Turističke informacije i Turističko-cestovna karta Hrvatske. Osim brošura dijelio se i suvenir – putovnica Hrvatska - domovina Marka Pola kojim je pomoću zanimljivog koncepta prikazana kulturna i prirodna baština Hrvatske. Osim toga u Hrvatskoj se kući prikazivao i DVD Hrvatska - domovina Marka pola s naglaskom na hrvatska turistička odredišta.

Studijska putovanja agenata i suradnja s agentima

Buy Croatia

Hrvatska turistička zajednica organizirala je tri poslovne radionice na kojima su se susreli hrvatski i inozemni turistički gospodarski subjekti u sklopu novog projekta Buy Croatia, a sve sa svrhom što kvalitetnijeg povezivanja hrvatskih turističkih gospodarskih subjekata s najznačajnijim inozemnim turističkim agencijama i turoperatorima. Konceptija Buy Croatia odnosi se na organizaciju poslovnih sastanaka između hrvatskih turističkih gospodarskih subjekata (turoperatora, agencija, hotela i dr.) i partnera s emitivnih tržišta.

Ostala studijska putovanja agenata i predstavnika turoperatora

U razdoblju siječanj-rujan 2008. godine Hrvatska turistička zajednica je sufinancirala studijska putovanja 26 austrijskih, 23 belgijska, 95 čeških, 78 engleskih, 230 francuskih, 40 mađarskih, 139 njemačkih, 130 poljskih, 2 američka, 116 slovačkih, 88 švicarskih te 7 azijskih agenata.

Udruženo oglašavanje

Prihvaćene su kandidature za udruženo oglašavanje u 2008. godini u ukupnom iznosu od 13,68 milijuna kuna. Realizacija udruženog oglašavanja je u tijeku.

Sajmovi i info nastupi

Tijekom devet mjeseci 2008. godine realizirano je 72 od ukupno planom predviđenih 79 sajamskih nastupa na svjetskim turističkim tržištima tijekom godine.

U devet mjeseci 2008. nastupilo se i na 10 specijaliziranih sajmovima - na sajmovima nautike, kampiranja, te na poslovnom sajmu za organizaciju autobusnih turističkih putovanja koji pored prijevoza nude i cjelokupni aranžman turističkog boravka i obilaska nekoliko destinacija u jednoj turi. U odnosu na 2007. godinu znatno se smanjio broj nastupa na specijaliziranim sajmovima i u ovoj je godini 30-ak nastupa manje nego protekle godine.

Nastupi info-punktom na regionalnim sajmovima održani su u suradnji s predstavništvima HTZ-a u inozemstvu i bilo ih je u ovom razdoblju 41. Na tim sajmovima zakupljujemo manju površinu štanda, a predstavljamo se nacionalno, a ne regionalno, što je slučaj kod nastupa na nacionalnim prezentacijama.

Nastupilo se i na 3 sajma - u Tel Avivu, Dubai-u i u Shangai-u u zemljama gdje nemamo predstavništvo i gdje smo nastup organizirali samostalno ili u suradnji s Veleposlanstvom RH u pojedinoj zemlji. U studenome predstoji takav nastup na sajmu FIT u Buenos Airesu.

Ove godine, kao i proteklih, organizirane su poslovne radionice za zainteresirane poslovne partnere u turizmu.

Od održanih poslovnih radionica tijekom 9 mjeseci istaknuli bismo nekoliko izuzetno uspješnih radionica. To su radionice održane u Moskvi, Tokyu, Parizu i New Yorku, s time da su u Tokyu održane dvije radionice.

Hrvatski turistički dan

U devet mjeseci održano je šest manifestacija "Hrvatski turistički dan", u Moskvi, Tokyu, Pragu te u Bratislavi, Budimpešti, Ljubljani i u Helsinkiju.

Hrvatski kongresni i insentiv ured

Hrvatski kongresni i insentiv ured je u proteklih devet mjeseci svoje aktivnosti realizirao u skladu s usvojenim programom rada i financijskim planom. Osnovni zadatak bio je plasman hrvatske kongresne i insentiv ponude na međunarodno tržište. U skladu s tim uspješno se nastupalo na kongresnim i insentiv burzama CONFEX, EMIF, IMEX, MOTIVATION SHOW te na poslovnim radionicama u Moskvi, Parizu, New Yorku i Kölnu. Velik broj suizlagača na burzama najbolje ocrtava zainteresiranost hrvatskih tvrtki za uključivanje u program nastupa koji je predložio i realizirao HKIU te na taj način najbolje afirmirao javno privatno partnerstvo.

HKIU je želeći još unaprijediti nastupe na međunarodnim kongresnim i insentiv burzama izradio stručne podloge za novi koncept i izgled izložbenog prostora. Na temelju spomenutih podloga završen je postupak javne nabave te će spomenuti izložbeni štand biti u funkciji od 2009. godine nadalje.

HKIU je prema usvojenom konceptu nastupio na kongresnim i insentiv burzama.

Ured za kulturni turizam

Putem sustava turističkih zajednica raspisani su interni natječaji za seminare edukacije za kulturni turizam. Teme za seminare edukacije za kulturni turizam u 2008. godini su:

- Od kulturnog resursa do kulturno-turističke atrakcije
- Kako napraviti efektivne promotivne materijale
- Interpretacija: Kako identificirati i ispričati priču
- Destinacijski menadžment u funkciji kulturnog turizma
- E-promocija kulturnog turizma

Do zadanog roka u Glavni ured je pristigao 41 zahtjev za organizacijom seminara u 2008. godini. Nakon obrade i analize pristiglih zahtjeva, Savjet za kulturni turizam donio je odluku da će Ured za kulturni turizam sukladno pravilima Programa rada HTZ-a u 2008. godini sufinancirati i organizirati po jedan seminar za šire geografsko područje u slučaju da se javi nekoliko podnositelja zahtjeva iz iste regije na istu temu.

Putem sustava turističkih zajednica raspisani su interni natječaji za Potpore za poticanje kulturno-turističkih inicijativa. Ciljevi potpore su podizanje standarda interpretacije, opremljenosti i kvalitete kulturno-turističkih proizvoda s ciljem stvaranja kritične mase novih kulturno-turističkih proizvoda koji su suvremeno interpretirani i prezentirani kako bi obogatili zadovoljstvo postojećih posjetitelja i doprinijeli stvaranju kvalitetnijeg imidža destinacije, povećali potrošnju posjetitelja i produžili sezonu. Do zadanog roka u Glavni ured je pristiglo 471 kandidatura – kulturno turističkih inicijativa za sufinanciranje u 2008. godini. Povjerenstvo za odabir kulturno-turističkih inicijativa za sufinanciranje u 2008. godini razmotrilo je pristigle kandidature te je na prijedlog Povjerenstva, Savjet za kulturni turizam predložio Turističkom vijeću Hrvatske turističke zajednice da Ured za kulturni turizam u 2008. godini sufinancira 74 kulturno-turističke inicijative u iznosu od 1.300.000 kuna.

Na adresu Ureda svakodnevno dolaze novi upiti i zamolbe za uvrštavanjem novih sadržaja na portal kulturnog turizma. Sukladno tome, na portalu se kontinuirano ažuriraju podaci, odnosno oplemenjuju novim sadržajima. Cilj izrade navedenog portala je kvalitetna prezentacija, suvremena interpretacija i profesionalna promocija elemenata kulturno-turističke ponude Hrvatske na Internetu. Isti će povećati razinu umreženosti sektora kulture, turizma te privatnog i javnog sektora; asistirati nositeljima kulturno-turističke ponude u promociji te prezentirati kulturno-turističke sadržaje inozemnim i domaćim posjetiteljima/turistima.

E-mail newsletter kulturnog turizma

U razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2008. godine mjesečno je distribuirano 9 e-mail newslettera za kulturni turizam na oko 1500 adresa. Isti su usmjereni prema interesnim subjektima uključenih i odgovornih za razvoj kulturnog turizma u zemlji te krajnjim potrošačima - kulturnim posjetiteljima/turistima. Kroz rubrike su prezentirane najnovije vijesti i aktualni natječaji s područja kulturnog turizma, predstavljene kulturno-turističke inicijative i proizvodi kao *benchmarking* primjeri, stručna mišljenja predstavnika kulturnog i turističkog sektora te najave kulturno-turističkih događanja koja u aktualnom mjesecu treba svakako posjetiti. Newsletterom se radi kontinuirani iskorak u razvoju promidžbe kulturno-turističke ponude, doprinosi razvoju svijesti o važnosti razvoja kulturnog turizma i stvara pozitivna klima koja podržava razvoj kulturnog turizma u zemlji.

Nagrade i priznanja – Hrvatska turistička nagrada

Dana 8. srpnja 2008. u okviru sjednice Sabora Hrvatske turističke zajednice održana je svečana dodjela godišnje nagrade "Anton Štifanić" za pojedince i skupine te Hrvatske turističke nagrade za životno djelo. Nagrada "Anton Štifanić" u kategoriji pojedinca dodijeljena je gospodinu Ivanu Mišetiću. U kategoriji tvrtke ili ustanove nagradu su dobili Turistička zajednica grada Đakova i grad Đakovo za Smotru folkloru Đakovački vezovi te tvrtka Jadranka d.d. iz Malog Lošinja. Gospodin Đenio Radić primio je nagradu za životno djelo.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi RH

Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti i Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju u tijeku priprema turističke sezone s ciljem povećanja sigurnosti sudionika u prometu donesena je odluka o organizaciji i financiranju dežurstva dodatnih timova hitne medicinske pomoći na državnim cestama u razdoblju od 20. lipnja do 29. rujna 2008. godine.

Iznos sredstava za hitnu medicinsku pomoć na državnim cestama osiguran je u Državnom proračunu RH za 2008. godinu na poziciji Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u iznosu od 6.269.920,00 kuna za 17 dodatnih timova hitne medicinske pomoći.

Hrvatske autoceste d.o.o., Autocesta Rijeka-Zagreb d.o.o., i Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o. i ove su se godine uključile u organizaciju dežurstva. Tako su Hrvatske autoceste d.o.o. i Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o. ponudile besplatni smještaj i prehranu timova u svojim tehničkim jedinicama. Autocesta Rijeka-Zagreb d.o.o. ponudila je besplatni smještaj u tehničkoj jedinici Delnice-Lučice.

Državna uprava za zaštitu i spašavanje osigurala je službene mobilne telefone za potrebe navedenih dežurnih timova hitne medicinske pomoći.

Obrađena su izvješća o djelovanjima timova hitne medicinske pomoći raspoređenih na autocestama u razdoblju od 20. lipnja do 29. rujna 2008. godine. Ukupan broj intervencija je 308, što je u odnosu na 2007. godinu povećanje od 25%. Broj lakše ozlijeđenih u 2008. godini je 294, odnosno 23% više nego u 2007. godini. Broj teže ozlijeđenih u 2008. godini je 79, što je u odnosu na 2007. godinu 20% manje. Broj smrtno stradalih u 2008. godini je 31, što je u odnosu na isto razdoblje 2007. godine smanjenje od 3%.

Hitna medicinska pomoć morskim prijevozom provodi se temeljem Sporazuma o izvršavanju usluga prijevoza morem u hitnim medicinskim slučajevima, kojeg su 2001. godine potpisali ministar zdravstva, direktor Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, ministar unutarnjih poslova i ministar pomorstva, prometa i veza.

Hitni medicinski transport zračnim prijevozom odvija se kao i prije dogovorno sa Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom obrane.

Hitna medicinska pomoć roniocima koji su hrvatski državljani osigurava se kroz sustav hitne medicinske pomoći kao u svim ostalim slučajevima, a roniocima koji su strani državljani hitna medicinska pomoć se osigurava sukladno odredbama bilateralnih socijalnih sporazuma koji definiraju pružanje hitne medicinske pomoći.

Uprava za sanitarnu inspekciju - pripremama za turističku sezonu 2008. godine predviđena je provedba određenih mjera koje će ojačati službu u priobalnim županijama, kako u pogledu broja inspektora tako i pripremom provedbe određenih akcija i radnji od strane samog Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Prije Uskršnjih blagdana provedeni su nadzori nad onim smještajnim objektima koji su bili zatvoreni u periodu jeseni i zime, a u cilju zaštite od pojavljivanja legionarske bolesti, kao i podizanja općeg sanitarno tehničkog i higijenskog stanja u tim objektima. Pri tome je posebna pažnja bila usmjerena na sustave za zagrijavanje vode kao mogućim izvorima klica, te na kuhinje tih objekata u smislu provedbe čišćenja i DDD mjera.

Ovi nadzori provedeni su u suradnji s epidemiološkim službama Zavoda za javno zdravstvo, i to kontrolnim nadzorom te po potrebi ciljanim uzorkovanjem vode iz sustava. Nadzori su provedeni sistematski u svim smještajnim objektima do pune turističke sezone.

Provedeni su ciljani nadzori nad većim trgovačkim centrima, kao mjestima masovne kupovine gostiju iz kampova i privatnog smještaja, kao i nadzori nad ugostiteljskim objektima koji vrše pripremu i prodaju hrane.

Kao i svake godine u vrijeme turističke sezone ministar zdravstva i socijalne skrbi, temeljem članka 7. Zakona o sanitarnoj inspekciji izvršio je preraspodjelu inspektora iz kontinentalnih u priobalne županije, jer u većini priobalnih a time i «turističkih» županija broj inspektora nije dostatan za tako povećani obim poslova.

U tijeku turističke sezone u županijama uz more svakodnevno je radilo 65 inspektora koji su u tijeku sezone obavili 5600 nadzora. Navedeni nadzori rezultirali su mandatnim kaznama na licu mjesta, upravnim mjerama u cilju otklanjanja uočenih nedostataka te prekršajnim postupcima.

Kao i u tijeku sezone 2007. utvrđeno je pojavljivanje problema prekomjerne razine buke u vrijeme kasnih večernjih i noćnih sati. Broj prijava zbog buke je ipak, uspoređujući sezonu sa sezonom 2007. godine, ipak u primjetnom opadanju a što je rezultat kako pripremnih radnji inspektora prije otvaranja ugostiteljskih objekata tako i dobre suradnje s predstavnicima općina i gradova u cilju rješavanja problema pojave prekomjerne razine buke.

Ministarstvo unutarnjih poslova RH

Sukladno Programu priprema za turističku sezonu 2008. godine, Ministarstvo unutarnjih poslova planiralo je i poduzelo potrebne mjere i radnje u cilju sigurnog dolaska i boravka inozemnih i domaćih gostiju u sklopu kojih je policijskim upravama naloženo pojačano poduzimanje operativno-preventivnih mjera i radnji u cilju podizanja razine sigurnosti za vrijeme turističke sezone. U cilju pravovremenih priprema za provođenje mjera i aktivnosti tijekom turističke sezone 2008. godine održano je više Kolegija glavnog ravnatelja policije s načelnicima policijskih uprava, posebno načelnicima uprava i ostalim rukovoditeljima iz policijskih uprava na moru, a u vremenu od 22. do 24. svibnja u Opatiji je održan sastanak ravnatelja policija iz regije, te država iz kojih dolazi veći broj turista. Prije početka turističke sezone održane su koordinacije s predstavnicima Državnog inspektorata, Porezne uprave, Carinske uprave, Uprave za sanitarnu inspekciju, Uprave cestovnog prometa, te koncesionarima ili društvima koja upravljaju auto-cestama, kao i s HAK-om.

UPRAVA POLICIJE

Stanje javnog reda

U cilju provođenja i uspješne realizacije planom predviđenih mjera policijskim upravama na moru je upućena ispomoć u ljudstvu i tehnici, i to 241 policijski službenik te 23 različita motorna vozila. Glavnina ispomoći je dana u vremenskom terminu od 01. 07. do 31. 08. ove godine, a određeni broj policijskih službenika nalazio se na ispomoći već i tijekom mjeseca svibnja, odnosno produžio se tijekom rujna i listopada. Nakon završetka projekta implementacije kontakt policajaca tijekom 2006. godine, ove godine su svi kontakt rajoni bili pokriveni sa kontakt policajcima, pri čemu su kontaktni rajoni u policijskim upravama na moru ustrojeni na područjima većih turističkih naselja ili središta.

I ove godine se nastavilo s provođenjem projekta u okviru suradnje sa policijama europskih država, tako da su tijekom turističke sezone na području Republike Hrvatske boravili strani policijski službenici, i to: iz Republike Austrije na području Primorsko-goranske županije u vremenu od 07. 07. do 01. 09. ukupno 8 policijskih službenika, iz Francuske Republike na području Dubrovačko-neretvanske županije u vremenu od 15. 07. do 24. 08. ukupno 2 policijska službenika, iz Republike Mađarske na području Zadarske županije u vremenu od 01. 07. do 30. 08. ukupno 8 policijskih službenika, iz Češke Republike na području Splitsko-dalmatinske županije u vremenu od 01. 07. do 01. 09. ukupno 14 policijskih službenika, te iz Slovačke Republike na području Splitsko-dalmatinske županije i Ličko-senjske županije u vremenu od 01. 07. do 01. 09. ukupno 8 policijskih službenika.

Tijekom turističke sezone 2008. godine na području Republike Hrvatske nisu zabilježeni događaji koji bi značajno utjecali na opće stanje sigurnosti (nije zabilježeno ni jedno osobito teško narušavanje javnog reda i mira u većem obimu, nije bilo terorističkih napada, podmetanja eksploziva i drugih radnji koje bi kod domaćih i stranih gostiju izazvali osjećaj nesigurnosti), osim pojedinačnih incidenata (napada na strane turiste, narušavanje javnog reda i mira u kojima su sudjelovali strani turisti ili drugo nedolično ponašanje stranih turista), a koji su bili medijski pojačano popraćeni.

Ove godine je bila posebno izražena problematika stvaranja buke i na taj način remećenje javnog reda i mira, posebno u noćnim satima. Poduzimane su propisane mjere i radnje od strane policije i Sanitarne inspekcije, no unatoč tome stanje se nije ništa promijenilo na bolje u odnosu na prethodne godine.

Stanje sigurnosti cestovnog prometa

Najveći zastoji i kolone tijekom protekle turističke sezone događale su se u danima vršnih opterećenja (vikendom ili praznicima) na ulazima u tunele „Mala Kapela“ i „Sveti Rok“, te na izlazima sa auto cesta, kao i zbog radova koji su se odvijali tijekom turističke sezone na Riječkoj obilaznici i na Istarskom ipsilonu. Da bi se maksimalno ubrzao tok prometa na tim dionicama, tijekom čitave turističke sezone predstavnici MUP-a su sa ostalim službenicima zaduženima za odvijanje prometa na auto cestama, zajedničkim i koordiniranim aktivnostima promptno poduzimali potrebne mjere i radnje.

Policijske uprave na čijem je području koncentriran najveći dio turističkog prometa, pojačanim su radom policijskih službenika redovnog sastava i policijskih službenika iz ispomoći te uz angažiranje pripadnika prometnih jedinica mladeži, prvenstveno fizičkim upravljanjem u vrijeme pojačanog prometa prema jadranskim odredištima, nastojale smanjiti kolone i ubrzati tok prometa.

Podatke o gustoći prometa, vremenu čekanja na graničnim prijelazima i trajektnim pristaništima, kolonama, prometnim nesrećama i druge bitne podatke na prometno najopterećenijim pravcima, policijske uprave dostavljale su Operativno komunikacijskom centru policije MUP-a, svaki puni sat, a u slučaju izvanrednih događaja odmah po saznanju za isti. OKCP MUP-a o važnim prometnim informacijama je odmah po primljenom saznanju o tome izvješćivao Informativni centar Hrvatskog auto-kluba.

Nadzor prometa iz zraka u ovoj turističkoj sezoni obavljao se s dva helikoptera MUP-a, u sve dane vikenda i praznika, kao i u druge dane po potrebi, počevši od 20. lipnja pa do 15. rujna 2008. godine. Tom prilikom ostvareno je više o 100 letova helikoptera s ciljem osiguranja protočnosti prometa i uvida u stanje na autocestama, kao i ostalim državnim cestama gdje su se očekivali i događali zastoji u prometu.

Od posebnih mjera ističemo pojačane aktivnosti policijskih službenika sa uređajima za mjerenje brzine kretanja vozila, tzv. „presretača“ sa ciljem poštivanja uspostavljenog sustava brzina – ograničenja iste, kao i osiguravanje slobodnog zaustavnog traka (za žurne službe) u zonama zagušenja od strane policijskih službenika na motociklima.

Od strane dežurnih koordinatora (HAC-a i HAK-a) ističe se dobra koordinacija i operativna suradnja s MUP-om u organizaciji prometa, kada se uspješno provodila harmonizacija prometa usporenim vođenjem veće kolone vozila u skladu sa stanjem brzine na promjenjivim znakovima (80, 60, 40 km/h), što je uz sigurnije prometovanje rezultiralo i većom protočnošću prometa kroz uska grla autoceste A1.

Službenici Odjela za sigurnost cestovnog prometa MUP-a i policijskih uprava tijekom turističke sezone puno puta su gostovali na raznim televizijskim i radijskim emisijama s osvrtom na prometovanje, sigurnost u prometu, korištenje novih prometnica i alternativnih pravaca. Također medijima su gotovo svakodnevno davane izjave vezane uz novi Zakon o sigurnosti prometa na cestama („NN“ br. 67/2008.), čije se odredbe primjenjuju od 17. lipnja 2008. godine.

Očevidi prometnih nesreća obavljani su u najkraćem mogućem roku, korištenjem iskusnih policijskih službenika, a sve nesreće stranih državljana koje su za posljedicu imale materijalnu štetu, rješavale su se u skraćenom prekršajnom postupku.

U tri ljetna mjeseca ove godine (lipanj, srpanj i kolovoz) na cestama u Republici Hrvatskoj dogodilo se 14.915 prometnih nesreća, što je za 15,9% manje nego u istom razdoblju prošle godine. Od tog broja je 170 nesreća s poginulim osobama, što je 2,3 % manje nego prošle godine, 4662 prometne nesreće s ozlijeđenim osobama ili 13,8% manje nego 2007. godine. U svim tim nesrećama smrtno je stradalo 199 osoba, a to je 1,5% manje nego u istom razdoblju prošle godine. Teško je ozlijeđeno 1.238 sudionika nesreća ili 18,8% manje, a lakše je ozlijeđeno 5.372 ili 16,6% manje nego u 2007. godini.

Od navedenog broja nesreća, udio stranih državljana u smrtnom stradavanju je 16,3%, teškom ozljeđivanju 13,5%, a u lakšem 10,3%. Navedeni udjeli stranaca vrlo su slični udjelima prošlih godina u vrijeme turističke sezone, odnosno u tri promatrana mjeseca. Na autocestama A1, A2, A3, A4, A6 i A7 dogodilo se 15 nesreća s poginulim osobama (poginulo 29 osoba) i 155 s ozlijeđenima (76 teže i 246 lakše ozlijeđenih).

UPRAVA KRIMINALISTIČKE POLICIJE

Uprava kriminalističke policije sukladno svom djelokrugu rada i nadležnosti poduzimala je i dalje poduzima mjere i aktivnosti na sprječavanju i otkrivanju kaznenih djela, a osim toga u cilju povećanja stanja opće sigurnosti ljudi i imovine, te smanjenja kaznenih djela počinjenih požarima i paljevinama. Policijskim upravama koje teritorijalno pokrivaju područja priobalja i otočja uputila je naputak o provođenju preventivnih i represivnih mjera poradi smanjenja broja požara sa točno razrađenim mjerama koje iste moraju poduzeti.

Radi učinkovitosti u provođenju tih mjera policijskim upravama na moru upućivana je ispomoć, i to u prvom turnusu postrojba od 50, a u nastavku postrojbe od po 25 policijskih službenika interventne policije koji su korišteni za provođenje mjera i radnji u vrijeme i na prostoru gdje se ukazala najveća potreba.

Jednako tako u cilju smanjenja broja kaznenih djela imovinskog kriminaliteta na auto-cestama, kao što su krađe, drske krađe, razbojničke krađe i razbojništva, a koja djela se najčešće počine na štetu turista istima je posvećena posebna pozornost u suzbijanju u što su uključeni i policijski službenici novoformirane ustrojstvene jedinice MUP-a, Mobilne jedinice prometne policije.

Policijskim upravama na moru dostavljen je naputak za postupanje u otkrivanju i sprječavanju crnog chartera, te za poduzimanje mjera i radnji na otkrivanju i sprječavanju raznih djelatnosti koje se mogu svrstati u sivu ekonomiju.

UPRAVA ZA GRANICU

Po poslovima granične kontrole na državnoj granici provodila se pojačana kontrola prelaženja državne granice, ali na način da se prelazak osigura bez nepotrebnog zadržavanja. U tom smislu policijskim upravama je naloženo da stalno ostvaruju neposrednu suradnju s ostalim nadležnim službama na graničnom prijelazu (carina, inspeksijske službe, špediteri i dr.), kako bi se pri provođenju mjera i radnji koje se poduzimaju na graničnim prijelazima osigurala što brža protočnost prometa.

Na pojedinim graničnim prijelazima prema Republici Sloveniji u određenim vremenima dolazilo je do otežanog prijelaza državne granice, tj. ulaska u Republiku Sloveniju zbog pojačanih kontrola koje je obavljala granična policija Republike Slovenije.

Intenziviran je rad na zapriječavanju nezakonitih prelazaka državne granice i sprječavanju prekograničnog kriminaliteta, kao i provođenja akcija po dubini teritorija.

Po poslovima nezakonitih migracija, pored aktivnosti na suzbijanju redovnih pojačanih oblika nezakonitih migracija (nezakoniti prelazak državne granice i nezakoniti boravak), tijekom ljetnih mjeseci provodila se, a provodi se i dalje pojačana aktivnost oko nezakonitosti u vezi prijave boravišta stranaca, osobito u policijskim upravama na moru.

Posebne aktivnosti bile su usmjerene na suzbijanje nezakonitog rada stranaca. Radi toga, a temeljem prethodne koordinacije s Državnim inspektoratom, policijskim upravama je osim provođenja samostalnih operativnih akcija naloženo da uspostave kontakte s područnim jedinicama Državnog inspektorata, razmjenjuju korisne informacije, pružaju pomoć i asistencije, te se aktivno uključe u nadzore zajedno sa inspektorima rada.

Tijekom turističke sezone značajan aspekt dat je postupanju pomorske policije na moru, koja je zajedno s lučkim kapetanijama i ostalim službama nastojala što više nadzirati provođenje propisa o djelatnostima na moru čije kršenje je sve izražajnije u posljednjim godinama, a ogleda se u nepoštivanju pravila plovidbe za plovila „crnom“ charteru, ilegalnoj eksploataciji podmorskih arheoloških lokaliteta, nezakonitom izlovu prstaca, bavljenje nedozvoljenim ronilačkim aktivnostima i dr.

U cilju kvalitetnog i bržeg vršenja granične kontrole, policijskim upravama na moru koje imaju pomorske i zračne granične prijelaze pružena je ispomoć u policijskim službenicima iz policijskih uprava iz unutrašnjosti.

INSPEKTORAT UNUTARNJIH POSLOVA (zaštita od požara)

U pripremi turističke 2008. godine, vezano i na Program aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2008. godini, inspekcija zaštite od požara je od 01. siječnja do 30. lipnja ove godine obavila 1.839 inspeksijskih pregleda, kojima su obuhvaćene građevine i otvoreni prostori od posebnog interesa (turistički objekti, benzinske postaje, zaštićeni objekti prirode, cestovni

pravci, željezničke pruge, odlagališta komunalnog otpada, jedinice lokalne i područne samouprave i dr). Temeljem inspekcijskih pregleda donesena su 402 rješenja kojima je naređeno provođenje 1.361 mjere zaštite od požara, te je obavljen 231 kontrolni pregled. Također su podnesena 283 optužna prijedloga i donesena 74 prekršajna naloga zbog neprovođenja propisanih mjera zaštite od požara. S provođenjem inspekcijskih nadzora i poduzimanjem propisanih mjera nastavljeno je i tijekom turističke sezone.

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja

Preko Modela ruralnog razvitka i Programa razvitka seoskog prostora Ministarstvo je provodilo natječaje koji su između ostalog bili usmjereni na što kvalitetniju pripremu turističke 2008. godine.

Početak 2008. godine realiziran je Natječaj iz mjere 9. «razvoj seoskog, lovnog i ribolovnog turizma» iz 2007. godine pod nazivom Razvoj turističkih odredišta u ruralnim područjima» putem kojeg je sufinancirano 105 projekata s 8.800.000,00 kuna, uglavnom adaptacija objekata za ruralni turizam.

Tijekom 2008. godine Ministarstvo je organiziralo niz edukacijskih seminara i okruglih stolova te je sudjelovalo na različitim skupovima i manifestacijama u okviru potpore organizatorima gospodarskih manifestacija, sajmova i znanstvenih skupova iz područja djelokruga Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.

Sufinancirana je 221 manifestacija u ukupnom iznosu od 4.821.970 kuna, a to je imalo pozitivan učinak na očuvanje i predstavljanje tradicije i običaja, kao i povećanje poljoprivredne a naročito proizvodnje i prodaje tradicionalnih autohtonih proizvoda, poboljšavajući time i turističku ponudu.

Kroz program marketinške pripreme poljoprivredno-prehrambenih proizvoda provode se aktivnosti putem istraživanja tržišta, kroz unapređenje kakvoće proizvoda i zaštite hrvatskih autohtonih proizvoda, kao i promotivne aktivnosti u cilju prezentiranja oznaka (tradicionalnog ugleda, zemljopisnog porijekla, oznake izvornosti) i njihove važnosti u stvaranju nacionalnog gastronomskog i turističkog identiteta Hrvatske.

Što se tiče područja ribarstva (športski i rekreacijski ribolov) Ministarstvo prodaje dozvole za obavljanje rekreacijskog ribolova na moru putem područnih jedinica i ovlaštenih pravnih ili fizičkih osoba s kojima se sklapaju ugovori za prodaju dnevnih, višednevnih i ili godišnjih dozvola za sve oblike športsko ili rekreacijskog ribolova.

Dozvole za športski ribolov na moru prodaje Hrvatski savez za športski ribolov na moru putem svojih članova: klubova i športskih udruga za ribolov organiziranih preko županijskih saveza. Godišnje dozvole za navedene vrste ribolova mogu kupiti državljani RH i stranci s prebivalištem u RH, a dnevne i višednevne dozvole mogu kupiti svi bez obzira na prebivalište. Domaći i strani turisti mogu kupiti dozvole za rekreacijski ribolov u Područnim jedinicama Uprave ribarstva (Pula, Rijeka, Senj, Zadar, Šibenik, Split i Dubrovnik) i kod oko 100 ovlaštenika koji su do sada sklopili ili će sklopiti Ugovor o prodaji dozvola s Ministarstvom, od kojih je velik dio lociran u manjim mjestima i na otocima.

Dozvole za športski ribolov na slatkim vodama prodaju ovlaštenici ribolovnog prava za pojedina ribolovna područja ili ribolovne vode.

Sve relevantne informacije se u svezi športskog ili rekreacijskog ribolova (vrste, cijene, mjesta gdje se mogu nabaviti, te uvjeti pod kojima se može obavljati i sl.) nalaze se na web-stranicama Ministarstva.

Pravilnikom o veterinarskim uvjetima za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca (NN 72/07, 102/07, 04/08, 30/08, 39/08 i 52/08) su propisani uvjeti pri pregledu kućnih ljubimaca koji dolaze na granicu sa RH i lista zemalja iz kojih je dozvoljen uvoz kućnih ljubimaca u RH. Prema pravilniku pregleda provode carinski djelatnici a sve radi ubrzavanja prometa na graničnim prijelazima. Osigurani su čitači mikročipova za sve carinske ispostave radi lakše identifikacije kućnih ljubimaca.

Početak 2009. godine stupiti će na snagu Pravilnik o uvjetima za unošenje proizvoda životinjskog podrijetla u osobnoj prtljazi putnika.

Ministarstvo kulture

Prirodna baština

Na području zaštite prirode u 2008. godini završeni su i uređeni sljedeći turistički sadržaji: Brijunski Mediteranski vrt i Prirodoslovni muzej u NP Brijuni, poučna staza "Stari brijest" i Internet kutić za cikloturiste u PP Kopački rit, prezentacijski centar "Brela Gornja" i prezentacijski centar "Botanički vrt Kotišina" u PP Biokovo, edukativna šetnica "Staza graničara" u PP Lonjsko polje, a obnovljene su i neke već postojeće poučne staze kao npr. "Šumska staza Bliznec" u PP Medvednica i "Leska" u NP Risnjak. Također su izgrađeni polivalentni objekti u NP Risnjak, NP Sjeverni Velebit, NP Paklenica, NP Kornati, PP Velebit, PP Papuk, PP Kopački rit, PP Lonjsko polje i PP Mevednica, koji osim za rad javne ustanove služe i za prihvata posjetitelja. U okviru provedbe Nacionalnog programa za telemetrijski sustav u NP/PP, telemetrijske protupožarne postaje postavljene su u NP Paklenica, NP Brijuni, NP Mljet, PP Vransko jezero i PP Biokovo, a u tijeku je njihovo postavljanje u NP Kornati, PP Telašćica i PP Kopački rit.

Od sudjelovanja na manifestacijama potrebno je spomenuti sudjelovanje Ministarstva kulture na sajmu Mediteranskih parkova *MEDITERRE 2008* u Italiji, te pojedinih nacionalnih parkova i parkova prirode na sajmovima: Eko-etno Hrvatska u Zagrebu, sajam seoskog turizma u Biogradu, u Sunji i dr. Također je u svim nacionalnim parkovima i parkovima prirode zabilježeno organiziranje raznih manifestacija povodom obilježavanja značajnih datuma u zaštiti prirode ili vezanih uz pojedino zaštićeno područje (Srednjevjekovni dani na Medvednici, Europska noć šišmiša itd.).

Podaci o broju posjetitelja u nacionalnim parkovima u periodu od 2001. godine do 2008. godine (*Tablica 1.*) pokazuju lagani porast, a povećanje broja posjetitelja primijećeno je i u parkovima prirode, iako je iskazivanje njihovog točnog broja otežano budući da većina parkova prirode još nema razvijen sustav naplate ulaznica. Ipak, na temelju evidentiranih podataka i zapažanja, broj posjetitelja u PP i ostalim zaštićenim područjima procjenjuje se na oko 500.000, što ukupno iznosi oko 2.500.000 godišnje u svim zaštićenim područjima. Kako podaci o broju posjetitelja u zadnjih 8 godina pokazuju održavanje trenda laganog porasta, predviđa se da će se on nastaviti i u 2009. godini.

JAVNA USTANOVA	BROJ POSJETITELJA							
	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
UKUPNO	1.383.575	1.561.224	1.691.730	1.791.856	1.974.961	1.994.852	2.083.016	2.135.754

Tablica 1. Broj posjetitelja u nacionalnim parkovima u razdoblju od 2001. do 2008. godine

Arheološka kultura baština

Na području arheološke djelatnosti i dalje se planiraju provoditi razna istraživanja, koja uključuju i međunarodne radionice. Nalazi se adekvatno prezentiraju u muzejima, u sklopu raznih događanja, izložbi, i gdje je moguće *in situ*. Poseban vid prezentacije predstavlja razgledavanje i prezentacija podvodnih arheoloških lokaliteta, radi čega je uspostavljena mreža suradnje između ronilačkih centara i stručnih institucija. Od ove godine aktivnosti je znatno uspješio i UNESCO-ov međunarodni Centar za podvodnu arheologiju u Zadru, čime se doprinosi popularizaciji podvodnih arheoloških nalazišta.

Nepokretna kulturna baština

Nastavlja se financiranje programa javnih potreba u kulturi, u sklopu kojeg je obnova, restauracija, konzervacija i prezentacija nepokretnih kulturnih dobara

U sklopu PHARE programa za 2006., uspostavljena je stručna i financijska suradnja s Ministarstvom turizma na projektu "Katalogizacija hrvatskih dvoraca", s ciljem prezentacije dvoraca u obliku kataloga koji je još u izradi. Odabrani su značajni dvorci iz Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske koji se vodi pri Ministarstvu kulture.

Pravilnik o popisu turističkih cjelina po županijama iz 2007. godine dopunjen je nakon pregleda od strane Ministarstva kulture.

Pokretna kulturna baština

Pokretna kulturna dobra adekvatno se čuvaju i prezentiraju tijekom raznih događanja, što se financira u okviru programa javnih potreba u kulturi.

Uređeno je i otvoreno nekoliko novih zbirki, od kojih su značajnije: zbirka franjevačkog samostana u Karlovcu i zbirka franjevačkog samostana u Imotskom, u kojem je otvoren i zavičajni muzej.

Izložba Dalmatinska zagora koja je zatvorena ove godine posebno je doprinijela revalorizaciji cjelokupne kulturne i prirodne baštine tog područja. Izložba Dominikanci u Hrvatskoj, koja je također zatvorena ove godine, posebno je istakla utjecaj koji je taj red imao na hrvatsku kulturnu baštinu, te su u sklopu nje prezentirana i pokretna kulturna dobra od iznimne vrijednosti.

Naročit doprinos Ministarstva je i u sprječavanju nezakonitog prometa pokretnim kulturnim dobrima, u svrhu čega je uspostavljena bliska suradnja s nadležnim ministarstvom. Međunarodnom suradnjom i vlastitim angažmanom doprinosi se učinkovitosti međunarodne mreže za suzbijanje nezakonitog prometa kulturnim dobrima.

Nematerijalna kulturna baština

Upisom odabranih primjera nematerijalne baštine u Registar kulturnih dobara RH osigurava se njeno očuvanje i potiče se planiranje raznih programa i aktivnosti na tom području.

U sklopu Dana europske baštine ove je godine otvorena izložba Riznica znanja i umijeća, u Etnografskom muzeju u Zagrebu, te su organizirani posebni programi prezentacije nematerijalne baštine u pojedinim mjestima (tradicijski obrti i umijeća u Gornjoj Stubici i Krapju, izrade kapa Ljelja iz Gorjana u Đakovu, tkanje na stanu u Kupčini, itd.).

Ostvarena je suradnja Ministarstva kulture s manifestacijom Eko-etno Hrvatska na kojoj je naše Ministarstvo prezentiralo rad na zaštiti i vrednovanju kulturne baštine, čime se podiže svijest građana o potrebi njenog očuvanja.

U području glazbene, glazbeno-scenske i plesne umjetnosti te kulturno-umjetničkog amaterizma na razini Republike Hrvatske, Ministarstvo kulture sufinanciralo je brojne nacionalne i međunarodne kulturne priredbe, festivale i manifestacije koje se odvijaju tijekom cijele godine, a najvećim dijelom u ljetnom razdoblju. Svaka od priredbi svojim će glazbenim, plesnim ili tradicijskim sadržajem pridonijeti kvaliteti i specifičnosti hrvatske turističke ponude. Za takav tip programa u 2008. godini izdvojeno je ukupno 5.864.000 kuna.

Muzejsko-galerijski i likovni programi te programi novih medijskih kultura koji prezentiraju hrvatsku kulturnu baštinu posebno su podržani i financirani u obliku kulturnih manifestacija i izložbi: XXI. Slavonski biennale, 11. Vukovarske advenske svečanosti, Noć muzeja, Svečanosti Pasionka baština 2008, 4. Hrvatski triennale crteža, izložba "Hrvatski Apoksiomen", izložba "Otok i more 2008" i druge.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva se u poboljšanje turističke ponude uključilo kroz «Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva u 2008.», putem projekata koji imaju posredan učinak na razvoj turizma, a za koje su javni pozivi objavljeni u svibnju i lipnju 2008.

Dana 15. srpnja 2008. godine Hrvatski sabor je usvojio Zakon o trgovini u drugom čitanju, čije su odredbe stupile na snagu 02. kolovoza 2008. godine, izuzev odredbi o radnom vremenu prodavaonica nedjeljom, koje stupaju na snagu 01. siječnja 2009. godine.

Tijekom vrlo kratke primjene odredbi ovog Zakona, a koje se odnose na tjedno radno vrijeme prodavaonica, uočena je potreba da se Zakon u tom dijelu izmjeni na način da se omogući lokalnoj zajednici, a sukladno specifičnostima svakog pojedinog područja, da uredi tjedno radno vrijeme prodavaonica kako najviše odgovara gospodarstvenicima, potrošačima, odnosno turistima. Zbog navedenog Hrvatski sabor je 03. listopada 2008. godine usvojio Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o trgovini.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva sukladno Zaključku Vlade RH od 25. studenog 2004. godine koordinira aktivnostima u vezi s provedbom Plana kratkoročnih i dugoročnih mjera za suzbijanje sive ekonomije u okviru kojeg su i mjere za suzbijanje sive ekonomije na području turističke djelatnosti. Sve aktivnosti i mjere koje se odnose na rad i zapošljavanje potrebnog broja radnika turističkih i ugostiteljskih zanimanja, kao i tzv. «bijelog» osoblja provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje u okviru provedbe aktivnih mjera zapošljavanja i obrazovnih aktivnosti dokvalifikacija i prekvalifikacija za deficitarna zanimanja.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

MZOPUG kontinuirano potiče i prati izradu prostornih planova uređenja osobito priobalnih gradova i općina te provedbenih prostornih planova za pojedine prostorne cjeline namijenjene turističko-ugostiteljskom korištenju. Osim toga prije donošenja svih prostornih planova unutar zaštićenog obalnog područja (ZOP) i prostornih planova čiji se dijelovi nalaze unutar tog područja, temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN, broj 76/07 – u daljnjem tekstu: Zakon) MZOPUG izdaje suglasnosti u kojem postupku se detaljno provjerava zakonitost i kvaliteta prostorno planskih rješenja osobito za područja ugostiteljsko-turističke namjene.

U planiranju područja ugostiteljsko-turističke namjene potiče se njihovo prestrukturiranje te podržavaju namjere i planska rješenja, koja omogućuju osobito razvoj "brownfield" te "greenfield" projekata na područjima manje prirodne i krajobrazne vrijednosti, a nastoji se uklapanjem takve gradnje u mjerilo prirodnog okoliša te poštivanjem kulturnih vrijednosti, različitosti lokaliteta i destinacija i njihovih stanovnika te sukladnosti s elementima autohtonog urbaniteta i tradicijske arhitekture, pridonijeti održivom razvoju turizma.

Pritom se u neizgrađenim dijelovima postojećih građevinskih područja, podržava nova gradnja u pravilu kao kvalitativnu i kvantitativnu dopunu postojeće turističke ponude s višom kategorijom smještajnih građevina i pratećih sadržaja (športsko - rekreacijski, ugostiteljski, uslužni, zabavni i sl.) uz temeljni zahtjev poboljšanja infrastrukture i zaštite okoliša, te kvalitetnom rekonstrukcijom odnosno zamjenom postojećih neiskorištenih ili neprimjerenih kapaciteta vrijednostima i obilježjima lokacije odnosno ukupne turističke destinacije.

MZOPUG nastavlja intenzivirati primjenu Zakona, te provodi analizu prostornih planova županija i prostornih planova uređenja gradova i općina, u kojima su utvrđene osnovne planske smjernice za gradnju golf igrališta radi ocjene uvjeta i mogućnosti njihove provedbe prvenstveno kroz izradu provedbenih prostornih planova, te eventualne potrebe izmjene i dopune tih prostornih planova. U okviru svoje nadležnosti MZOPUG nastavlja aktivnosti izdavanjem lokacijskih dozvola i u postupku procjene utjecaja na okoliš za lokacije namijenjene razvoju golf projekata.

Predstavnici MZPUG sudjeluju u pripremi Nacrta prijedloga Zakona o golf igralištima u suradnji s Ministarstvom turizma, Ministarstvom pravosuđa i Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture.

MZOPUG kontinuirano u vezi s izradom i donošenjem prostornih planova, kao i u postupcima provođenja i nadzora provedbe tih planova u okviru raspoloživih instrumenata prostornog planiranja, osobitu pozornost daje sadržaju i svim subjektima u procesu razvoja pojedinih projekata turizma u svrhu poboljšanja predloženih prostornih rješenja, sprječavanja eventualne prenamjene prostora određenih za turističku namjenu zbog namjeravanoga etažiranja hotelskih smještajnih objekata i pratećih sadržaja trgovačke, uslužne, ugostiteljske, športske, rekreacijske, zabavne i slične namjene u izdvojenim građevinskim područjima ugostiteljsko-turističke namjene, smanjivanja prekomjerne turističke gustoće korištenja vrijednih turističkih prostora i destinacija, a time i povećanja njihove konkurentnosti i privlačnosti u odnosu na druge, osobito mediteranske zemlje.

Predstavnici MZPUG sudjeluju u pripremi novih propisa bitnih za daljnji razvoj turizma kojima je svrha regulirati ključna pitanja u vezi s gospodarenjem zemljišta turističke i druge namjene i ostvarivanjem projekata golf igrališta (radni materijali Nacrta prijedloga Zakona o turističkom i ostalom građevinskom

zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije i Nacrta prijedloga Zakona o golf igralištima).

MZOPUG - Zavod za prostorno uređenje nastavlja pripremu Geoinformacijskog sustava – Prostorni planovi Jadranske Hrvatske 2004-2006-2008 i to definiranjem konačnog sadržaja baze podataka te provjerom prethodno analiziranih područja namijenjenih za turističko-ugostiteljsku namjenu. Prvenstveno se obrađuje građa, "urbanizirani prostor" izvan građevinskih područja naselja odnosno posebno izdvojene zone ugostiteljsko-turističke namjene te je obrađeno oko 604 takvih zona u oko 65 općina i gradova prvenstveno uz morsku obalu. Zbog neprilagođenosti planske građe prostornih planova GIS standardima, ali i nedostatku potrebnih propisa kojima se regulira način i uvjeti korištenja informatiziranih podataka, izrada ove faze produljuje se u drugo polugodište 2008. godine.

Također u pripremi su elementi za izradu Programa razvoja informacijskog sustava prostornog uređenja kojim će se odrediti struktura, sadržaj, način rada i oblik informacijskog sustava, metodologija, obveze, način i rokovi dostavljanja podataka i informacija o prostoru, te način upravljanja podacima i informacijama.

U vezi izrade regulative iz područja nadležnosti MZOPUG u izvještajnom razdoblju (listopad 2007. - listopad 2008.) završena je prva godina primjene novog Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN, br. 76/07), kojim se po prvi puta povezuju u jedinstven sustav upravna područja prostornog uređenja i gradnje te uključuju određeni postupci iz područja zaštite okoliša. Osim toga tim se Zakonom definira i sveobuhvatna uloga prostornog uređenja u funkciji zaštite prostora povezivanjem sustava prostornog uređenja i gradnje s ostalim prostorno relevantnim propisima iz područja od utjecaja na prostor, racionalizira provođenje prostornih planova izdavanjem akata kojima se odobrava građenje u samo jednom upravnom postupku, omogućava rješavanje uređenja građevinskog zemljišta novim instrumentima, osobito urbanom komasacijom, te rješava status nezakonito izgrađenih građevina i građevina koje se koriste bez uporabne dozvole. Ovim se zakonom omogućava i cjelovitije praćenje stanja u prostoru, te unapređuje uključivanje javnosti u rješavanje pitanja zaštite prostora.

Obzirom da su Zakonom određene i bitne promjene radi decentralizacije ustroja sustava prostornog uređenja u vezi izrade i provođenja prostornih planova na područnu (regionalnu) i lokalnu razinu osnivanjem zavoda za prostorno uređenje županija i velikih gradova kao javnih ustanova i ustrojem odgovarajućih upravnih odjela za izdavanje akata kojima se odobrava građenje u županijama i velikim gradovima, pozornost MZPOUG prioritetno je usmjerena na provedbu tih odredbi Zakona, kao i probleme administrativnih kapaciteta u području prostornog uređenja i građenja.

Trenutno je u tijeku analiza prostornih planova uređenja općina i gradove radi pripreme poziva nadležnim tijelima gradova i općina za izradu odgovarajućih akata kojima će se odrediti dinamika provođenja planskih mjera utvrđenih tim prostornim planovima te njihovo usklađivanje s odredbama Zakona i drugih posebnih propisa. Istovremeno u tijeku je izrada i upute gradovima i općinama o načinu i dinamici pripreme, izrade i donošenja provedbenih prostornih planova.

Novim Zakonom o zaštiti okoliša u bitnom se određuju dokumenti održivog razvitka i zaštite okoliša kojima će se odrediti ciljevi održivog razvitka te polazišta ukupnog gospodarskog, društvenog, socijalnog i kulturnog razvitka i smjernice upravljanja okolišem na načelima održivog razvitka, institucionalni uvjeti za razvitak i djelovanje novih instrumenata zaštite okoliša, osobito strateške procjene planova i programa kojom se promiče održivi razvitak i nositeljima zahvata daje mogućnost djelovanja i uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka te objedinjeno sprječavanje i kontrola onečišćenja zraka, tla i voda od strane velikih industrijskih postrojenja uspostavom objedinjenog pristupa zaštiti okoliša, osigurava se cjelovitije praćenje stanja okoliša (monitoring) preciznim određivanjem obveza za onečišćivača okoliša i demokratizira se donošenje odluka i uključivanje javnosti u rješavanje pitanja zaštite okoliša, odnosno osnažuje položaj javnosti u pristupu informacijama o okolišu i sudjelovanje javnosti u postupcima donošenja planova, programa i konkretnih odluka povezanih s okolišem.

Osim toga nastavljeno je usklađivanje regulative i u vezi zaštite zraka i gospodarenja otpadom.

U cilju unaprijeđenja stanja i sprječavanja nove bespravne gradnje na području svih županija i Grada Zagreba nastavlja se provedba nadzora i prisilno izvršenje inspekcijskih rješenja građevinske inspekcije

putem ugovornih izvođača zbog nepoštivanja odredbi Zakona, osobito u slučajevima, ako se izvedeno stanje ne može uskladiti s propisanim lokacijskim uvjetima. Ta je okolnost posebno važna, budući da je u procesu sanacije zatečene bespravne gradnje presudan utjecaj ima koordinacija inspekcijskih tijela i nadležnih tijela koja pripremaju prostorne planove i izdaju odgovarajuće akte kojima se odobrava građenje. Iako se novim Zakonom predviđa mogućnost prihvaćanja izvedenog stanja ukoliko je u skladu s važećom prostorno planskom dokumentacijom, investitori bespravno izgrađenih objekata još uvijek nisu u značajnijem broju podnijeli zahtjeve za izdavanje takvih rješenja. Građevinska inspekcije je u promatranom razdoblju prioritetno postupala i u pojedinačnim slučajevima u kojima je ocijenjeno da su bespravnom gradnjom izrazito povrijeđena prava mirnog uživanja vlasništva.

Građevinska inspekcija MZOPUG nastavila je provedbu nadzora i prisilnih izvršenja inspekcijskih rješenja, kao i s većim brojem planiranih nadzora i provođenja izvršenja inspekcijskih rješenja na pomorskom dobru i u priobalnom području. Primjenjujući odredbe Zakona, kojim je određeno da u slučaju povrede njegovih odredbi građevinski inspektor donosi samo jedan upravni akt, odnosno rješenje, inspekcijski postupci u svim priobalnim županijama su znatno ubrzani, što je utjecalo na poboljšanje učinkovitosti inspekcijskih nadzora i na brže izvršenje inspekcijskih rješenja.

Redovne aktivnosti odnosile su se na planirane nadzore zdravstvenih ustanova, postrojenja za proizvodnju betona i asfalta, budućih IPPC postrojenja, obveznika primjene Uredbe o tvarima koje oštećuju ozonski sloj, Uredbe o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora u svezi kontrole postupanja s lako hlapivim organskim spojevima, te primjene Uredbe o prekograničnom prometu otpadom.

Prioritet redovnih godišnjih nadzora inspekcije zaštite okoliša su sva odlagališta otpada u RH od kojih je veliki broj u postupku sanacije. U suradnji s inspekcijskim službama Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te predstavnicima općina i gradova u 2008. godini provodio se redoviti nadzor odlagališta u sklopu provedbi mjera protupožarne zaštite u Republike Hrvatske prije i tijekom turističke sezone.

U skladu s obvezama iz Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2008. godini (NN, br. 27/08) u kojem je MZOPUG izvršitelj zadatka iz točke 21. i 24. Programa inspektori zaštite okoliša su u suradnji s inspekcijama Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te predstavnicima općina i gradova u svibnju i lipnju 2008. godine obavili preventivne nadzore na ukupno 289 odlagališta otpada (117 lokacija u županijama na jadranskom području i 172 lokacije u županijama u kontinentalnom području) te 50 lokacija nekontroliranog „divljeg“ odlaganja otpada (vidjeti: Prilog 1).

Tijekom nadzora je utvrđeno je da je broj nadziranih lokacija na koja se odlaže otpad ove godine manji u odnosu na prethodne godine iz razloga što je, temeljem postupanja inspekcije zaštite okoliša, otpad s dijela lokacija nekontroliranih „divljih“ odlagališta tijekom prošle godine uklonjen, a dio odlagališta otpada je saniran i zatvoren.

Osim toga redovne aktivnosti inspekcije zaštite okoliša odnosile su se i u okviru pripreme turističke sezone i na nadzor turističkih područja uključujući glavne cestovne pravce, marine, luke nautičkog turizma, te odmorišta uz prometnice.

Nastavak izrade i donošenja prostornih planova uređenja gradova i općina u obalnom području bitan je osobito za osiguranje prostornih pretpostavki za razvoj projekata u području turizma. U Republici Hrvatskoj je od ukupno 556 gradova i općina donesen 531 prostorni plan uređenja općina i gradova, a 25 planova je u fazi izrade. U vezi zaštite prostora važno je istaknuti da su u promatranom jednogodišnjem razdoblju donesena ukupno 74 prostorna plana uređenja, a za 21 plan je postupak izrade u završnoj fazi.

Obzirom da su u smislu prijelaznih odredbi Zakona svi gradovi i općine bili dužni donijeti prostorne planove uređenja gradova i općina najkasnije do 31. ožujka 2008. godine, izdvaja se da u zaštićenom obalnom području te prostorne planove nemaju 3 grada (Obrovac zbog nemogućnosti usklađenja postojećeg prostornog plana sa Zakonom, Supetar i Vis) te 12 općina (Baška Voda, Dugi Rat, Jelsa, Lastovo, Ližnjan, Marčana, Matulji, Pučišća, Raša, Rogoznica, Ston i Trpanj).

Urbanistička inspekcija kontinuirano provodi usmjereni i upućujući nadzor nad dinamikom izrade i donošenja prostornih planova uređenja gradova i općina, a podaci se najmanje tromjesečno objavljuju na WEB stranici MZOPUG.

Inspekcija zaštite okoliša provela je u svim županijama tijekom turističke sezone 2008. godine nadzor odmorišta i dijela pratećih objekata (benzinske postaje) uz turističke prometnice i u zaštićenim područjima (nacionalni parkovi i parkovi prirode) te dijela luka nautičkog turizma. U nadzorima na području Istarske, Primorsko-goranske, te Karlovačke, Varaždinske, Sisačko-moslavačke, Brodsko-posavske, Virovitičko-podravске i Vukovarsko-srijemske županije je utvrđeno uredno stanje, odnosno prometnice su bile uređene i opremljene potrebnom opremom za prikupljanje otpada. U području ostalih županija, inspekcija zaštite okoliša djelovala je ovisno o utvrđenom stanju, dostavljanjem odgovarajućih akata jedinicama lokalne samouprave, odnosno počiniteljima nekontroliranog odlaganja otpada (obavijesti, rješenja). U nadzoru pratećih objekata uz prometnice i luka nautičkog turizma utvrđene nepravilnosti odnosile su se na vođenje propisane dokumentacije o nastanku i tijeku otpada.

Ministarstvo financija

POREZNA UPRAVA

U glavnoj turističkoj sezoni 2008. godini obavljen je pojačan nadzor poreza na dodanu vrijednost, evidentiranja prometa i izdavanja računa u djelatnostima koje ostvaruju gotovinske primitke (ugostiteljstvo, trgovina, turizam, uslužne djelatnosti) na područjima uz more i u turističkim središtima.

Kao ispomoć domicilnim inspektorima u 5 područnih ureda Porezne uprave na moru (Rijeka, Pazin, Gospić, Zadar, Split) upućeno je ukupno 30 inspektora područnih ureda iz unutrašnjosti RH.

Naglasak u nadzorima na turističkim područjima uz more bio je na nadzoru PDV-a, evidentiranju prometa i izdavanju računa kod obveznika koji ostvaruju gotovinski promet i obavljeno je 1427 nadzora, te je obavljeno 19 nadzora nekretnina koje su kupile pravne osobe u vlasništvu stranih osoba.

U istom razdoblju ukupno je naplaćen iznos od 21.372.157,14 kn dospjelih dugovanja javnih prihoda. Doneseno je 28 rješenja o privremenoj zabrani obavljanja rada (uključujući zabavne igre i igre na sreću) te je podnijeto 659 optužnih prijedloga. Također je izvršen i nadzor charter djelatnosti, gdje je obavljeno 36 nadzora u kojima je utvrđena obveza javnih prihoda u iznosu od 6.552.629,10 kn, od čega je naplaćeno 974.292,30 kn.

U Područnom uredu Šibenik obavljeno je 12 zajedničkih nadzora u suradnji s Pomorskom policijom kod poreznih obveznika u NP Kornati.

Obavljeni je 60 nadzora u koordinaciji s drugim državnim tijelima (Financijskom policijom, Državnim inspektoratom i Carinskom upravom).

CARINSKA UPRAVA

Ministarstvo financija je provelo i velike aktivnosti u okviru carinskog nadzora i to s ciljem održavanja maksimalne protočnosti putničkog prometa, poglavito na glavnim turističkim pravcima.

Provedbu carinskih procedura u navedenom razdoblju, Ministarstvo financija izvršilo je na vrlo zadovoljavajućoj razini, u cestovnom tako i u zračnom pomorskom i željezničkom prometu, a stalna suradnja sa drugim inspekcijским službama pridonijela je učinkovitom radu carinske službe. Adekvatnim aktivnostima u suzbijanju „crnog čartera“ pozitivno se utjecalo prema regularnom odvijanju turističke jahting djelatnosti pridonoseći domaćim tvrtkama koje se legalno bave ovom vrstom turističke ponude.

Treba napomenuti da su carinske aktivnosti na moru i rijekama bile znatno otežane zbog nedostatka carinskih plovila za obavljanje nadzora i kontrole na tim područjima. U cilju prevencije i učinkovitosti poduzimani su izravni kontakti sa susjednim zemljama na razini carinskih službi kao i na razini lokalnih carinskih jedinica što je utjecalo na normalizaciju graničnog i prekograničnog prometa.

Početkom 2008. godine Carinska uprava je izdala posebnu brošuru o najosnovnijim pravilima carinskih postupanja u putničkom prometu, regulativi uvoza i eventualnim ograničenjima, te carinskim olakšicama, a koja se kontinuirano dijeli, u pravilu, stranim turistima prilikom dolaska na granične prijelaze.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Ukupan broj učenika u svim srednjim školama u Republici Hrvatskoj u školskoj godini 2007/2008. je bio 184.060.

Od ukupnog broja u zanimanjima iz sektora ugostiteljstvo i turizam je bilo 15.508 učenika, što je 8,43% učenika od ukupnog broja učenika u srednjim školama Republike Hrvatske.

1. UKUPAN BROJ UČENIKA U SREDNJIM ŠKOLAMA U ZANIMANJIMA IZ SEKTORA UGOSTITELJSTVO I TURIZAM U ŠKOLSKOJ GODINI 2007./2008.

	zanimanje	Broj škola	Broj učenika	
1.	Hotelijsko-turistički tehničar	43	5818	
1.	Turističko hotelijerski komercijalist	27	2227	
3.	kuhar	69	4163	
4.	Konobar	68	2640	
5.	Slastičar	23	407	
6.	Pomoćni kuhar	2	16	
7.	Pomoćni konobar TES ¹	2	5	
8.	Pomoćni kuhar i slastičar TES ²	18	432	

Četverogodišnji programi	8045
Trogodišnji programi	7010
Ukupno SSS	15055
Niža SS	45
Sveukupno	15 508

Ukupan broj učenika u svim srednjim školama u Republici Hrvatskoj u školskoj godini 2007/2008. je bio 184.060.

Od ukupnog broja u zanimanjima iz sektora ugostiteljstvo i turizam je bilo 15.508 učenika, što je 8,43% učenika od ukupnog broja učenika u srednjim školama Republike Hrvatske.

Ukupan broj studenata u akademskoj godini 2006/2007 upisanih na studentske programe koji se odnose na turizam i ugostiteljstvo je bio 19.430.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture

Uprava za sigurnost plovidbe, zaštitu mora i unutarnjih voda, sastavila je i uputila svim lučkim kapetanijama Program mjera i aktivnosti za pripremu turističke sezone 2008. u nadležnosti Uprave. Sukladno obvezama iz Programa, provedene su sljedeće aktivnosti:

Inspekcijski pregledi morskih luka, pomorskog dobra, plovnih putova i objekata sigurnosti plovidbe

Obavljan je nadzor nad trajektnim lukama, lukama otvorenim za međunarodni promet i lukama posebne namjene i lukama nautičkog turizma.

Prilikom nadzora u lukama otvorenim za međunarodni promet, posebna pažnja je usmjerena na kontrolu primjene Zakona o sigurnosnoj zaštiti trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni promet, a u lukama nautičkog turizma naglasak je stavljen na osiguranje uvjeta sigurnosti plovidbe određenih pozitivnim propisima (stanje luka u pogledu opremljenosti i ispravnosti uređajima za privez, bokobranima, opskrbe vodom i el. energijom, stanje ukrcajno iskrcajnih rampi, pristanišnih gatova i obalnih zidova u smislu njihove konstruktivne stabilnosti i ispravnosti prometnih površina, te stanje dubina).

Sukladno Programu, provoden je nadzor nad pomorskim dobrom, u smislu zaštite od bespravnih aktivnosti koje ugrožavaju sigurnost plovidbe, zaštite plaža, njihovog propisanog obilježavanja, uređenja i načina korištenja, te nadzor nad obavljanjem koncesijskih djelatnosti u vezi sa sigurnošću plovidbe (vodeni skuteri i ostala plovila i sredstva za razonodu najam plovila i prijevoz turista plovilima i dr.). Također se obavljao nadzor nad radom ovlaštenika koncesija na pomorskom dobru, naročito u svezi s turističkom djelatnošću.

Nadzor nad stanjem i urednim održavanjem plovnih putova, kao i radom objekata sigurnosti plovidbe bio je također jedan od prioriternih zadataka inspeksijskih službi sigurnosti plovidbe.

Inspeksijski pregledi pomorskih objekata

Inspektori sigurnosti plovidbe u lučkim kapetanijama obavili su detaljne inspeksijske preglede svih putničkih brodova (na redovitim linijama i izletničkim), sukladno Pravilniku o obavljanju inspeksijskog nadzora sigurnosti plovidbe. Konstantno su obavljani i pregledi brodica za prijevoz putnika.

Prilikom obavljanja detaljnog pregleda posebna pozornost bila je posvećena:

- pregledu sredstava za spašavanje, protupožarnoj opremi, te uvježbanosti posade za postupanje u izvanrednim situacijama.
- krcanju automobila i njihovom osiguranju od pomicanja.

Tokom turističke sezone 2008. također je poseban naglasak stavljen na provođenje vježbi:

- napuštanja broda, koje su se obavljale u plovidbi ili na sidrištu, simulirajući sve okolnosti koje mogu nastati prilikom napuštanja broda.
- gašenja požara, koja se također obavljala u plovidbi ili na sidrištu, stavljanjem u pogon svih protupožarnih crpki, odgovarajućeg broja ručnih protupožarnih aparata i oblačenjem vatrogasnih odijela, pri čemu je požar simuliran paljenjem prikladnih materijala.
- "čovjek u moru", uz upotrebu dimnog signala i odgovarajućih sredstava za spašavanje, simuliranjem izvlačenja utopljenika iz mora.

U svim vježbama pokazana je visoka razina uvježbanosti posada za sve vrste opasnosti na brodu (napuštanje broda, gašenje požara, čovjek u moru i pružanje medicinske pomoći).

Na pojedinim putničkim brodovima u nacionalnoj plovidbi utvrđeni su nedostaci, među kojima prevladavaju nedostaci vezani uz sustav upravljanja sigurnošću (ISM).

Odvijanje plovidbe

Lučke kapetanije i ispostave su osiguravale stalno dežurstvo na mjestu ukrcaja/iskrcaja putnika, obavljale nadzor nad uplovljenjem i isplovljenjem brodova u luku i nad obavljanjem linijskog pomorskog putničkog prijevoza.

U svim slučajevima poremećaja plovidbenog reda, zbog plovidbene nezgode, gužve ili sličnog razloga, kapetanije su o nastalim problemima izvještavale nadležnu lučku upravu, brodara, Upravu za sigurnost plovidbe, zaštitu mora i unutarnjih voda, prometnu policiju, HAK i druge sudionike, te poduzimale mjere iz svoje nadležnosti. Nisu zabilježeni bitni poremećaji u odvijanju pomorskog prometa putnika i vozila, osim prekida prometa uzrokovanih lošim vremenskim prilikama.

Traganje i spašavanje

Nacionalna središnjica za usklađivanje traganja i spašavanja na moru – MRCC Rijeka, u suradnji sa podsredišnjicama spašavanja u lučkim kapetanijama, obavila je vježbe traganja i spašavanja temeljem prethodno izrađenih i odobrenih scenarija izvođenja vježbi. Vježbe su obavljene na području svake lučke kapetanije prema scenariju: napuštanje broda, požar na brodu, čovjek u moru, onečišćenje mora, spašavanje ronionica i medicinska pomoć osobi na brodu. Provedeno je ukupno 10 vježbi od toga 8 na razini podsredišnjica i dvije na razini MRCC, u suradnji s „Jadrolinijom d.d.“. Nakon svake obavljene

vježbe, RCC Rijeka je izvršila analizu i, o rezultatima vježbe, izvjestila Upravu za sigurnost plovidbe, zaštitu mora i unutarnjih voda, kao i sve učesnike vježbe.

Dežurstvo

1. Državne i županijske lučke uprave, pod čijom nadležnošću su luke i pristaništa u kojima pristaju trajekti i putnički brodovi u redovnoj linijskoj plovidbi, te brodari koji obavljaju redovni putnički linijski prijevoz, uspostavili su od 1. lipanja – 31. rujana 2008.g. stalno pasivno, a po potrebi i aktivno dežurstvo tijekom 24 sata dnevno.

2. U lučkim kapetanijama obavljano je stalno, aktivno dežurstvo tijekom 24 sata dnevno u Odjelu za upravljanje i nadzor pomorskog prometa i poslove traganja i spašavanja, te pasivno dežurstvo u Odjelu inspekcije sigurnosti plovidbe.

6. Ostale aktivnosti

Pored aktivnosti provedenih prema Programu, plovila lučkih kapetanija obavljale su kontrole na moru, samostalno i u zajedničkim akcijama s drugim tijelima uključenim u Koordinaciju za nadzor i zaštitu Jadrana.

Prilikom kontrole na moru posebno je nadzirana plovidba brodica i jahti u odnosu na odredbe pozitivnih propisa, vezane uz maksimalno dopuštenu brzinu i način plovidbe u blizini obale, osposobljenost osoba koje upravljaju brodicama, te poštivanje odredbi Uredbe za dolazak i boravak stranih jahti i brodica namijenjenih športu i rasonodi u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske.

U okviru nadležnosti Uprave pomorskog prometa, pomorskog dobra i luka provedene su sljedeće aktivnosti:

1. Projekt izgradnje i rekonstrukcije putničke i izletničke flote za potrebe hrvatskih privatnih brodara – malih poduzetnika u 2008. godini

Početkom 2005. godine Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka izradilo je program pod nazivom Projekt obnove i modernizacije putničke i izletničke flote za hrvatske privatne brodare – male poduzetnike. Za 2008. godinu proveden je natječaj, odabrani su ponuditelji (odabrane su 2 rekonstrukcije i 10 gradnji) što se sufinanciralo sredstvima iz državnog proračuna u 2008. godini u ukupnom iznosu od 4.605.720 kuna. Očekuje se da će ovaj projekt kao i dosadašnjih godina polučiti pozitivne efekte koji se prvenstveno odnose na:

- poboljšanje sigurnosti plovidbe u pomorskom prometu
- poboljšanje i povećanje turističke ponude na Jadranu
- podupiranje malog privatnog poduzetništva
- porast dohotka i zaposlenosti u priobalju u okviru regionalne politike razvoja
- oživljavanje i korištenje malih brodogradilišta, posebice na otocima te otvaranje puta u njihov razvoj, kojemu bi značajno trebalo pogodovati približavanje EU
- zaštita okoliša
- konkurentnost ostalim turističkim odredištima
- produžavanje turističke sezone

2. program subvencioniranja razlike u cijeni pogonskog goriva brodarima u nacionalnoj plovidbi u 2008. godini

Predložena inicijativa započeta 2007. godine, a provedena i u 2008. godini odnosi se na poticanje broda u nacionalnoj plovidbi koji obavljaju djelatnost prijevoza putnika- na izletima i turističkim brodovima isključivo u nacionalnoj plovidbi koristeći pogonsko gorivo po punoj cijeni koštanja (isključuje brodare koji obavljaju javni obalni linijski promet i ribarske brodove). Predviđeno je da se potpora daje brodarima koji ispunjavaju tražene uvjete za razliku između maloprodajne cijene dizel goriva i cijene plavog dizela (koju već koriste npr. ribari). Prijedlog uvođenja ove potpore ima za cilj smanjenje ukupnih troškova poslovanja brodarka koji obavljaju djelatnost isključivo u nacionalnoj plovidbi, te zbog toga posluju u nepovoljnim gospodarskim uvjetima u odnosu na brodare čiji brodovi plove u međunarodnoj plovidbi, a time su u mogućnosti nabavljati pogonsko gorivo po nižim cijenama.

Ovaj vid potpore utjecati će na smanjenje ukupnih troškova poduzetnika sa ciljem efikasnijeg poslovanja, kvalitetnijeg pružanja usluga – djelatnost kružnih putovanjama jednodnevnih ili višednevnih putovanja, prijevoza tereta u nacionalnoj plovidbi, a time i konkurentnost brodara u nacionalnoj plovidbi.

U 2008. godini proveden je poziv za prikupljanje ponuda te je zaprimljeno 205 zahtjeva, od čega je 156 prihvaćeno, a 49 odbijeno. Program subvencioniranja razlike u cijeni goriva financirao se sredstvima iz državnog proračuna u 2008. godini u ukupnom iznosu 10.000.000 kuna.

3. Nautički turizam

U 2008. godini zabilježen je pad ukupnog broja stranih nautičara koji su boravili u Republici Hrvatskoj u odnosu na 2007. godinu za 2,6% što je posljedica prvenstveno manjeg broja stranih nautičara koji su plovili na vlastitim jahtama i brodicama. Ovih je gostiju došlo 8,3% manje iako je u 2008. godini zabilježen porast ukupnog broja izdanih vinjeta (dolazaka stranih jahti i brodica) u odnosu na 2007. godinu za 0,6%. Djelatnost iznajmljivanja jahti i brodica (charter) i u 2008. godini zabilježila je u svim segmentima pozitivne statističke pokazatelje iako indeksi rasta nisu tako izraženi kao prethodnih godina kada je bilježen dvoznamenkasti rast broja dolazaka nautičara (2007. – 13,78%).

Zahvaljujući porastu broja stranih nautičara u charteru od 3,17% i u 2008. godini je u Republici Hrvatskoj boravilo više od 600.000 stranih nautičara, odnosno točnije njih 602.893.

Krajem 2008. godine registrirano je ukupno 1.115 pravnih i fizičkih osoba koje su se bavile djelatnošću iznajmljivanja jahti i brodica, što je u odnosu na 2007. godinu 187 novih poslovnih subjekata u ovoj turističkoj grani. Istovremeno je i ponuda jahti i brodica za iznajmljivanje porasla s 3.463 u 2007. godini na 3.809 na kraju 2008. godine, pri čemu je u ponudu uključeno sve više luksuznih motornih jahti.

Nadalje, predlažemo da u buduće prilikom analize i obrade turističkih kapaciteta u Republici Hrvatskoj, nautički turizam bude izdvojen iz „ostalih vidova“ turizma i da se u tom smislu izvrši zasebna obrada rezultata nautičkog dijela turističke ponude.

Navedeno proizlazi iz činjenice da ponuda kapaciteta u nautičkom turizmu u Republici Hrvatskoj kao i ostvareni prirodni i financijski rezultati daleko premašuju pokazatelje nekih izdvojenih vidova turizma pa slijedom navedenoga smatramo potrebnim nautički turizam, kao što smo već naveli, u buduće prilikom analiza prikazivati odvojeno.

NOVE DIONICE AUTOCESTA I BRZIH CESTA

Do kraja 2008. godine pustiti će se u promet 51 km novih autocesta i brzih cesta.

Na autocesti A1, od Šestanovca do Račve planirano je stavljanje u funkciju novih 40 km autoceste. Planirani dovršetak je prosinac 2008. godine.

Također, očekuje se da će do kraja godine biti dovršene i puštene u promet dionice brze ceste: Ploče 1-čvor Čeveljuša (D8), ukupne duljine 9 km.

Dovršetkom izgradnje autoceste A4 Goričan-Zagreb od granice Mađarske do čvora Goričan I, 1,6 km uključujući i most preko rijeke Mure, Hrvatska će kompletirati autocestovnu mrežu s Mađarskom od luke Rijeka do Budimpešte.

Novoizgrađeni putnički dio graničnog prijelaza Goričan, koji se nalazi na mađarskoj strani, omogućiti će brži i kvalitetniji prolaz preko granice.

Pregled radova na izgradnji autocesta i brzih cesta:

A1 Zagreb-Split-Ploče

U tijeku su radovi na izgradnji drugih cijevi tunela Mala Kapela i Sveti Rok te preostalih dionica do Ploča. Planiran završetak radova na tunelskim cijevima je lipanj 2009. godine.

Od čvora Šestanovac do čvora Čeveljuša radovi se izvode na približno 75 km.

Šestanovac-Zagvozd 13.2 km

Zagvozd-Račva 26.8 km

Račva-Ploče 25.2 km

Ploče-Čeveljuša 12.0 km

Spojna cesta za luku Ploče dužine 10,0 km planira se završiti u prosincu 2008. god.. (9 km)

Također je u izgradnji brza cesta Ploče I-Luka Ploče, duljine 12 km. Planirani završetak od 9 km dionice od privremenog spoja na D-513 (Karamatići) do čvora Čeveljuša (D-8) je prosinac 2008. god.

A2 Macelj-Krapiņa-Zagreb

U tijeku je izgradnja preostale dionice autoceste od granice Slovenije do čvora Trakošćan duljine 1,0 km uključujući i izgradnju novog graničnog prijelaza Macelj. Planiran završetak radova je 30. lipnja 2009. godine.

A4 GP Goričan-Zagreb

Prema planu za 2008. godinu izvršena je zamjena opreme iz područja telematike i postavljeno je 7 informacijskih portala.

U tijeku su završni građevinski radovi na izgradnji prve dionice autoceste od granice Republike Mađarske (most Mura) do čvora Goričan I. Putnički dio graničnog prijelaza na mađarskoj strani je dovršen i biti će u funkciji po puštanju ceste u promet.

A5 Beli Manastir-Sredanci

Radovi se izvode na dionici Đakovo-Osijek u dužini 32,5 km. Dovršetak izgradnje planiran je za kraj ožujka 2009. god.

A11 Zagreb-Sisak

Trenutno se izvode radovi na dionici Jakuševac-Velika gorica jug u dužini 9,5 km, te na poddionici Velika Gorica jug-Buševec u dužini 9 km. Dovršetak izgradnje planiran je u svibnju 2009. godine.

Prateći uslužni objekti

Na autocesti A1 Zagreb-Split-Dubrovnik, krajem prošle godine na odmorištu Zir-zapad izgrađen je restoran na smještajnim objektom, a na odmorištu Marune od mjeseca srpnja ove godine u funkciji je motel (prva faza) s ugostiteljskim sadržajem s izgrađenim caffè barom, restoranom, trgovinom te vidikovcem.

Na odmorištima Modruš-istok i zapad, Jezerane-zapad te Lički Osik-istok i zapad izgrađeni su višenamjenski ugostiteljsko-trgovački objekti s javnim sanitarijama, dječjim igralištima te urbanom opremom (stolovi i klupe s nadstrešnicama). Objekt na zapadnoj strani odmorišta Modruš u funkciji je od rujna prošle godine, dok na ostalim navedenim lokacijama objekti rade sezonski od travnja, odnosno svibnja ove godine.

Autocesta Rijeka-Zagreb

Izgradnja autoceste Rijeka-Zagreb, dopuna na puni profil:

Dana 28. lipnja 2008. godine pušten je u promet 21 km na autocesti A6, punog profila na dionicama Vrata-Delnice, Delnice-Kupjak te dio dionice Kupjak-Stara Sušica između Kupjaka i Ravne Gore. Preostali dio lijevog kolnika autoceste na dijelu Oštrovica do Vrata i Kupjak-Stara Sušica na dijelu između Ravne Gore i Stare Sušice završen je početkom rujna te je na iste preusmjeren promet uz istodobni početak obnove starog kolnika na navedenom dijelu.

Izgradnja zaobilaznice grada Rijeke, dionice čvor Orehovica-čvor Diračje:

Ugovor za izvođenje radova na zaobilaznici grada Rijeke potpisan je i radovi su započeli u siječnju 2008. godine. Isti napreduju u skladu s planiranom dinamikom i bit će završeni dio turističke 2009. godine.

Prateći uslužni objekti uz autocestu Rijeka-Zagreb

Uz postojeće prateće uslužne objekte (12) na koncesijskom području Autoceste Rijeka-Zagreb d.d., u srpnju 2008. pušten je u funkciju PUO Desinec jug, dok se završetak radova na PUO Draganić sjever i jug očekuje u studenom 2008.

U rujnu 2008. godine započeli su radovi izgradnje PUO Golubinjak na dionici Oštrovica-Vrata čiji se završetak očekuje u 2009. godini.

Za PUO Vrbovsko su ishođene sve potrebne dozvole za početak radova te se očekuje da isti uskoro započnu.

Za PUO Tuhobić jug, započeli su radovi izgradnje platoa za prateći uslužni objekt i objekt za smještaj vatrogasne postrojbe.

Svi radovi se odvijaju u skladu s planiranim rokovima.

Autocesta Zagreb-Macelj

Koncesijsko društvo Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o. upravlja sa 60 km autoceste A2 od Zagreba do Macelja. Aktivnosti u sklopu redovnog, te izvanrednog održavanja i inače su usmjerene prema korisnicima autoceste kako bi osigurali sigurnosti i udobnost. Obzirom da je prema koncesijskom ugovoru A2 od Zagreba do Macelja dovršena u cijelosti 2007. godine (modernizirana postojeća dionica od Zagreba do Krapine te sagrađena nova od Krapine do Macelja), aktivnosti u turističkoj 2008. godini bile su orijentirane na povećanje udobnosti putovanja korisnika, posebno turista

PRIPREMA I UREĐENJE PROMETNICA, POPRAVKI I RADOVI NA ODRŽAVANJU

Glavnina radova investicijskog održavanja objekata, predviđena u razdoblju turističke sezone, izvedena je na sljedećim dionicama autoceste A3:

- dionica: GP Bregana-čvor Ivanja Reka
- dionica: čvor Ivanja Reka-čvor Slavonski Brod i na Krčkom mostu.

Izvedeni su i radovi sanacije asfaltnog zastora kolnika na autocesti A3, dionica: čvor Slavonski Brod-čvor Velika Kapanica. Vršila se i sanacija odvodnje na autocesti A1, dionica: Čvor Bosiljevo II-čvor Dugopolje.

U okviru radova pojačanog održavanja autocesta i objekata, za zaštitu sudionika u prometu korisnika autoceste, te zona radilišta, provedeno je niz privremenih regulacija prometa, vodeći računa o propusnoj moći dionica autocesta na kojima se odvijaju radovi.

Na autocesti A1, u zoni tunela Mala Kapela i Sveti Rok, provedene su aktivnosti regulacije prometa u svrhu smanjenja kolona, a sve aktivnosti u koordinaciji s MUP-om, MMPI-om, HAK-om, DUZS-om, Ministarstvom zdravstva, HMP-i i Hrvatskim auto cestama.

Na glavnim turističkim pravcima rješenjima inspekcije cesta zabranjeni su radovi u tijeku glavne turističke sezone.

POBOLJŠANJE UVJETA I NAČINA PLAĆANJA CESTARINE

Marketinškim aktivnostima za prodaju pretplate s posebnim naglaskom na ENC uređaje, ostvareno je znatno povećanje udjela bezgotovinske naplate u odnosu na ukupno ostvareni prihod, tako da u kolovozu 2008. godine iznosi 26,83%, a do kraja godine očekuje se 30% udjela bezgotovinske naplate u ukupno ostvarenom prihodu od naplate cestarine.

Prodaja ENC paketa osigurana je na svim naplatnim postajama od 00-24 sata, kao i na 15 prodajnih mjesta.

Sve ENC staze naplatnih postaja obilježene su horizontalnom signalizacijom.

Instalirani su i pušteni u primjenu vanjski čitati SMART kartica čime se ubrzao protok vozila prilikom plaćanja cestarine.

U postojeći sustav za naplatu cestarine implementiran je sustav za video prepoznavanje registracije vozila (VPR), čime je onemogućena manipulacija magnetskim karticama od strane korisnika.

U postupku je ugradnja dodatnih displaya za označavanje načina prolaza kroz naplatne postaje.

Izgradnjom drugih cijevi tunela Mala Kapela i tunela Sveti Rok nestati će problemi uskih grla u vrijeme turističke sezone, te se ljetne gužve i zastoji u vrijeme pojačanog prometa očekuju samo na graničnim prijelazima (prvenstveno Bregana) i čeonim cestarinskim prolazima (Bregana, Sv. Helena, Ivanja Reka i Lipovac), te eventualno i to u manjoj mjeri na izlazu s autoceste A1 u Račvi i izlazu s brze ceste u Pločama (čvor Čeveljuša).

Koncesijsko društvo Bina-Istra, nastavak radova na izgradnji punog profila Istarskog Y.

POSEBNI PROBLEMI

Vezani su uglavnom uz funkcioniranje autoceste Zagreb-Macelj i to na protočnost granice sa susjednom Slovenijom. Gotovo svaki dan tijekom turističke sezone Slovenija povremeno zaustavlja ulazak kamiona, pa ih AZM u suradnji sa PU Krapinsko-zagorskom isključuje na nekorišteni, a izgrađeni dio autoceste između NP Trakošćan i novog graničnog prijelaza u izgradnji. Jednako tako, povremeno je slaba

protočnost i osobnih automobila tijekom turističke sezone, pa se stvaraju od 3-8 km dugačke kolone ispred NP Trakošćan. Kako je to dionica sa 6 tunela, velike teškoće stvara održavanje reda, zaustavljanje dijelova kolona ispred tunela, pa i povremeno isključivanje prometa u čvoru Krapina, što u konačnici znatno umanjuje prihod koncesijskog društva. Republika Hrvatska iduće godine prije turističke sezone pušta u promet novi granični prijelaz, razmatra se izmjena projekta glede prometne funkcije današnje privremene stajanke za kamione. Uobičajeni broj zaustavljenih kamiona koji čekaju ulazak u Sloveniju je 100-150, pa je svakako potrebno iznaći rješenje tog problema.

Posebno treba istaknuti i prometnu opterećenost Naplatne postaje Lučko koja je bila vidljiva i ove turističke sezone. Uzimajući u obzir činjenicu izgradnje punog profila autoceste Rijeka-Zagreb 2008 godine, kao i izgradnja drugih cijevi tunela Mala Kapela i Sv. Rok uz očekivani porast prometa za cca 5% u odnosu na ovu godinu, tijekom turističke sezone 2009. i kasnije dolazit će do puno većeg i bržeg priliva vozila iz smjera Rijeke i Splita na NP Lučko. Isto je u ARZ-u i predviđeno te se ubrzano radi na proširenju NP Lučko izgradnjom dodatne trake autoceste u duljini od 4,5 km i nove naplatne postaje Demerje predviđene isključivo za potrebe elektronske i kartične naplate cestarine. Dovršetak ovih radova se očekuje do početka turističke sezone 2009.

Aktivnosti državnih upravnih organizacija

Državni inspektorat

Mjere i akcije za provedbu turističke sezone, Državni inspektorat započeo je mjesecima prije početka glavne turističke sezone, a u skladu s odlukama Vlade Republike Hrvatske i traženjem od svih nadležnih tijela državne uprave da poduzmu efikasnije mjere suzbijanja svih oblika «rada na crno». Sve aktivnosti Državnog inspektorata obavljaju se koordinirano, a stanje na terenu prati se od početka godine. Državni inspektorat osigurao je provedbu propisa iz područja ugostiteljstva, turizma i boravišne pristojbe sukladno Programu rada za 2008. godinu. Program je izrađen po fazama, vezanim uz značajnije događaje tijekom godine, kao što su razni blagdani, školski praznici, godišnji odmori i sl. Gospodarski inspektori obavljali su inspekcijske nadzore temeljem planiranih poslova, ali i po prijavama tijela državne uprave, institucija, građana, kao i nezadovoljnih korisnika ugostiteljskih i turističkih usluga. Tako su u predsezoni provedeni inspekcijski nadzori nad poslovanjem luka nautičkog turizma, smještajnih objekata iz skupine «hoteli» i «kampovi i druge vrste objekata za smještaj», kao i nad ugostiteljskim objektima koji uslužuju hranom, pićima i napicima, te nad drugim objektima koji se nalaze u blizini graničnih prijelaza, trajektnih luka i pristaništa, na prometnicama i prilaznim putovima do ovih mjesta. Kontinuiran rad u provedbi planskih i programskih zadataka u predsezoni, blagovremene i stručne pripreme, osiguranje dodatnih uvjeta i sredstava rada (motorna vozila, dodatni inspektori na ispomoći iz kontinentalnog dijela, besplatan prijevoz na trajektnim linijama Jadrolinije i dr.), dobra organizacija i koordinacija svih službi unutar Državnog inspektorata, te maksimalan angažman svih gospodarskih inspektora i inspektora rada, doprinijeli su uspješnom odvijanju ove turističke sezone. Pored toga, treba istaknuti dobru suradnju s djelatnicima MUP-a, te direktorima turističkih zajednica, koji su bili na usluzi gospodarskim inspektorima kroz zajednički rad na terenu.

Prema dostavljenim podacima iz područja ugostiteljstva, turizma i boravišne pristojbe proizlazi da su u gospodarski inspektori u razdoblju od 1. lipnja do 30. rujna 2008. godine obavili ukupno 26.621 inspekcijski nadzor, odnosno 5% više nego u istom razdoblju 2007. godine. Od tog broja je 10.350 inspekcijskih nadzora bilo iz područja ugostiteljstva, 1.089 iz područja turizma, te 15.182 inspekcijska nadzora građana koji su pružali ugostiteljske usluge u domaćinstvu, vlasnika kuća i stanova za odmor, te naplate i uplate boravišne pristojbe nadležnim turističkim zajednicama. U 7.643 inspekcijska nadzora utvrđeno je ukupno 8.700 raznih povreda propisa, temeljem kojih je protiv prekršitelja nadležnim prekršajnim sudovima podneseno 4.340 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnih postupaka. Uz navedene optužne prijedloge podnijeto je 10 prijedloga za oduzimanje protupravno stečene imovinske koristi, u ukupnom iznosu od 2.232.125,11 kuna. Također je donijeto 113 prekršajnih naloga u ukupnom

iznosu od 713.440,00 kuna, naplaćeno je 3.288 kazni na mjestu izvršenja prekršaja, u ukupnom iznosu od 4.653.600,00 kuna. Donijeto je 2.587 upravnih rješenja, i to: 1.066 usmenih rješenja o zabrani rada na zapisnik, kojima je odmah zabranjeno daljnje pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga, odnosno 6% više u odnosu na isto razdoblje prošle godine (619 u ugostiteljskim i turističkim objektima i 447 u domaćinstvima građana), 958 pisanih rješenja o zabrani rada (532 u ugostiteljstvu i turizmu i 426 u domaćinstvima građana), te 563 rješenja o otklanjanju nedostataka (457 u ugostiteljstvu i turizmu i 106 u domaćinstvima građana).

Od 1.066 usmenih rješenja o zabrani rada na zapisnik, 862 su izvršena pečaćenjem prostorija, prostora, uređaja i opreme, što je u odnosu na isto razdoblje 2007. godine više za 36%. U 24 slučaja usmeno rješenje o zabrani rada na zapisnik zbog nepridržavanja propisanoga radnog vremena ugostiteljskih objekata izvršeno je naplatom novčanog iznosa od 30.000,00 kuna u Državni proračun. Također je u navedenom razdoblju donijeto 166 zaključaka o dozvoli izvršenja rješenja naplatom novčane kazne temeljem članka 49. Zakona o Državnom inspektoratu, u ukupnom iznosu od 280.000,00 kuna.

U navedenom razdoblju, gospodarski inspektori Državnog inspektorata obavljali su i inspekcijske nadzore uz magistralne pravce A1, D-1 i D-3 u vrijeme vikenda (petak, subota i nedjelja). Tako je obavljeno 512 inspekcijskih nadzora nad trgovcima, ugostiteljskim objektima, iznajmljivačima soba, te fizičkim osobama koje prodaju poljoprivredne proizvode. U navedenim inspekcijskim nadzorima utvrđeno je 269 raznih prekršaja, temeljem kojih su podnesena 104 optužna prijedloga za pokretanje prekršajnog postupka, naplaćeno je 5 kazni na mjestu izvršenja prekršaja u ukupnom iznosu od 8.500,00 kuna, doneseno je 11 usmenih rješenja o zabrani raspolaganja robom u iznosu od 13.064,22 kune, 7 rješenja o oduzimanju robe u iznosu od 2.480 kuna. Gospodarski inspektori u području ugostiteljstva, turizma donijeli su 2 usmena rješenja o zabrani rada zbog obavljanja ugostiteljske djelatnosti bez rješenja o ispunjenim uvjetima, te jedno pisano rješenje o otklanjanju utvrđenih nedostataka. Jedno rješenje su gospodarski inspektori izvršili pečaćenjem prostorija, prostora, uređaja i opreme.

Na temelju utvrđenih povreda propisa poduzete su sve predviđene mjere protiv prekršitelja. U odnosu na prošlu godinu, u istom izvještajnom razdoblju, donijeto je 42% više pisanih rješenja o zabrani rada (958). Naplaćeno je 43% više kazni na mjestu izvršenja prekršaja (4.653.600,00 kuna), a broj izdanih prekršajnih naloga (113), gotovo je dvostruko veći u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Gospodarski inspektori Državnog inspektorata iz područja ugostiteljstva, turizma i boravišne pristojbe su u navedenom razdoblju uprihodili u državni proračun iznos od 6.367.040,00 kuna, odnosno 68% više nego u istom razdoblju prošle godine, kada je uprihoden iznos od 4.314.800,00 kuna.

Tijekom turističke sezone gospodarski inspektori iz Područne jedinice Rijeka i Područne jedinice Split, osim redovnih inspekcijskih nadzora, obavljali su i ciljane nadzore, koji su za cilj imali suzbijanje uočenih negativnih pojava na terenu. Od značajnijih akcija na području Područne jedinice Rijeka, izdvajamo akcije na prostoru Istre, odnosno gradova Poreča, Umaga, Novigrada, Funtane, Vrsara i Rovinja. Na području Ispostave Gospić i Delnice izvršene su akcije u kojima su bili obuhvaćeni ugostiteljski i smještajni objekti na području Korenice, Plitvičkih jezera, Jezerana, Križpolja i Senja. Niz akcija izvršeno je na otocima Rabu, Cresu, Krku i Lošinj. Na području Područne jedinice Split organizirano je nekoliko akcija na otocima Visu, Hvaru, Braču, Lastovu i Korčuli, kao i akcije nad pružateljima turističkih usluga koji uključuju športsko-rekreativne ili pustolovne aktivnosti, u kojima je osim ronilačkih centara nadziran „rafting“, „kanyoning“ na rijeci Cetini, te „kajak safari“ na rijeci Zrmanji.

Iz ostvarenih rezultata, u promatranom periodu, vidljivo je da je velika aktivnost inspektora na terenu bila usmjerena prvenstveno na suzbijanje svih oblika rada „na crno“ u pružanju ugostiteljskih i turističkih usluga, ali i na zaštitu gostiju i turista u smislu osiguravanja kvalitete usluga. Posebna pažnja posvećena je nelegalnom iznajmljivanju smještajnih objekata od strane stranih državljanina.

Utvrđene činjenice po provedenim inspekcijskim nadzorima upućuju da su većinom prisutni isti prekršaji na cijelom priobalnom području. Najčešće povrede propisa iz područja ugostiteljstva i turizma odnosile su se na: bespravno kampiranje, rad bez upisa u propisani registar, nedostatke u ispunjavanju propisanih uvjeta, cijene usluga, rad bez propisanih uvjeta, nedostatke glede ispunjavanja propisanih uvjeta,

normative, nepridržavanje propisanoga radnog vremena, nevođenje knjige žalbe te druge povrede propisa.

Glede povreda propisa koji su se odnosili na inspekcijske nadzore građana u domaćinstvu i vlasnika kuća i stanova za odmor, najčešći prekršaji su bili: rad bez upisa u propisani registar, neprijavljivanje turističkoj zajednici, neplaćanje boravišne pristojbe, nevođenje popisa gostiju, cijene usluga, neizdavanje računa i ostalo.

Pored inspekcijskih nadzora gospodarskih inspektora i inspektori rada za radne odnose Područne jedinice Rijeka i Područne jedinice Split kontrolirali su radnike zaposlene na poslovima vezanim za ugostiteljstvo i turizam. Tako su, u navedenom razdoblju, obavili 1.618 inspekcijskih nadzora, zatečen je 81 radnik koje poslodavac nije prijavio na obvezno mirovinsko i osnovno zdravstveno osiguranje, te 70 stranaca bez radne dozvole za rad u Republici Hrvatskoj i 143 stranca bez poslovne dozvole za rad u Republici Hrvatskoj. Protiv prekršitelja podnijeto 889 optužnih prijedloga za pokretanje prekršajnih postupaka, te je doneseno 206 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti. U navedenom razdoblju poslodavci su uplatili novčane kazne u ukupnom iznosu od 840.000,00 kuna u državni proračun. O svim uočenim nepravilnostima prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora kada inspektori Državnog inspektorata nisu izravno nadležni postupati, izvještavali su druga nadležna tijela i službe.

Naglašavamo da su u inspekcijskim nadzorima uočeni problemi, najčešće na otocima, vezano uz pružanje ugostiteljskih usluga na prostoru za usluživanje na otvorenom koji se nalazi na privatnom zemljištu. Naime, ugostitelji ne mogu od nadležnih ureda državne uprave ishoditi rješenja o udovoljavanju propisanim uvjetima za prostor na otvorenom zbog neriješenih, prvenstveno imovinsko-pravnih odnosa, odnosno nemogućnosti ishođenja građevinske i/ili uporabne dozvole.

Naime, u slučajevima kada gospodarski inspektor u inspekcijskom nadzoru utvrdi da se usluge pružaju u prostoriji ili prostoru za koji ugostitelj nije ishodio rješenje nadležnog ureda državne uprave o udovoljavanju propisanim uvjetima za prostor na otvorenom, izriče usmeno rješenje o zabrani rada, koje se izvršava odmah pečaćenjem prostorija, prostora, uređaja i opreme do otklanjanja utvrđenih nedostataka, a najkraće na rok od 30 dana, ili na drugi pogodan način. S obzirom na činjenicu da je turistička sezona kratka, a navedeni ugostitelji ne mogu raditi bez rješenja ureda državne uprave, predlažemo da se iznađe rješenje za navedeno pitanje izmjenom propisa ili rješavanjem na neki drugi adekvatan način.

Državna uprava za zaštitu i spašavanje

Na temelju usvojenog Vladinog Programa pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2008. Državna uprava za zaštitu i spašavanje (DUZS) kao nositelj djela zadaća «sigurnost turista», donijela je vlastiti Program pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2008. (TURS).

Sukladno istom izvršeno je ažuriranje Operativnih planova TURS-a, održani su tematski radni sastanci svih hitnih i drugih službi, udruga i pravnih osoba koji se bave zaštitom i spašavanjem, u cilju utvrđivanja uloga i obveza sudionika zaštite i spašavanja prema Programu aktivnosti za turističku sezonu 2008, izrade, prilagodavanja i implementacije standardnih operativnih postupaka u sustavu zaštite i spašavanja, kao i razmatranja trenutne situacije na pojedinim područjima, posebno područjima visokog turističkog interesa. Putem organizacije i provođenja navedenih sastanaka donosile su se aktualne smjernice za poboljšanje sustava zaštite i spašavanja te sigurnosti turista, posebno sustava zaštite i spašavanja na frekventnim turističkim prometnim pravcima (autocesta A-1).

U pripremi i tijeku turističke sezone održano je niz vježbi (terenskih, pokaznih), različitih tematika, s ciljem provjere spremnosti sustava zaštite i spašavanja, odnosno spremnosti svih organizacija i službi koje bi sudjelovale na stvarnoj intervenciji. U suradnji s Turističkim zajednicama izrađeni su promidžbeni materijali – prospekti, leci – s ciljem upoznavanja turista s jedinstvenim brojem 112.

Ove turističke sezone višekratno se ukazala potreba za aktiviranjem Plana pozivanja i aktivacije Stožera zaštite i spašavanja i Operativnog plana evakuacije i zbrinjavanja turista u slučaju velike nesreće i katastrofe. Iste aktivnosti su provedene na području Ličko-senjske županije, 7 rujna 2008.

kada se radilo o zbrinjavanju slovačkih turista stradalih u prometnoj nesreći na autocesti A1 kod Gospića i 20. na 21. rujna 2008., kada je požar ugrozio objekte u Makarskoj te je izvršena djelomična evakuacija stanovništva i ugroženih turista. U navedenim slučajevima za sve ugrožene turiste organizirana je evakuacija, prijevoz, zbrinjavanje, smještaj, topli obrok, medicinska pomoć i sva ostala potrebna skrb.

S obzirom na specifičnosti turističke sezone, u smislu znatnog povećanja protoka ljudi i vozila i njihovog boravka na teritoriju RH, kao i činjenicu da se gotovo istovremeno provode i posebne mjere zaštite od požara uvjetovane protupožarnom sezonom, pristupilo se izradi slijedećih Standardnih operativnih postupaka (SOP-a) za djelovanje centara 112: prometna nesreća na cesti, prometna nesreća na autocesti, požar na otvorenom prostoru, intervencija hitne medicinske pomoći.

Kontinuirano se provodi održavanje sustava javnog uzbunjivanja u maksimalnoj pripravnosti, odnosno sustava koji će pravodobno i efikasno uzbunjivati građane RH i strane turiste. Slijedom toga, poduzete su aktivnosti na rekonstrukciji sustava za uzbunjivanje u Istarskoj, Šibensko-kninskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Zbog potrebe prevođenja poziva stranih državljana na broj 112 osiguran je centralizirani sustav prevođenja te je na taj način turistima omogućena komunikacija na cjelokupnom teritoriju RH i to na 5 stranih jezika (njemački, francuski, talijanski, slovački i mađarski).

Osiguran je mobilni komunikacijski sustav kojim je u suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi izvršeno povezivanje dežurnih timova hitne medicinske pomoći (14 timova hitne medicinske pomoći za pomoć na autocestama i 3 na ostalim cestama, u razdoblju od 21. svibnja do 29. rujna 2008.) na centre 112. Važnost navedenog očituje se iz podataka da su u vremenskom razdoblju od 20. lipnja do 31. kolovoza 2008. odnosno u dosadašnjem razdoblju 24-satnog dežurstva, timovi hitne medicinske pomoći raspoređeni na autocestama intervenirali ukupno 308 puta, što je 35 postotno povećanje u odnosu na 2007., a prosječno vrijeme reagiranja bilo je 13,8 minuta.

Hitnim medicinskim letom prevezeno je ukupno 207 pacijenata što je 39,9% više u odnosu na isto razdoblje lanjske godine. Prosječno vrijeme djelovanja u hitnim medicinskim letovima je oko sat vremena.

U tijeku turističke sezone ukupno je bilo 139 akcija traganja i spašavanja, i to 96 akcija na kopnu (64 domicilno stanovništvo, 32 turisti) i 43 akcije na moru (14 domicilno stanovništvo, 29 turisti).

Temeljem Plana inspekcijskog nadzora JVP i vatrogasnih postrojbi DVD, vatrogasnih zajednica i drugih operativnih subjekata provedeni su redoviti nadzori prema mjesečnim planovima. U 2008. godini, od 886 planiranih nadzora proveden je 831 ili 92,8%. Uoči i tijekom turističke sezone posebna pažnja posvećena je postrojbama koje su dislocirane iz kontinentalnih postrojbi na priobalje.

Izrađen je Državni plan angažiranja vatrogasnih snaga i snaga koje sudjeluju u gašenju požara. Temeljem navedenog Plana tijekom ljeta vatrogasne snage i namjenski organizirane snage OS RH locirane su na dodatnih 46 lokacija na priobalju. Uz postojećih 2.150 vatrogasaca u vatrogasnim postrojbama i društvima na priobalju, dodatno je angažirano 2.215 gasitelja (1.135 sezonskih vatrogasaca-privremeno zaposlenih, 580 vatrogasaca dislociranih iz kontinentalnih postrojbi, 450 djelatnih vojnih osoba i 50 interventnih policajaca). Za pomoć gasiteljima iz zraka angažirana su četiri Canadaira, šest helikoptera, šest izviđačko-navalnih zrakoplova i jedan transportni zrakoplov.

U razdoblju od 1. lipnja, kada je započela sezona pojačanih mjera zaštite od požara, na području priobalja nastalo je 1.375 požara otvorenog prostora u kojima je opožareno ukupno 3.690 ha raslinja. Važno je naglasiti da je u 14 požara otvorenog prostora koji su nastali na miniranim područjima izgorjelo 38% ukupno opožarene površine, odnosno 1.400 ha raslinja. Upravo su ti požari bili najviše medijski zastupljeni. Protupožarne zrakoplovne snage za gašenje požara, za prijevoz gasitelja i opreme ove smo godine angažirali na 150 požara. Na intervencijama požara otvorenog prostora ovo ljetno ozlijeđeno je pet vatrogasaca te dva građana.

Nastavljaju se provoditi zadaće po Programu pripremnih aktivnosti za turističku sezonu 2008. godinu, DUZS. U stožerima zaštite i spašavanja turističkih sredina inicirat će se provedba analize turističke

2008., gdje će se koordinaciji i suradnji svih subjekata zaštite i spašavanja kao i definiranju opasnosti posvetiti posebna pozornost.

Nastavlja se edukacija djelatnika 112 u poznavanju engleskog jezika.

Tijekom listopada analizirat će se protupožarna sezona. Temeljem ocijene sezone pripremit će se izvješće o realizaciji Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za RH u 2008.godini. Početkom prosinca pripremit će se prijedlog Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za RH u 2009.godini i dostaviti Vladi RH na donošenje.

Aktivnosti javnih poduzeća

Hrvatske autoceste

U skladu s obvezama koje za društvo proizlaze iz dokumenta „Program pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku godinu 2008“, Hrvatske autoceste d.o.o. obavile su sve planirane mjere i aktivnosti s ciljem što kvalitetnije pripreme uspješnije turističke 2008. godine. Ostvarene mjere i aktivnosti iznose se kao slijedeće cjeline: nove dionice autocesta i brzih cesta, priprema i uređenje prometnica, popravci i radovi na održavanju, poboljšanje uvjeta i načina plaćanja cestarine, prateći uslužni objekti, organizacija prometa, i ostalo.

Krajem 2008. godine pušten je u promet 49,1 kilometar novih autocesta i brzih cesta. Na autocesti A1, od Šestanovca do Ravče u prosincu 2008.g. stavljano je u funkciju novih 40 km autoceste i to: Šestanovac – Zagvozd 13.2 km i Zagvozd – Ravča 26.8 km. Istovremeno puštena je u promet dionica brze ceste od privremenog spoja na D513 (Karamatići) do čvora Čeveljuša (D8), ukupne duljine 7,5 km. Dovršetakom izgradnje autoceste A4 Goričan – Zagreb (listopad 2008.) od granice Mađarske do čvora Goričan.I. duljine 1,6 km, uključujući i most preko rijeke Mure, u potpunosti je dovršena autocestovna veza s Mađarskom na prometnom koridoru V.b.. Novo izgrađeni putnički dio graničnog prijelaza Goričan, koji se nalazi na mađarskoj strani, omogućava brži i kvalitetniji prolaz preko granice.

Glavnina radova investicijskog održavanja objekata, predviđena u razdoblju turističke sezone, izvedena je na dionicama autoceste A3 (GP Bregana – čvor Ivanja Reka te čvor I.Reka – čvor Slavonski Brod) i na Krčkom mostu. Izvedeni su i radovi sanacije asfaltnog zastora kolnika, na autocesti A3, dionica: čvor Slavonski Brod – čvor Velika Kopanica. Vršila se i sanacija odvodnje na autocesti A1, dionica: čvor Bosiljevo II – čvor Dugopolje. Na autocesti A4 GP Goričan – Zagreb izvršena je zamjena opreme iz područja telematike i postavljeno je 7 informacijskih portala.

Radovi redovnog održavanja autoceste izvodili su se sukladno Standardu redovnog održavanja autocesta, kao važećem internom Pravilniku, te planiranoj dinamici. Pregledana je i obnovljena vertikalna prometna signalizacija na turističkim pravcima u svrhu što sigurnijeg odvijanja prometa, a horizontalna prometna signalizacija obnovljena je prema prioritetima do početka turističke sezone.

U okviru radova pojačanog održavanja autocesta i objekata, za zaštitu sudionika u prometu, korisnika autoceste, te zona radilišta, provedeno je niz privremenih regulacija prometa, vodeći računa o propusnoj moći dionica autocesta na kojima se odvijaju radovi.

Na autocesti A1, u zoni tunela Mala Kapela i Sveti Rok, provođene su aktivnosti regulacije prometa u svrhu smanjenja kolona.

Promet vozilima izvanrednih prijevoza i prijevoza opasnih tvari, prije početka turističke sezone, ograničen je na vrijeme smanjenog intenziteta prometa u vremenu od 23,00 do 05,00 sati.

Marketinškim aktivnostima za prodaju pretplate s posebnim naglaskom na ENC uređaje ostvareno je znatno povećanje udjela bezgotovinske naplate u odnosu na ukupno ostvareni prihod, tako da u kolovozu 2008. godine iznosi 26,83 %, a do kraja godine 29,2 % udjela bezgotovinske naplate u ukupno ostvarenom prihodu od naplate cestarine. Prodaja ENC paketa osigurana je na svim naplatnim postajama od 00-24 sata, kao i na 15 prodajnih mjesta.

Sve ENC staze naplatnih postaja obilježene su horizontalnom signalizacijom, a za označavanje načina prolaza kroz naplatne postaje ugrađeni su dodatni display-i.

Instalirani su i pušteni u primjenu vanjski čitači SMART kartica čime se ubrzao protok vozila prilikom plaćanja cestarine. U postojeći sustav za naplatu cestarine implementiran je sustav za video prepoznavanje registracija vozila (VPR), čime je onemogućena manipulacija magnetskim karticama od strane korisnika.

Prateći uslužni objekti u turističkoj sezoni 2008 bili su bogatiji i opremljeniji s novim sadržajima. Na autocesti A1 Zagreb – Split – Dubrovnik na odmorištu Zir – zapad u funkciji je restoran sa smještajnim objektom (izgrađen koncem 2007.g.), a na odmorištu Marune od srpnja 2008. godine u funkciji je ugostiteljski objekt s izgrađenim caffe barom, restoranom, trgovinom te vidikovcem. Objekt je predviđen kao motel, a u toj funkciji moći će se koristiti u idućoj turističkoj sezoni.

Na odmorištima Modruš – istok i zapad, Jezerane - zapad te Lički Osik – istok i zapad izgrađeni su višenamjenski ugostiteljsko – trgovački objekti s javnim sanitarijama, dječjim igralištima te urbanom opremom (stolovi i klupe s nadstrešnicama). Objekt na zapadnoj strani odmorišta Modruš u funkciji je tijekom cijele godine, dok na ostalim navedenim lokacijama objekti rade sezonski.

Početak studenog 2008. god. započeli su s radom višenamjenski ugostiteljsko – trgovački objekti s javnim sanitarijama na odmorištu Bošnjaci – sjever i jug autoceste A3 Bregana – Zagreb – Lipovac koji će biti u funkciji tijekom cijele godine.

Na autocesti A5 Beli Manastir – Osijek –Svilaj na lokacijama odmorišta Ivandvor – istok i zapad (izgrađeni u studenom 2007. godine) u funkciju su benzinske postaje s trgovinom i snack barom te prva faza restorana (caffe bar s javnim sanitarijama) na istočnoj strani odmorišta. Na navedenim lokacijama odmorišta izgrađeni su i dodatni stabilni objekti javnih sanitarija kako bi se u danima vršnog opterećenja prometa i smjene turista rasteretili sanitarni čvorovi u benzinskim postajama i caffe baru. Također su na predmetnoj dionici autoceste A5 na lokacijama odmorišta Andrijevi – istok i zapad izgrađeni višenamjenski ugostiteljsko – trgovački objekti s javnim sanitarijama koji su u funkciji tijekom cijele godine. U sklopu dodatnog uređenja odmorišta postavljeni su info – paneli i elektronski displeji ("touch screen") putem kojih se vozači i putnici informiraju o rasporedu i sadržajima pratećih uslužnih objekata na autocesti kao i zemljopisnim, povijesnim, kulturnim i ostalim zanimljivostima lokalnog turističkog okruženja.

Bitne prometne karakteristike turističke godine 2008. na autocesti Zagreb-Split-Šestanovac čini ostvaren porast ukupnog prometa (PGDP) za 2,91% u odnosu na 2007.g., te povećanje prosječnog ljetnog dnevnog prometa (PLDP) za 3,70 %, a što je rezultat godišnjeg porasta stupnja motorizacije, povećanja turističkog priliva dobrom turističkom promidžbom, te cjelovitosti autocestovnog sustava.

Gužve i zastoji u vrijeme pojačanog prometa događale su se i ove godine na dionicama autoceste A1 Zagreb – Split u zoni tunela Mala Kapela i Sveti Rok (jedna tunelska cijev), te na graničnim prijelazima (prvenstveno Bregana) i čeonim cestarskim prolazima (Bregana, Sv.Helena, Ivanja Reka i Lipovac).

U vremenu od 29. lipnja do 23. rujna, sukladno Naredbi o ograničenju prometa na cestama koja propisuje zabranu prometa teških teretnih vozila u dane vikenda, za vrijeme turističke sezone i na dionicama autoceste A1 Ogulin-Brinje (u zoni tunela Mala Kapela) i Sveti Rok-Maslenica (u zoni tunela Sveti Rok), uspostavljena je privremena regulacija prometa i preko javnih medija obavještavana javnost.

Elaboratom „Organizacija i vođenje prometa u zoni tunela Mala Kapela i tunela Sveti Rok na autocesti A1 Zagreb-Split-Ploče u vrijeme turističke sezone u periodu od 15. lipnja do 15. rujna 2008.godine" određeni su kriteriji i uvjeti za uspostavu privremene regulacije prometa jednosmjernim propuštanjem prometa kroz tunele Mala Kapela i Sveti Rok, a u cilju poboljšanja protočnosti i sigurnosti odvijanja prometa.

Sukladno izrađenim prometnim rješenjima provodile su se prometno – tehničke i organizacijske mjere u zoni tunela Sveti Rok i tunela Mala Kapela. U široj zoni uskih grla u vrijeme pojačanog prometa i stvaranja duljih kolona vozila provodila se harmonizacija prometa putem promjenljivih prometnih znakova (smanjivanjem maksimalne dozvoljene brzine u široj zoni), što je utjecalo na usporenje grupe (kolone) vozila prije nailaska na mjesto zagušenja, a time poboljšalo protočnost i ukupnu sigurnost odvijanja prometa (poglavito u samim tunelima).

U slučajevima preusmjerenja prometa s autoceste na paralelne državne ceste u zoni uskih grla korištena su prometna rješenja promjenljive (preklopne) signalizacije za daljinsko vođenje prometa. Time je na ispravan način osigurano vođenje prometa u obilasku pojedine dionice autoceste.

Kako bi se ublažile posljedice uskih grla na autocesti A1 Zagreb – Split, u tijeku cijele turističke sezone uspješno se provodila organizacija svih zajedničkih aktivnosti nadležnih subjekata: prometne policije, službi hitne medicinske pomoći, Hrvatskog auto-kluba i Hrvatskih autocesta d.o.o., kroz redovite tjedne koordinacije. U radu tjednih koordinacija sudjelovali su i predstavnici institucija Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Državne uprave za zaštitu i spašavanje te predstavnici drugih uprava za ceste: Hrvatskih cesta d.o.o., Autoceste Rijeka-Zagreb d.d. i Autoceste Zagreb-Macelj d.o.o. Sukladno prometnim analizama i prognozi prometa za svaki nadolazeći vikend dogovarane su zajedničke aktivnosti za prihvat pojačanog prometa.

Na autocesti A1 i A3 provodilo se 24 satno dežurstvo timova hitne medicinske pomoći. Timovi su ravnomjerno raspoređeni na dionicama autocesta prema zonama u radijusu od 40 do maksimalno 70 km po jednoj ekipi hitne pomoći i to na dionici autoceste A3 (Bregana - Zagreb - Lipovac) četiri tima, na dionici autoceste A1 (Zagreb - Bosiljevo - Split) sedam timova hitne medicinske pomoći. Smještaj dežurnih timova hitne medicinske pomoći i policijskih ekipa za očevid osigurale su Hrvatske autoceste d.o.o. u prostorijama svojih centara za održavanje i kontrolu prometa (COKP).

Nastavno na prošlogodišnja iskustva uspostavljene su stalne veze službe održavanja s Hrvatskim auto-klubom i Hrvatskim radiom koje su poboljšale informiranje vozačima o stanju prometa i mogućim nastancima kolona vozila ispred tunela Sveti Rok i Mala Kapela. Obavješćivanje javnosti o stanju na cestama i regulaciji prometa u vrijeme pojačanog prometa provodilo se svakih 30 minuta.

Provedenim mjerama na uskim grlima A1 odnosno na tunelima Mala Kapela i Sveti Rok ostvarena je veća sigurnost i protočnost prometa te bolja informiranost i udobnost putnika u vrijeme turističke sezone 2008. u odnosu na ljeto 2007. Vršni vikend promet povećan je za 6,2% (tunel Mala Kapela) odnosno za 2,8% (tunel Sveti Rok), a čekanje u kolonama u odnosu na ljeto 2007. godine smanjeno je za 0,2% ispred tunela Mala Kapela i 5,7% ispred tunela Sveti Rok.

Provedene su i druge mjere koje su putovanje motoriziranih turista autocestom učinile ugodnijim i manje zamornim. Primjerice na naplatnim platoima i pratećim uslužnim objektima na kojima nema javnih sanitarija od 1. lipnja do 30. rujna postavljen je potreban broj kemijskih WC-a.

Na autocesti A1 Zagreb – Split – Ploče postavljena je turistička signalizacija koja ukazuje na kulturne i povijesne znamenitosti gradova Splita, Trogira i Zadra, a na obilaznici grada Zagreba, turistička signalizacija za grad Zagreb.

Za objektivnije medijsko praćenje, vezano za odvijanje prometa na glavnim turističkim pravcima, prvenstveno zbog bolje informiranosti korisnika autocesta, u toku cijele turističke sezone bila je uspostavljena kontinuirana suradnja s predstavnicima medija.

Hrvatske ceste

Hrvatske ceste d.o.o. provele su niz aktivnosti u građenju, održavanju i zaštiti državnih cesta koje su pridonijele podizanju razine prometne usluge te sigurnom i nesmetanom odvijanju prometa tijekom Turističke 2008.

Na svim glavnim cestovnim pravcima izvedeni su svi potrebni radovi iz programa redovitog održavanja. To se prvenstveno odnosi na čišćenje kolnika i prometne signalizacije, mjestimične popravke kolnika uključujući i sanaciju lokalnih oštećenja, uređenje bankina, sječu raslinja u cestovnom pojasu radi osiguranja dobre preglednosti, košnju trave sa bankina i pokosa nasipa i usjeka, zamjenu oštećene i dotrajale vertikalne signalizacije, čišćenja i mjestimične popravke sustava za odvodnju, obnovu horizontalne signalizacije, čišćenje cestovnog zemljišta od otpadaka i drugih stvari te uređenje parkirališta i odmorišta. Sukladno zadaćama iz točke 19. «Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2008. godini» («Narodne novine» br. 27/2008.), do 31. svibnja 2008. je očišćen cestovni pojas od lako zapaljivih tvari, odnosno onih tvari koje bi mogle izazvati

požar ili omogućiti/olakšati njegovo širenje uz državne ceste koje prolaze kroz šume razvrstane u veliki i vrlo veliki stupanj ugroženosti od požara te one koje su od posebnog značaja.

Poduzete su i sve mjere za brzo otklanjanje posljedica u slučaju nastanka zagušenja ili izvanrednog događaja na državnim cestama kao i mjere za prihvat pojačanog intenziteta prometa u zoni tunela „Mala Kapela“ i „Sveti Rok“ s autoceste A1 na zaobilazne državne ceste.

Kako bi se brzo osiguralo mjesto izvanrednog događaja a prema potrebi i preusmjerio promet na zaobilazne pravce, obavijestila javnost o tome te brzo i efikasno uklonile eventualne posljedice, uspostavljena je stalna ophodnja i na glavnim turističkim pravcima.

Autocesta Rijeka-Zagreb

Dana 28. lipnja 2008. godine pušteno je u promet 21 km autoceste punog profila na dionicama Vrata-Delnice, Delnice-Kupjak te dio dionice Kupjak-Stara Sušica između Kupjaka i Ravne Gore. Preostali dio lijevog kolnika autoceste na dijelu od Oštrovica do Vrata i Kupjak-Stara Sušica na dijelu između Ravne Gore i Stare Sušice završen je početkom rujna te je na iste preusmjeren promet uz istodobni početak obnove starog kolnika na navedenom dijelu.

Ugovor za izvođenje radova na zaobilaznici grada Rijeke potpisan je i radovi su započeli u siječnju 2008. godine. Isti napreduju u skladu s planiranom dinamikom i biti će završeni do turističke 2009. godine.

Do početka zimske službe tj. do 15. listopada završili su svi planirani radovi izvanrednog održavanja autoceste (sanacija asfalta, objekata, vertikalne i horizontalne signalizacije).

BINA-Istra

Svi radovi pojačanog i redovnog održavanja Istarskog ipsilona uključujući tunel Učka izvodili su se po planu te su bili dovršeni do 15.06.2008. godine. U periodu od 15.06. do 15.09. izvodili su se radovi redovnog održavanja sa malim ometanjem prometa.

Redovno su davane obavijesti o stanju na cesti kako preventivno o predviđenim zastojsima prema graničnim prijelozima, kao i informacije o trenutnom stanju na cestama. Pored standardnog obavješćivanja preko HAK-a informacija su dane i preko lokalnih radiopostaja, sms-om za pretplatnike naplate cestarine te preko web stranice.

U tijeku najvećih gužvi u pravcu graničnih prijelaza Kaštel i Plovanija te u pravcu grada Pule u suradnji sa PU Istarskom vršena je preregulacija prometa na usporedne pravce.

Nakon 15. rujna tekuće godine nastavljeni su radovi na montaži zaštitnih betonskih ograda za pripremu za izvođenje radova na dupliranju Istarskog Y na dionici Kanfanar – Pula

Početkom listopada započeli su radovi na izgradnji drugog kraka Istarskog Y na dionici Kanfanar – Pula. Za vrijeme izvođenja radova biti će postavljena privremena signalizacija prometa sa smanjenjem brzine kretanja bez ometanja prometa.

U tunelu Učka do kraja 2008.godine planiraju se radovi u listopadu pranje obloge tunela i opreme, u studenome montaža novog sustava vatrodjave.

Autocesta Zagreb-Macelj

Koncesijsko društvo Autocesta Zagreb-Macelj d.o.o. upravlja sa 60 km autoceste A2 od Zagreba do Maclja. Aktivnosti u sklopu redovnog, te izvanrednog održavanja i inače su usmjerene prema korisnicima autoceste kako bi osim sigurnosti i udobnosti, putovanje autocestom A2 potvrdilo dojam turista da je stigao u jednu uređenu zemlju koja prednjači europskom kulturom. Obzirom da je prema koncesijskom ugovoru A2 od Zagreba do Maclja dovršena u cjelosti 2007. god. (modernizirana postojeća dionica od

Zagreba do Krapine te sagrađena nova od Krapine do Maclja), naše aktivnosti u turističkoj 2008.god. bile su orjentirane na povećanje udobnosti putovanja korisnika, posebno turista Svih šest tunela na dionici od Krapine do Maclja bili su oprani i osvježeni. Duž cijele autoceste obavljeno je pranje svih znakova i tabli obavijesti. Obavljena je revizija rasvjete tunela,čvorišta,odmorišta i obavjesnih tabli i košnja trave. Obnovljena je kompletna horizontalna signalizacija od Zagreba do Krapine (dionica Krapina-Macelj je nova). Sanacija nadvožnjaka kod Zaprešića dovršena prema planu do 15.07.2008.

Na svim ulaznim linijama naplate postavljeni su boxovi sa promo materijalima AZM-a za jednostavnije korištenje EXPRESS linija naplate. U suradnji sa Podravkom, VIP-om, T-Mobile, dijeljeni su njihovi promo materijali, voda i propagandno-turistički vodiči na naplatnim postajama Zaprešić i Trakošćan.

Služba 112 dobro je zamišljena, procedure su usaglašene i poštivane, ali zbog više područja pokrivanja povremeno je dolazilo do dupliciranja obavještanja. Bit će potrebna još barem jedna turistička sezona da služba saživi i ispuni svoju zadaću.U svakom slučaju poboljšanje kako za domaće tako za strance u izvanrednim slučajevima.

Croatia Airlines

U 2008.g Croatia Airlines je ušla sa stabilnom pozicijom na najvažnijim turističkim tržištima. Dobar imidž tvrtke građen je godinama te opravdan naglašenom sigurnošću i točnošću kojima gradimo ugled kako kod tour-operatora tako i kod krajnjih korisnika usluga.

Uz tradicionalno najbrojnije turiste koji zrakoplovima Croatia Airlines-a dolaze u Hrvatsku organizirano, uporabom suvremenih tehnologija distribucije putem Interneta omogućavamo i individualnim korisnicima brz i jeftin pristup usluzi zračnog prijevoza.

Plan reda letenja usklađen s potrebama zakupaca blokova sjedala te procjenom prodajnog osoblja o potencijalima svakog pojedinog tržišta.

Izvršene su aktivnosti pri pripremi sezone 2008.: analiza ukupne uspješnosti sezonskih charter letova i redovitih letova namijenjenih primarno turistima, i to prema točnosti polijetanja / slijetanja u odnosu na planirani red letenja s ciljem maksimalnog zadovoljstva krajnjeg korisnika obavljenom uslugom, dubinska analiza svih obavljenih letova prema parametrima: popunjenost putničke kabine i ostvarena prosječna cijena u odnosu na dan operacije, tržište, rutu i vrijeme polijetanja s ciljem konsolidacije reda letenja i ostvarenja maksimalne učinkovitosti, procjena zadovoljstva zakupaca blokova sjedala na sezonskim charter letovima,

„look to book“ analiza, kojom se statistički obrađuju zahtjevi korisnika internet kanala distribucije, a ukazuje na moguću nedostupnost usluge koja je bila tražena. Ovo je pokazatelj potrebe realokacije sjedala prema rutama i cjenovnim razredima, plan nastupa ili prisustva na turističkim sajmovima na primarnim tržištima Croatia Airlines-a.

Jadrolinija

Jadrolinija je u prvih osam mjeseci 2008. prevezla 7 520 000 putnika(6,7 % više u odnosu na isto razdoblje 2007.g.) i 1 936 000 vozila(5,2% više u odnosu na isto razdoblje 2007.g.) .U 2008. g.Jadrolinija planira prevesti 9 700 000 putnika i 2 500 000 vozila ,odnosno 3% više putnika i 4% više vozila u odnosu na 2007.g.Brodovi Jadrolinije su i ovo ljeto povezivali redovnim prometnim sustavom oko 40 naseljenih otoka odnosno ostvarili su oko 420 polazaka dnevno u vrhuncu sezone, a najfrekventnije linije održavale su se kontinuirano 24 sata.Rast prometa najviše bilježe srednjodalmatinski otoci, naročito u srpnju i kolovozu.Prijevoz tijekom visoke turističke sezone prema našim otocima uspješno je odrađen ,a najveći zahtjevi pred flotu Jadrolinije postavljali su se tijekom mjeseca kolovoza, posebno u danima vršnih opterećenja. U kolovozu je Jadrolinija u lokalnom prometu obavila ukupno 13 800 putovanja te prevezla 2 107 405 putnika i 544 443 vozila.Za sezonu " Ljeto 2008" flota Jadrolinije je bila ojačana s 3 nova trajekta. Jedan trajekt kapaciteta 170 vozila i 500 putnika ,dužine 96 m ,brzine 14 čvorova, izgrađen 2006.g. uveden je na liniju Valbiska-Merag (M/T"llovik") .Drugi trajekt je kapaciteta 197 vozila i 600

putnika, dužine 96 m, brzine 12 čvorova, izgrađen 2005.g., a zaplovio je na liniji Split-Supetar(M/T"Bol"). Treći trajekt je zatvorenog tipa, kapaciteta 170 vozila, 700 putnika, dužine 100 m, izgrađen 2007. g. brzine 17,5 čvorova, a održava od 26. lipnja 2008. g. liniju Split-Vela Luka-Ubli(M/T"Korčula"). Istovremeno trajekti koji su do sada održavali ove linije bili su preraspoređeni, pa je tako trajekt "Cres" zaplovio na liniji Brestova-Porozina, a trajekt "Supetar" na liniji Prizna-Žigljen. Na ovim linijama u sezoni 2007. plovila su po 4 trajekta, a u ovogodišnjoj sezoni plovila su po 2 trajekta uz istovremeno povećanje kapaciteta linije i racionalizaciju poslovanja. Uključivanjem ova 3 nova trajekta u promet, omogućilo će se rashodovanje nekoliko starih i današnjem vremenu neprimjerenih trajekata (Božava, Ero, Lovrjenac, Nehaj, Žigljen), a istovremeno se povećala sigurnost plovidbe, ukupni kapacitet flote, znatno se smanjila njezina starost, povećala se efikasnost poslovanja i prometovanja uz istovremeno povećanje kvalitete prijevoza na svim plovnim područjima. Za Ljeto 2008. godine sezonski red plovidbe započeo je 1.06.2008. godine i trajao do 30.09.2008. godine. Dužobalnu liniju *Rijeka – Split - Stari Grad (otok Hvar) – Korčula* - Dubrovnik u sezoni je održavao veliki putnički trajekt "Marko Polo". Trajekti "Dubrovnik", "Zadar", "Liburnija", "Ivan Zajc" i "Marko Polo" bili su uključeni u sustav održavanja međunarodnih linija prema Italiji i to na linijama *Zadar-Ancona, Split-Ancona, Split-Pescara, Korčula-Stari Grad-Split-Ancona i Dubrovnik-Bari*. Osim u dužobalnom i međunarodnom prometu, Jadrolinija je sa svojom flotom od 53 broda (5 velikih putničkih trajekata za dužobalnu i međunarodne linije, 35 trajekta u lokalnom putničkom prometu, 8 katamarana, 1 hidrobus i 4 klasična broda), ukupnog kapaciteta 3600 vozila i 27 540 putnika uspješno obavljala i lokalni promet prema otocima. Za sezonu 2008. (Ljeto 2008.g.) Jadrolinija je bila pripremila razne propagandne materijale: prospekte dužobalnih i međunarodnih linija, knjižice lokalnog reda plovidbe, letke lokalnih plovnih područja, zidne redove plovidbe za agencije i druge propagandne materijale. Propagandni materijal se isporučivao za sajmove HTZ na kojima sudjeluje i Jadrolinija (turistički sajmovi u Beču, Milanu, Münchenu i Ljubljani), a također i za ostale turističke sajmove na kojima sudjeluje HTZ kao i za predstavništva HTZ u inozemstvu. Velika količina propagandnog materijala kao i svake godine bila je isporučena agentima Jadrolinije u Europi preko kojih se vrši prodaja putnih karata. Rezervacija i prodaja karata obavljala se u vlastitim agencijama i preko mnogobrojne mreže vanjske prodaje diljem Europe. Od 03. ožujka 2008. mogu se karte za dužobalne i međunarodne linije nabaviti direktno preko interneta online bookingom na www.jadrolinija.hr.

Agencija za obalni linijski promet

U sustavu pomorskog linijskog prometa na Jadranu u sezoni 2008. u cijelosti su ostvarena očekivanja i taj segment aktivnosti dao je veliki i izravni doprinos uspjehu cijele turističke sezone. Tijekom cijele sezone, pa tako i u mjesecima visoke sezone, promet na trajektnim, brodskim i brzobrodskim linijama odvijao se bez teškoća, nije bilo kašnjenja i zastoja, a posebno valja naglasiti da su milijuni putnika i automobila prebačeni na otoke bez i najmanje nezgode. Po tome se sustav pomorskog linijskog prometa na Jadranu ubraja među najsigurnije u svijetu.

Najveći dio aktivnosti na daljnjem poboljšanju sustava veza uspješno je obavljen tijekom 2007. kada su postavljeni kvalitetni temelji za uspješnost i ove i idućih sezona. To se očitovalo u činjenici da je u pomorskom prometu na Jadranu u 2007. dosegnut apsolutni rekord, jer je prevezeno 11,557.511 putnika i 2,924.645 automobila. U odnosu na 2006. godinu i broj putnika i broj vozila povećani su za gotovo pet posto. Takav je pozitivni trend rasta nastavljen i u turističkoj sezoni 2008., pa je realno očekivati da će u konačnici porast prometa biti izražen još većim postotkom nego 2007. Upravo zbog činjenice da je prošle godine načinjen najveći iskorak u jačanju sustava veza s otocima, u sezoni 2008. nije bilo većih pomaka u tome dijelu prometne infrastrukture. Podsjetimo da je najznačajnija novost u 2007. bilo je uvođenje brzobrodске linije Pula-Mali Lošinj-Zadar, s pristajanjima na Unijama i Iloviku. U sezoni 2008. turisti su pokazali veliko zanimanje za tu vezu Istre i Dalmacije, a valja naglasiti da je linija održavana puna četiri mjeseca, mnogo dulje nego lani. Uvođenjem trajektne linije Vela Luka – Ubli (Lastovo), sa tri povratna putovanja dnevno, lani je osjetno poboljšana povezanost otoka Lastova. Na velikom broju linija, kao primjerice za otok Vis, povećan je broj putovanja.

Uspješnosti pomorskih veza naglašeno je pridonio nacionalni brodar Jadrolinija koji je za sezonu 2008. flotu pojačao sa tri vrlo moderna trajekata. Time se osjetno poboljšala kvaliteta prijevoza na liniji iz Splita na Vela Luku i Lastovo gdje je zaplovio feribot 'Korčula', najveći, najsuvremeniji i najbrži takav brod na lokalnim linijama. Novi trajekt, nazvan 'Bol' pojačao je liniju Split-Supetar koja je najprometnija na Jadranu, a trajekt 'Ilovik' je preuzeo liniju Valbiska-Merag. Istodobno su veliki i novi trajekti koji su dosad plovili na tim linijama preuzeli linije Brestova-Porozina i Prizna-Žigljen, na kojima je izrazito povećana kvaliteta prijevoza.

Uvođenje trajekata dosad najvećeg kapaciteta ne samo da je bitno smanjilo gužve i čekanje u lukama, nego je omogućilo prodaju manjih plovila velike starosti, pa se hrvatska putnička flota uvelike izjednačila s brodovljem visokorazvijenih pomorskih zemalja.

Zajednica lučkih uprava

Lučka uprava Rijeka, posredstvom Lučkog kontrolnog centra (VTS), u neprekidnoj službi tijekom 24-sata dnevno, vrši službu nadzora nad odvijanjem pomorskog prometa u akvatoriju riječke luke. Za sve primljene najave dolazaka brodova (linijskih i brodova na kružnim putovanjima – tzv. cruisera), VTS Centar organizira adekvatan vez sukladno Pravilniku o redu u luci i uvjetima korištenja luke Rijeka.

Usklađen je i plan priveza u putničkoj luci zbog održavanja tradicionalnih sportskih i ostalih manifestacija na obali i moru.

U prethodnoj je godini u riječkoj luci ukupno evidentirano 211.988 putnika i 10.597 vozila.

Putnička luka se dijelom koristi i kao parkirališni prostor. Zbog slobodnog pristupa brodovima na vezu, postavljene su betonske barijere - „gljive“ i ograde, koje osiguravaju nužno potreban prostor za ukrcaj/iskrcaj putnika i vozila u/iz trajekata.

Kao što je poznato na rječkom lučkom području u tijeku je realizacija „Rijeka Gateway Projekta“, koji se sastoji od više podkomponenti - projekata lučkih prometnica, obala, pomorsko - putničkog prijemnog terminala, video nadzora luke i sl., čija će realizacija uvelike utjecati na kvalitetnija rješenja kako u smislu prihvata putničkih brodova tako i pripadajućih prometnica.

Očekuje se da će novi putnički terminal započeti s radom početkom slijedeće turističke sezone. U neposrednoj blizini zgrade terminala vezivati će se redovne duž-obalne i katamaranske linije, kao i brodovi na kružnim putovanjima - cruiseri, čime će riječka luka ponuditi kvalitetniju uslugu prihvata putničkih brodova, u turističkom i nautičkom smislu na razini sličnih konkurentnih luka.

Hrvatske željeznice

S početkom ljetne sezone Hrvatske željeznice uvode sezonske kao i posebne vlakove prema / iz Splita i Rijeke.

Tako tijekom sezone na relaciji Zagreb – Split – Zagreb voze 2 para (4 vlaka) noćnih vlakova (1 par redovnih i 1 par sezonskih) te 3 para (6 vlakova) dnevnih ICN vlakova. U sastavu noćnih vlakova nalaze se klasični vagoni 2. razreda, po 1 vagon za spavanje i 1 vagon za prijevoz praćenih automobila i motocikala. Sezonski noćni vlakovi (jedan vlak s polaskom iz Zagreba i jedan vlak s polaskom iz Splita) u svome sastavu imaju direktne vagone iz Bratislave i Praga za Split, iz Zagreba za Split, iz Vinkovaca za Zadar i Split te iz Osijeka za Split. Redovni noćni vlakovi (jedan vlak s polaskom iz Zagreba i jedan vlak s polaskom iz Splita) imaju direktne vagone iz Zagreba za Split, iz Budimpešte i Beča za Split te iz Zagreba za Šibenik.

Na relaciji Zagreb – Rijeka – Zagreb voze 1 par (2 vlaka) redovnih dnevnih brzih vlakova, 1 par (2 vlaka) redovnih dnevnih IC vlakova te 1 noćni vlak na relaciji Rijeka – Zagreb koji u svome sastavu ima direktne vagone za Osijek, Vinkovce i Budimpeštu. Na relaciji Osijek – Rijeka – Osijek voze 1 par (2 vlaka) redovnih dnevnih brzih vlakova te jedan noćni vlak na relaciji Osijek – Rijeka koji ima izravne vagone iz Budimpešte i Vinkovaca.

U razdoblju 15.06. do 31.08.2008., HŽ-Putnički prijevoz na relaciji prema / s mora u redovnim i u posebnim vlakovima prevezao je ukupno 258.324 putnika, 7.103 praćenih automobila, što predstavlja povećanje za 12% prevezenih putnika u odnosu na isto razdoblje 2007. godine. Od toga: u redovnim vlakovima prema/iz Splita i Rijeke prevezeno je 241.00 putnika što predstavlja povećanje od 11%, te 1.651 automobila, što je povećanje od 39% u odnosu na isto razdoblje 2007. U vagonima za spavanje prevezeno je 3.548 putnika, što predstavlja povećanje od 70% u odnosu na isto razdoblje 2007. g.

U posebnim vlakovima „Jadran express“ u ljetnoj sezoni 2008. god. koji su vozili iz Srbije za Rijeku i Split prevezeno je 3.145 putnika, što je povećanje za 7,77 % prevezenih putnika u odnosu na 2007. godinu. U razdoblju od 20 lipnja do – 05. rujna ostvareno je 12 vožnji posebnih vlakova „Jadran express“.

U agencijskim vlakovima „Optima express“ u ljetnoj sezoni 2008. god. koji su vozili na relaciji Villach – Edirne prevezeno je 14.179 putnika, te 5.452 automobila.

HŽ-Putnički prijevoz je u ljetnoj sezoni, u dane vikenda, u suradnji s turističkim zajednicama vozio sezonske izletničke vlakove Karlek, Krapek i Gubec-express. U razdoblju 01. siječnja do 30. rujna 2008. godine HŽ-Putnički prijevoz je u svojoj ponudi realizirao 138 jednodnevnih izletničkih vlakova kojima je prevezeno ukupno 28.286 putnika, čime je odnosu na 2007. godinu ostvareno povećanje broja realiziranih vlakova za 22,12%, odnosno povećanje broja prevezenih putnika za 57,54%.

Do kraja tekuće godine, u razdoblju listopad - prosinac, planirana je vožnja još 24 posebna izletnička vlaka povodom jednodnevnih turističkih i gastronomskih događanja poput Glijivarski Zug – Glijivarijada, Božićnica express – izložba straih sorata voća, Bučijada – izložba buča i delicija od buča, Martinje express – Sv. Martin, Katarinski ajziban – Kararinski sajam, Gastronomadi - Festival maslinovih ulja, Božićni Cug – Božić u Vrbovcu, Štefanje express – Stubičke Toplice, novogodišnji vlakovi i dr.

U mjesecu prosincu planirana je vožnje dječjeg božićnog vlaka „Tin express“ koji će voziti svakodnevno, po dvije vožnje, na relaciji Zagreb GK – Savski Marof i natrag.

HŽ- Putnički prijevoz je i ovo ljeto ponudio u prijevoznj ponudi prema moru - projekt "Disco vagon" koji je osmišljen sa ciljem pružanja nove usluge u noćnim vlakovima koji prometuju na relaciji Zagreb GK – Split – Zagreb GK i čije osmosatno putovanje noću pruža mogućnost organiziranja različitih događanja. U tu svrhu preuređen je buffet vagon s posebnim ozvučenjem, prigodnom rasvjetom, prostorom koji uključuje šank i mjesta za sjedenje. Cjelokupan projekt ostvaren je u suradnji s T-Mobile. U navedenom razdoblju petkom iz Zagreb GK za Split, a subotom iz Splita za Zagreb GK u noćne vlakove uvršten je preuređeni buffet vagon.

Disco vagon izazvao je značajnu medijsku pozornost, privukao veliki broj putnika. Podaci o broju otpremljenih putnika u navedenom vlaku pokazuju da je u razdoblju od 15.06. do 15.08.2008. na relaciji Zagreb GK - Split - Zagreb GK ukupno otpremljeno 33.827. što je u odnosu na isto razdoblje prošle godine 16% više otpremljenih putnika. Podaci o otpremljenim putnicima prema tarifnom rangu vlaka pokazuju da je ove godine tijekom prometovanja disco vlaka otpremljeno 13% više putnika u brzim vlakovima i ostvareno isto toliko više prihoda. U razdoblju od 15.06. do 15.08.2008. s HŽ Karticom za mlade otpremljeno je 612 osoba, što je 70% više otpremljenih putnik po ovoj povlastici odnosu na isto razdoblje prošle godine. Ovi podaci potkrepljuju činjenicu da disco vlakom svake godine putuje sve veći broj mladih putnika kojima je ponuda ovog vlaka i namijenjena.

U 2008. godini kako u unutarnjem tako i u međunarodnom prometu voze modernizirani vagoni 1., 2. razreda i vagon restoran u IC i brzim vlakovima te na međunarodnim linijama prema Njemačkoj i Švicarskoj kao i na unutarnjoj liniji prema Splitu voze novi modernizirani vagoni za spavanje.

Hrvatska pošta

Temeljem utvrđenog Programa pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku 2008. godinu HP – Hrvatska pošta d.d. poduzela je niz aktivnosti i poslova uz cilju poboljšanja efekata turističke sezone, odnosno poboljšanja ponude usluga turistima u poštanskim uredima tijekom turističke sezone.

U 2008. godini vodili smo računa o prilagodbi radnog vremena potrebama turističke sezone. Obuhvaćena su turistička središta pošta: Dubrovnik, Split, Šibenik, Zadar, Rijeka, Pazin i Gospić. Prilagođavanje radnog vremena je napravljeno u 182 poštanska ureda, te u 13 poštanskih ureda koji se otvaraju tijekom trajanja turističke sezone. Početak trajanja i završetka sezone, kao i vrijeme rada sezonskih poštanskih ureda određuje se višegodišnjim praćenjem sezonskog povećanja prometa, iskustvima iz prethodnih sezonskih razdoblja, te satnim snimanjima prometa. Iznenadnim turističkim kretanjima u smislu potreba za produženjem trajanja sezonskog radnog vremena, reagira se promptno. Ove godine, zbog povećane potražnje za našim uslugama, to je napravljeno u jednom poštanskom uredu. U sezoni 2008. godine u 77 poštanskih ureda uveden je rad subotom, dvokratno radno vrijeme uvedeno je u 74 poštanska ureda od ponedjeljka do petka, a u 7 još i subotom. U 38 poštanskih ureda uvelo se cjelodnevno radno vrijeme, u 14 poštanskih ureda uvelo se cjelodnevan rad subotom. U samo jednom poštanskom uredu skraćena je sezona zbog pada potražnje za našim uslugama. Navedeno nas upućuje da je napravljena dobra procjena prilikom određivanja sezonskog radnog vremena 2008. godine.

U okviru redovnih aktivnosti tijekom turističke 2008. godine, poštanski uredi su prije i za vrijeme ljetne turističke sezone dodatno opskrbljivani prigodnim turističkim asortimanom. U poštanskim uredima u kojima je to bilo prostorno omogućeno izdvojena su posebna prodajna mjesta. Postojeći ugovori za prodaju turističkog asortimana nadopunjeni su novim artiklima. Ovisno o potrebama, u pojedinim turističkim mjestima i središtima pošta sklapaju se sezonski ugovori za prodaju prigodnog turističkog asortimana.

Tijekom sezone nastavljeno je izdavanje prigodnih poštanskih maraka. Na motivima poštanskim markama sve više su zastupljeni poznati turistički motivi (jadranska obala, nacionalni parkovi, povijesne građevine itd.), te na takav način predstavljaju turističku promociju RH. Od dosadašnjih izdanja izdvajamo poštanske marke sa prepoznatljivim turističkim motivima kao što su: izdanje redovne poštanske marke „Cavtat“, serija poštanskih maraka „Hrvatska flora-endemi“, karnet „Pozdrav iz Hrvatske – Plitvička jezera“, serija poštanskih maraka „Svjetionici“, te arčić poštanskih maraka „Hrvatska etnografska baština“. Usluge brzih transfera novca (Western Union), koje nudi Hrvatska pošta, značajne su za naše građane i za turiste, a ponuda brzog i sigurnog prijenosa novca prisutna u gotovo svakom poštanskom uredu RH, što je pogotovo bitno u interventnim situacijama za novčanom pomoći i ulijeva dodatnu sigurnost za strane turiste. Tijekom ljetnih mjeseci u našim poznatim turističkim mjestima organizirano je niz oglašnih akcija: u dnevnom i periodičnim tisku u zemlji i inozemstvu, na vanjskim oglašnim površinama („jambo“ plakati) i na graničnim prijelazima, kojima smo dodatno informirali građane o usluzi brzog transfera novca u HP.

U uređenje poštanskih ureda Hrvatska pošta svake godine izdvaja značajna sredstva. Ove godine na turističkim lokacijama uređeni su i obnovljeni poštanski uredi: 21219 Trogir, 21272 Slivno, 22243 Murter, 22322 Ružić, 23243 Jasenice, 51252 Klenovica, 51550 Mali Lošinj, a još uvijek je u tijeku uređenje poštanskog ureda 52466 Novigrad i građevinsko-obrtnički radovi na objektu PS Rijeka. Ulaganja su napravljena u ugradnji i obnovi klimatizacijskih uređaja na turističkim područjima, a u tijeku je rekonstrukcija sustava klimatizacije u PU 52210 Rovinj.

U 2008. godini Hrvatska pošta uključila je poštanske uredе u projekt Hrvatske turističke zajednice po nazivom „Volim Hrvatsku, ekološko edukativna akcija“. U ovome projektu Glavni ured HTZ-e je u suradnji s turističkim zajednicama primorske i kontinentalne Hrvatske proveo akcije ocjenjivanja uređenosti i pripremljenosti turističkih gradova (kvaliteta usluge, prilagođenost radnih vremena, čistoća, ulazi za invalide, signalizacija, hortikulturno uređenje itd.), općina i pojedinačnih elemenata turističke ponude, te su po prvi put uključeni poštanski uredi, odnosno Hrvatska pošta. U akcijama „Plavi cvijet“ za primorsku Hrvatsku i „Zeleni cvijet“ za kontinentalnu Hrvatsku, predloženi su najznačajniji i najbolje uređeni poštanski uredi, a nagrade za 2008. godinu dobili su poštanski uredi 20260 Korčula („Plavi cvijet“) i poštanski ured 33000 Virovitica („Zeleni cvijet“).

Sve planirane i provedene aktivnosti doprinijele su boljoj turističkoj ponudi u mjestima gdje se nalaze poštanski uredi i time barem u nekom dijelu učinile Hrvatsku još poželjnijim turističkim odredištem.

Hrvatska elektroprivreda

Obzirom na pokazatelje kvalitete opskrbe kupaca električnom energijom u priobalnom području, protekle sezone ocjenjujemo zadovoljavajućom. Prekidi opskrbe električnom energijom koji su se događali tijekom turističke sezone pokazuju trend smanjenja i uglavnom su bili posljedica požara, a ponovna uspostava opskrbe električnom energijom obavljena je u najkraćem mogućem roku.

Prije turističke sezone HEP – Operator distribucijskog sustava poduzeo je sve aktivnosti u cilju osiguranja sigurne opskrbe kupaca električnom energijom. Tako je u svrhu operativne pripreme turističke sezone u Splitu dana 09.07.2008.g. održan kolegij direktora svih priobalnih distribucijskih područja s direktorom Društva i suradnicima. Ciljevi kolegija bili su analiza provedbe zadataka u smislu pripreme turističke sezone:

Analiza tehničkih i ostalih problema u opskrbi električnom energijom kupaca u turističkoj sezoni 2007. godine, učinjene zahvate na otklanjanju uzroka tih problema s ocjenom jesu li uzroci potpuno otklonjeni, odnosno mogućnosti opetovane pojave istih problema.

Utrđivanje stanja prosjeka nadzemnih vodova, te popisati vodove na kojima iz različitih razloga nisu prosjeke u propisanom stanju. Dati pregled stanja uređenja zgrada i dvorišta transformatorskih stanica u protupožarnom smislu.

Utrđivanje stanja izvršenja pregleda i održavanja TS 110/X kV, TS 35/X kV te ispitivanja relejne zaštite i prorade prekidača temeljem rokova iz Pravilnika, kao i stanje izvještaja održavanja.

Provedba realizacije planiranih termovizijskih pregleda TS 10(20)/0,4 kV ili drugih značajnijih elemenata mreža.

Analiza vršnih opterećenja TS 10(20)/0,4 kV u prošloj turističkoj sezoni i kretanju u ovoj godini.

Analiza očekivanih opterećenja i temeljem toga prilagođenih uklopnih stanja mreže, posebice u odnosu na pripremu Plana hitnog rasterećenja (HEP-OPS i HEP-ODS).

Pregled i popravljivanje vizualnog stanja fasada, bravarije i dvorišta transformatorskih stanica na prostorima turističkih događanja i kretanja.

Utrđivanje kritičnih ili nepouzdanih dijelovima mreže koji bi mogli utjecati na opskrbu te mogućnosti njihove sanacije do turističke sezone.

Zrada pregleda pripremljenosti mobilnih agregata za rezervno napajanje kojima DP raspolaže te mogućnostima i organizaciji intervencije s njima.

Stanje organizacije dispečerskih poslova, stalne pogonske službe tijekom 24 sata (mreža 35 kV, mreža 10/20 kV) i stanje organizacije interventnih radnih skupina i dežurnih rukovoditelja DP-a tijekom turističke sezone.

Nakon analize učinjenog i provedene rasprave, zaključeno je:

U dogovoru i pod nadzorom Državnog inspektorata obavljene su aktivnosti na čišćenju raslinja oko srednjenaponskih vodova radi sprječavanja pojave požara i sve preventivne aktivnosti na održavanju elektroenergetskih objekata.

Ugradnjom dodatnog otpornika za uzemljenje zvjezdista transformatora u TS 220/110/30 kV Bilice i rekonstrukcijom dijela 30 kV postrojenja, poboljšana je sigurnost opskrbe područja Elektre Šibenik. Zbog radijalnog napajanja vodom 30 kV iz TS Bilice, potencijalno je ugroženo područje Primoštena, Rogoznice, Vodica, Tisnog, Murtera, Betine, Jezera i Pirovca. Za područje Elektrodalmacije Split i dalje je problematično radijalno napajanje Makarske, Podgore, Brista, Ploča preopterećenim vodom 35 kV.

Puštanjem u pogon novih TS 110/10(20) kV te uključenje daljinski upravljivih objekata (2 KTS na području Novalje i 13 DURN-ova u priobalju Karlobag-Lukovo Šugarje-Senj) poboljšana je opskrba Karlobaga i Novalje.

Članovi užeg kolegija upoznati su s Izvješćem Državne uprave za zaštitu i spašavanje, Službe za vatrogastvo te smatraju da će se svi uočeni nedostaci otkloniti u zakonskom roku.

- Rad dispečerskih službi i dežurnih ekipa u potpunosti je organiziran. Svi DP-i pripremili su uklopno stanje mreže u skladu s Planom hitnog rasterećenja EES-a (dopis br. 42-1102/08 DV od 02.07.2008.).

Investicijska ulaganja

U 2008. god. u cilju poboljšanja naponskih prilika i pouzdanosti opskrbe potrošača ukupno je investirano 252,6 mil kn.

Za sanaciju naponskih prilika, te poboljšanja sigurnosti i pouzdanosti opskrbe električnom energijom 37,3 mil kn, distribucijska mreža SN (20/10 kV) i NN 0,4 kV. Sredstva za održavanje elektroenergetskih objekata u priobalnom prostoru iznose 78 mil kn.

Hrvatske šume

U primorskom turizmu Hrvatske šume nude usluge smještaja u pansionima, kampovima i drugim vrstama ugostiteljskih objekata za smještaj kao što su apartmani i prenoćište. Ljetna turistička sezona u periodu od sredine lipnja do sredine rujna 2008. prošla je uspješno budući da objekte popunjavaju prvenstveno radnici Hrvatskih šuma, a preostale slobodne kapacitete koriste vanjski gosti.

U kontinentalnom turizmu Hrvatske šume zauzimaju značajno mjesto u ponudi lovnog turizma čija je sezona započela 01. 04. 2008. i traje do 31.03.2009. Hrvatske šume gospodare sa 27 državnih lovišta otvorenog, ograđenog i uzgajališnog tipa, ukupne površine 301 594 ha, u kojima se lovi krupna i sitna divljaču skladu s Zakonom o lovu, podzakonskim aktima te cjenikom usluga. Lovstvo predstavlja važan segment gospodarenja šumom jer osigurava stabilan fond divljači, a lovno produktivne površine kao i lovno-tehnički i lovno-gospodarski objekti predstavljaju važan preduvjet za razvoj lovnog turizma. Posebna se briga posvećuje uzgoju i zaštiti divljači.

Lovački domovi Hrvatskih šuma primjerno su zastupljeni u svim djelovima kontinentalne Hrvatske te pružaju udoban i komforan smještaj lovcima i drugim zaljubljenicima šumskih ljepota te vrhunsku lovačku gastro ponudu. Svojim izgledom i unutrašnjim uređenjem na najbolji način predstavljaju svoju tvrtku te svjedoče o dugoj lovnoj tradiciji u RH. Hrvatske šume ukupno posjeduju 22 lovačka doma, 2 planinarska doma te 2 objekta sa sobama i apartmanima sa ukupno oko 460 kreveta. Gosti lovci predstavljaju goste s visokom kupovnom moći.

Osim lovnog turizma Hrvatske šume nastoje razvijati i ostale oblike turističke ponude u kontinentalnom turizmu kao što su zdravstveni, rekreativni i sportski turizam vezan za planinarske domove «Zeleni vir» u Gorskom kotaru i «Jankovac» na Papuku bazirane na prirodnim ljepotama i atraktivnosti kanjona, vodenih slapova i jezera.

Turistički centar Petrova gora valorizira kulturnu, povijesnu i prirodnu baštinu Petrove gore, a park šuma Golubinjak je mjesto za masovna okupljanja i događanja.

Nudimo također organizaciju škole učenika u prirodi, mogućnost «team building» programa, organizaciju poslovnih sastanaka te sportski ribolov na ribnjaku Lipovljani.

Hrvatske šume osim navedenog provode i sve zadaće iz programa aktivnosti provedbi mjera od zaštite šuma od požara od interesa za Republiku Hrvatsku.

Hrvatska vatrogasna zajednica

Hrvatska vatrogasna zajednica svoj dio pripremnih aktivnosti za turističku sezonu 2008. godinu provodila je kroz redovitu aktivnost svojih vatrogasnih organizacija na terenu. Dakle na svakoj intervenciji na priobalju bila je, putem dobrovoljnih vatrogasnih društava i javnih vatrogasnih postrojbi, prisutna i Hrvatska vatrogasna zajednica.

Dodatne aktivnosti HVZ je realizirala putem Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2005. godini. U sklopu navedenog Programa HVZ je bila samostalni izvršitelj zadaća iz triju točaka i to:

1. Dislokacije vatrogasnih snaga s kontinenta na priobalje,
2. Priprave vatrogasnih postrojbi,

3. Informativno-promidžbenih aktivnosti.

Osim navedenog HVZ je, zajedno s Državnom upravom za zaštitom i spašavanje, bila izvršitelj zadaća iz 18 točaka Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2005. godini

U svezi provedbe dislokacije vatrogasnih snaga, HVZ je dislocirala vatrogasna vozila s vatrogascima u 19 najugroženijih jedinica lokalne samouprava te nacionalne parkove i parkove prirode. Hrvatska vatrogasna zajednica je sredstvima premije osiguranja sufinancirala opremanje vatrogasaca, a Državna uprava za zaštitu i spašavanje je financirala redovne troškove (dnevnice, gorivo,...) sredstvima iz državnog proračuna.

Zadaća iz točke 2. (priprava vatrogasnih postrojbi) proizlazi iz Plana intervencija kod velikih požara na otvorenom prostoru. Sukladno tome stavljeno je u pripravu, kao i proteklih godina, 500 dobrovoljnih vatrogasaca koje, temeljem Zakona o vatrogastvu, može angažirati glavni vatrogasni zapovjednik.

Od informativno-promidžbenih aktivnosti možemo izdvojiti: postavljanje 160 novih jumbo plakata u suradnji s Hrvatskim šumama, tisak i distribuciju promidžbenih majci za zaštitu šuma od požara za vatrogasnu mladež koja je na terenu organizirala promidžbenu akciju zaštite šuma od požara. HVZ je također, putem svojih organizacija postavila 200 promidžbenih panoa za zaštitu šuma od požara.

Aktivnosti ostalih subjekata

Hrvatski autoklub

Hrvatski autoklub, kao nacionalna udruga vozača i vlasnika vozila svojim djelatnostima i načinom njihovog obavljanja nezaobilazni je čimbenik u pripremi i provedbi aktivnosti koje doprinose uspješnosti turističke sezone u Republici Hrvatskoj.

Temeljem Programa pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku sezonu 2008. godine, Hrvatski autoklub osobitu je pozornost posvetio organiziranju i funkcionalnom upravljanju sustavom tehničke pomoći i informiranja vozača o stanju u cestovnom prometu.

Shvaćajući važnost komunikacije sa sudionicima cestovnog prometa u slučajevima nastanka incidentnih situacija (kvar na vozilu ili prometna nesreća) te važnost pravovremene informacije o stanju u prometu, Hrvatski autoklub neposredno prije turističke sezone u vlastiti je sustav rada implementirao novu telefonsku centralu koja je u potpunosti ispunila očekivanja i doprinjela podizanju kvalitete usluga motoriziranim turistima.

TEHNIČKA POMOĆ

Sustav tehničke pomoći vozačima Hrvatskog autokluba podrazumijeva pružanje usluga popravka kvara na mjestu njegovog nastanka, usluga uklanjanja i prijevoza vozila u kvaru ili oštećenih u prometnoj nesreći te usluga touring pomoći.

KONTAKTNI CENTAR HRVATSKOG AUTOKLUBA

Kontaktni centar Hrvatskog autokluba mjesto je u koje se slijevaju sve potrebe za uslugama tehničke pomoći putem poziva na jedinstveni telefonski broj 987.

U cilju realizacije Programa operativnih i pripremnih aktivnosti u turističkoj sezoni 2008. godine organizacija i način rada Kontaktnog centra Hrvatskog autokluba prilagođen je potrebama opsluživanja većeg broja korisnika sa različitih govornih područja na način da se kontinuirano 24 sata dnevno opsluživalo korisnike sa engleskog, njemačkog, talijanskog i francuskog govornog područja.

Za potrebe podrške radu mehaničara u okviru Kontaktnog centra uspostavljena je savjetodavna pomoć (help desk) kako bi mehaničari bili jedinstveno vođeni i koordinirani u stručnom i administrativnom pogledu, što se pokazalo kao izuzetno korisnim dijelom Kontaktnog centra i HAK-a, u pogledu što kvalitetnijeg pružanja usluga na terenu. Help desk ima veliku ulogu i u trijaži prilikom preuzimanja intervencije, te svojim savjetima u graničnim slučajevima pomažu u odabiru prave usluge i tako smanjuju troškove pojedinih slučajeva.

Tijekom ovogodišnje turističke sezone Kontaktni centar zaprimilo je ukupno 405.894 poziva u ukupnom trajanju od 2.462 sati 7 minuta i 49 sekundi neprekidnog razgovora sa klijentima.

POPRAVAK KVARA

Poslovi popravka kvara na vozilu obavljani su s ukupno 60 specijalnih vozila za popravak kvarova (7 polivalentnih vozila i 3 motocikla) opremljenih novim dijagnostičkim uređajima i raspoređenih na 45 lokacija, uz angažman 78 mehaničara.

Tijekom turističke sezone, odnosno od 01. lipnja do 15. rujna pruženo je ukupno 11.448 usluga popravka kvara na vozilu na cesti od čega je oko 40% bilo pruženo stranim državljanima. Nakon intervencije mehaničara tehničke pomoći 75 % vozila moglo je na vlastiti pogon započeti ili nastaviti putovanje.

Ovaj podatak potvrđuje da su naponi i ulaganja HAK-a u stalnu edukaciju zaposlenih, uređaje, alat i opremu rezultirali zavidnim postignućima i da se kvaliteta usluga približila kvaliteti usluge koju vozači mogu dobiti u zapadnoj Europi.

Uvažavajući specifične potrebe na turistički značajnim područjima i cestovnim pravcima pružanje usluga popravka kvara na vozilu u Istri, Primorju i Dalmaciji (Umag, Poreč, Pula, Rijeka, Krk, Cres /Lošinj, Rab, Pag, Zadar, Šibenik, Split, Brač, Hvar, Makarska, Ploče i Dubrovnik) te pojedinim dionicama transeuropskih cestovnih pravaca u Republici Hrvatskoj (Zagreb, Krapina, Karlovac, Kutina, Udbina, Slavonski Brod, Županja, Knin, Delnice, Križopolje, Bosiljevo, Maslenica i Zadar) usluge su bile dostupne danonočno, od 00.00 sati do 24.00 sata.

U turističkoj sezoni djelovala su privremena mjesta pripravnosti za obavljanje poslova tehničke pomoći - popravka vozila na cesti:

- otok Pag (autokamp «Straško»),
- otok Mali Lošinj (autokamp «Rapoča»),
- otok Rab,
- benzinska postaja «Tifon» Bosiljevo (1- mjesto, smjer jug),
- benzinska postaja «Tifon» Maslenica (1 mjesto, smjer sjever),

Na otocima Hvar i Brač u sustavu HAK-a djeluju s pokretnim radionicama ugovorni suradnici koji po nalogu HAK-a obavljaju usluge pomoći na cesti.

UKLANJANJE I PRIJEVOZ VOZILA

Poslove uklanjanja i prijevoza vozila u kvaru ili oštećenih u prometnim nesrećama Hrvatski autoklub organizirao je angažirajući 240 specijalnih vozila. Rasprostranjena mreža izvršitelja osigurala je fleksibilnost sustava na razini europskih standarda, neprekidno 24 sata dnevno, 365 dana u godini, na cjelovitoj mreži razvrstanih javnih cesta Republike Hrvatske. Ovu ocjenu najbolje potvrđuje činjenica da su specijalna vozila na mjesto pružanja usluge stizala u prosjeku za 40 min.

Tijekom turističke sezone, odnosno od 01. lipnja do 30. rujna pruženo je ukupno 15.493 usluge uklanjanja i prijevoza vozila od čega 11.339 usluga uklanjanja i prijevoza vozila u kvaru i 4.154 usluga uklanjanja i prijevoza vozila oštećenih u prometnim nesrećama. Pružajući ove usluge Hrvatski autoklub osigurava pomoć vozačima ali i nesmetano odvijanje cestovnog prometa.

TOURING USLUGE

U promatranom periodu osim gore navedenih usluga Hrvatski autoklub organizirao je preko 3500 touring usluga (smještaj u hotele i kampove, organizacija nastavka putovanja drugim prijevoznim sredstvima, nabava rezervnih dijelova, organizacija medicinske pomoći, zbrinjavanje vozila u servisima, zbrinjavanje oštećenih vozila kojih se vlasnici odriču, prenošenje hitnih poziva, organizacija procjene štete na vozilima, organizacija medicinskog transporta) čime je na neposredan način podigao razinu usluga na koje može računati inozemni turist koji posjećuje Republiku Hrvatsku.

INFORMIRANJE O STANJU U CESTOVNOM PROMETU

U prostoru Kontaktnog centra obavljaju se i poslovi informiranja javnosti o stanju u cestovnom prometu. Prikupljaju se informacije značajne za protočnost i sigurnost cestovnog prometa, objedinjuju i distribuiraju elektronskim medijima te telefonski motoriziranim građanima i drugim zainteresiranim subjektima.

Temeljem iskustava prethodnih godina uočena je velika važnost tog segmenta rada Hrvatskog autokluba s obzirom da je Hrvatski autoklub u očima motoriziranih gostiju Republike Hrvatske ali i

domaćih vozača prepoznat po izuzetno korisnim i važnim informacijama koje doprinose osjećaju sigurnosti i mobilnosti. Organizacija rada i dostupnost 24 sata 365 dana u godini stvorila je naviku kod vozača da se u svakom trenutku može dobiti važna ali i kvalitetnu informaciju o stanju u cestovnom prometu.

Dobra suradnja s II. programom Hrvatskog radija nastavljena je i ove godine a u turističkoj sezoni redovno su objavljivane i relevantne informacija o stanju i prohodnosti cesta u Republici Hrvatskoj. Informacije o stanju na cestama objavljivane su na hrvatskom jeziku svaki sat od 6.30 do 21.30 (ljetna shema), a u dane vikenda tijekom srpnja i kolovoza redovite obavijesti emitirale su se svakih 30 minuta, a po potrebi i češće.

U okviru II. programa Hrvatskog radija izvješćivanje na stranim jezicima objavljivane su od 16.06.-04.07.2008. na engleskom jeziku, od 04.07.-07.09.2008. na engleskom i njemačkom jeziku, a od 01.08.-31.08.2008. na engleskom, njemačkom i talijanskom jeziku.

Tijekom turističke sezone 2008. godine emitirano je 6.276 izvješća o stanju u prometu na hrvatskom jeziku te preko 2.500 izvješća na stranim jezicima, a izvjestitelji su po potrebi sudjelovali u informiranju u posebnim priložima TV postaja u okviru kojih su se javljali sa aktualnim informacijama i savjetima o putovanju. Pored toga tijekom turističke sezone sačinjeno je gotovo 12.000 pisanih izvješća o stanju u prometu koje se vozači i turisti mogli koristiti putem web portala HAK-a, stranica teleteksta i T-coma te ostalih tiskovnih medija u Republici Hrvatskoj.

Za informacije o stanju u prometu putem telefonskog broja 46 40 800 tijekom turističke sezone dnevno je bilo angažirano troje izvjestitelja, a u vrijeme vikenda na ovim poslovima radilo je 5 izvjestitelja koji su ukupno zaprimili više od 190.000 poziva koji su bili vezani uz stanje u cestovnom prometu u Republici Hrvatskoj.

U praćenje stanja u prometu uključeno je ukupno 70 video kamera čije se snimke tekstualno nadopunjavaju i odašilju korisnicima mobilnih telefona u mreži T- mobila kao MMS poruka.

Djelatnici Hrvatskog autokluba sudjelovali su u svim aktivnostima koje su u pripremama ovogodišnje turističke sezone obavljale Hrvatske ceste i tvrtke koncesionari autocesta. Posebice u onima koje se tiču sigurnosti prolaska kroz tunele ili rješavanja prometne gužve obilaskom mjesta s težim prometnim nesrećama kao i mjesta izvođenja radova te u koordinacijskim aktivnostima privremenog vođenja prometa na autocestama i ostalim javnim prometnicama u vrijeme vikenda.

OSTALE AKTIVNOSTI

Tijekom ovogodišnje turističke sezone u dane vikenda predstavnik Hrvatskog autokluba sudjelovao je zajedno sa koordinatorima HAC-a i MUP-a u neposrednom vođenju prometa u zonama tunela " M. Kapela" i "Sv. Rok", te praćenju stanja u odvijanju prometa na turistički opterećenim cestovnim pravcima. Time je osigurana točna i pravovremena informacija koja se prema korisnicima distribuirala putem elektronskih medija.

Tijekom svakog vikenda u mjesecu srpnju i kolovozu Hrvatski autoklub je provodio nadzor prometa iz zraka korištenjem lakih zrakoplova, posebno na autocestama A1, A2 i A3. Ostvareno je ukupno oko 25 sati leta kojom prilikom su se izvjestitelji neposredno uključivali sa informacijama o stanju odvijanja prometa u radijske programe. Zrakoplovom su letjeli i novinari televizijskih kuća (HTV, RTL, TV NOVA i Z1) što je svakako pridonijelo točnosti informacija te praćenja odvijanja prometa na cestama Republike Hrvatske.

Hrvatska gorska služba spašavanja

Hrvatska gorska služba spašavanja i ove godine sustavno je provodila svoj Program unapređenja sigurnosti turista i turističkih sadržaja u kojem su sagledani sigurnosni izazovi turizma na prostorima izvan urbanih sredina i javnih prometnica te se djelatno provode strateške pripreme za njegovo unapređenje. Cilj Programa je stvoriti dugoročne sigurnosne preduvjete kako bi se što bolje iskoristili

prostori u prirodi izvan gradova i javnih prometnica kao prirodni potencijali za razvoj novih oblika turizma. Time se postiže produženja sezone, obogaćivanja ponude i predstavljanje Republike Hrvatske na međunarodnom turističkom tržištu kao sigurne zemlje za aktivni i atraktivni odmor.

Od 01.01. do 30.09. 2008 godine Hrvatska gorska služba spašavanja je intervenirala u 436 akcija.

Broj intervencija bi bio i veći da nije bilo sustavnog pristupa preventivi HGSS-a koji dugoročno projektira sigurnost na tim prostorima.

Kao sustavni pristup problemu sigurnosti HGSS je nastavio sa Projektom izrade zemljovida i planinarsko turističkih vodiča čime se dugoročno trebaju prekriti sve Hrvatske planine i otoci vrlo kvalitetnim zemljovidima sa provjerenim GPS pozicijama, putovima i sl. Ove karte sadrže i sve potrebne sigurnosne i druge informacije. Projekt je započeo obalnim planinama Mosor, Omiška Dinara, Kozjak, slijede Biokovo, Pelješac i otoci. Radi se o značajnom projektu kojim će u konačnici biti obrađeni svi dijelovi Hrvatske. Zahvaljujući tim kartama promoviraju se nova područja, a uz svaku kartu izdaje se planinarsko-turistički vodič koji obrađuje sve sadržaje koje su zanimljivi sa aspekta turizma i predstavljaju prostor, povijesne i druge znamenitosti. Ovim kartama i vodičima otvaraju se nove mogućnosti turističke ponude i otkrivaju se mogućnosti korištenje mnogih prostora na kojima turizam takvog tipa nije postojao, što je posebno važno jer se radi o područjima koje je do sada bilo zapostavljeno i u kojem stanovništvo može naći nove izvore prihoda.

U 2008. godini dovršen je Vodič po Kozjaku, te je u tisku karta Lastovskog otočja, te vodič Lastovsko otočje. U tijeku su pripreme za izradu karte Južni Velebit, Biokovo i Otok Vis. Radi se o kartama najviše kvalitete sa posebnim naglaskom na sigurnost turista i prezentiranje prostora kao turističkih resursa.

Istovremeno HGSS djeluje na digitalnoj kartografiji i bazi elektronskih podataka, te u suradnji sa distributerima GPS uređaja zajednički radi na kvalitetnijim programima sa ažurnim, provjerenim i sigurnim podacima o stazama i drugim športsko turističkim sadržajima izvan gradova i javnih prometnica. Naime sve više turista koristi GPS, ne samo kao sredstvo za orijentaciju, nego kao pomagalo u odabiru turističke destinacije.

Edukacija za organizatore turističkih sadržaja sustavno se izvršavala i u 2008. Izvršeno je osposobljavanje turističkih kadrova u Dubrovniku i Rijeci, te je u pripremi i osposobljavanje u Zadru. Ovom obukom obuhvaćene su turističke agencije i organizatori pustolovnog turizma. Prethodne godine osposobljeni su kadrovi u Zagrebu i Splitu, a edukacija je provedena temeljem Zakona o Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja, te u suradnji sa Hrvatskom gospodarskom komorom. Svi polaznici su dobili licence. Ove mjere su se pokazale kao izuzetno učinkovite, jer od kada se provode ovakve edukacije i osposobljavanja, rijetke su nesreće u organiziranim turističkim grupama (izuzev nesreće u kanjonu Cetine).

Edukacija vodičkog kadra. Za potrebe vodičkog kadra, HGSS sustavno sudjeluje u osposobljavanje svih kadrova koji mogu biti osnova za kvalitetnu vodičku službu u svim sredinama koje imaju potencijale i mogućnosti razvoja pustolovnog turizma.

Tiskano je 5000 adresara Službe, te 100 000 letaka i uputstava za slučaj nesreće ili opasnosti.

Formirano je 5 novih obavještajnih punktova uglavnom u planinama, na kojima turisti mogu zatražiti pomoć ili informaciju.

NEPOSREDNO PREVENTIVNO DJELOVANJE. DEŽURSTVA-KONTROLE.

HGSS u granicama svojih ovlasti kontrolira sigurnost u svim nacionalnim parkovima i skijalištima, planinama, rijekama i drugim turističkim prostorima izvan gradova i javnih prometnica i na svim skupovima koje prezentiraju i promiču turističke sadržaje u ne urbanoj Hrvatskoj. Dežurstvom i prisutnošću na terenu pokriva sve pustolovne utrke, parajedričarska, biciklistička, skijaška, penjačka i druga natjecanja i sve manifestacije visokog rizika koje se odvijaju na prostorima izvan gradova i javnih prometnica koje su najavljene i na kojima se očekuje veći broj ljudi na prostorima u prirodi. Radi se o gotovo 30 000 sati dežurstava. Posebno treba istaknuti vrlo učinkovito osiguranje utrke za Svjetski skijaški kup za žene na Sljemenu (Snježna kraljica), te Muški svjetski kup što zbog konfiguracije terena, velikog broja gledatelja i drugih nepovoljnih okolnosti predstavlja vrhunsku sigurnosnu zadaću, te druge manifestacije visokog rizika a koje promiču Hrvatski turizam

-Tijekom cijele godine osigurano je dežurstva na centrali u smislu davanja informacija turistima. HGSS sustavno radi na unapređenju sustava helikopterskog spašavanja i uvođenja standarda HEMS-a (helikopterskog medicinskog prevoženja ozlijeđenih i bolesnih). I ove godine na inicijativu Hrvatske gorske službe spašavanja, a u suradnji sa Splitsko-dalmatinskom županijom od 15.06. do 15.09. organiziran je sustav dežurstava i helikopterske pripravnosti po uzoru na europske standarde. To podrazumijeva letače spašavatelje, medicinski tim (liječnik i medicinski tehničar), te izdvojenu specijaliziranu medicinsku i spasilačku opremu. Tijekom tog dežurstava samo tijekom turističke sezone odrađeno je 157 letova sa ozlijeđenim i bolesnima, koji su zahvaljujući stručnoj medicinskoj pomoći zbrinuti prema najvišim standardima. To je vrlo kvalitetni pomak, jer su do sada kod prevoženja sa otoka, bolesni i ozlijeđeni išli bez medicinske pratnje i potrebne opreme za medicinski monitoring i reanimaciju, ili bi otoci u srcu turističke sezone za vrijeme takvih letova ostajali bez takve opreme i (ponekad jedinog) liječnika na otoku.

HGSS već dugi niz godina organizira helikoptersko dežurstvo tijekom turističke sezone, a ovo je već treća godina za redom u kojoj se kao pilot projekt uvode i visoki medicinski standardi HEMS-a. Ovi projekti su vrlo važni jer unapređuju i podižu razinu medicinske zaštite turista prema međunarodnim standardima, a stečene iskustva su dobra osnova za trajno uvođenje pravog sustava helikopterskog spašavanja i medicinskog zbrinjavanja u Republici Hrvatskoj, što je naša obveza do ulaska u EU.

PRIPREMA PROSTORA:

Evidentirani su i analizirani turistički prostori i sadržaji u većini priobalnih županija. Radi se na prepoznavanju rizika i predviđanju opasnih situacija.

HGSS je sustavno radio na uređenju i kontroli penjališta, planinarskih i pješačkih staza, izrada skloništa. HGSS sustavno radi na mreži interventnih terenskih helidroma (sletišta) za potrebe spašavanja na nepristupačnim terenima. Poglavitito na pučinskim otocima i planinama. Izrađen je novi helidrom na otoku Sušcu, te redovito održavanje helidroma na Palagruži, Šćedru, Mosoru i dr.

Sve se više javlja problem označavanja staza i improvizacije i neujednačenost standarda (oznake, putokazi, upozorenja), te je potrebno u tom području uvesti malo reda kako svaka lokalna zajednica ne bi samovoljno to improvizirala. Dosadašnja iskustva govore da su prostori koji su kvalitetno pripremljeni od strane HGSS-a postali sigurniji i broj nesreća se bitno smanjio.

Uređeno je više pješačkih i planinarskih staza na Lastovskom otočju, Pelješcu, Velebitu i sl.

Sustavno se pripremaju i opremaju penjališta, te najdublje speleološki objekti u cilju uvećanja sigurnosti i učinkovitosti spašavanja.

U smislu kvalitetne pripreme prostora, ostvarena je dobra suradnja sa Upravom za zaštitu prirode, upravama nacionalnih parkova i parkova prirode, a treba još unaprijediti suradnju sa turističkim zajednicama i jedinicama lokalne uprave i samouprave.

HGSS surađuje sa mobilnim operaterima i pokrenuo je inicijativu za kvalitetnije pokrivanje signalom turistički atraktivnih prostora hrvatskih planina i otoka, što je preduvjet pravovremene dojava o nesreći te učinkovitog spašavanja.

HGSS je i za sezonu 2008. osigurao punu pripravnost i gotovu trenutnu spremnost od 0-24 h, 365 dana u godini. Unapređuje se i teritorijalna pokrivenost, tako da HGSS djeluje kroz 16 svojih teritorijalnih ustrojstvenih jedinica, a u tijeku je formiranje i dvije nove (Krapina, Osijek).

HGSS kao jedan nositelj aktivnosti Programa Vlade RH za turističku 2008. (sigurnost turista) uporno razvija, predlaže modele i spreman je za uvođenje helikopterske službe spašavanja u

Zbog sigurnosti turista osnovana je nova stanica HGSS-a u Orebiću, čime je stvorena pretpostavka za razvoj ponude i unaprijeđena je sigurnost na južnom dijelu Hrvatske.

Hrvatska gorska služba spašavanja je provela na vrijeme i kvalitetno sve planirane zadaće u pripremi i provedbi turističke 2008. To je rezultat stručnog i dugoročnog Programa HGSS-a na unapređenju sigurnosti turista i turističkih sadržaja izvan gradova i javnih prometnica. Zbog uvođenja novih prostora i sadržaja u turističku ponudu i produženja turističke sezone u budućnosti nas očekuje uvećanje broja nesreća za koje se Služba mora dobro pripremiti i kapacitirati. U ovoj turističkoj sezoni smo u jednom danu imali i po 3 i više istovremenih većih akcija spašavanja, a posebni problem predstavljaju potrage

za nestalim osobama koje zahtijevaju angažiranje velikog broja ljudi i drugih resursa (psi, helikopteri i sl.). Vlada RH bi trebala dati jaču potporu inicijativi HGSS-a za kvalitetnije pokrivanje signalom turistički atraktivnih prostora hrvatskih planina i otoka, jer je to jedan od aspekata sigurnosti turista i turističkih sadržaja i kvalitetno pokrivanje signalom od strane GSM operatera.

Hrvatska gospodarska komora

Nastupi na specijaliziranim sajmovima:

1. Velika Britanija: Sajam Southampton, rujan 2007.
2. Francuska: GRAND PAVOIS, La Rochelle, rujan 2007.
3. Njemačka: Sajam HANSEBOOT, studeni 2007.
4. Španjolska: SALON NAUTICO, Barcelona, studeni 2007.
5. Slovenija: Sajam „Narava i zdravje“, Ljubljana, studeni 2007.
6. Bosna i Hercegovina: „Burza Neum“, Neum, studeni 2007.
7. Slovenija: Sajam „Turizam u prosti čas“, Ljubljana, siječanj 2008.
8. Njemačka: BOOT, Düsseldorf, siječanj 2008.
9. Austrija: BOOT, Tulln, ožujak, 2008.
10. Italija: Sajam EUDI SHOW, Rim, ožujak 2008.
11. Velika Britanija: sajam Boat Show 2008 u Southamptonu, 12.-21.09.2008.

Promocija hrvatske kulturne baštine

Aktivnosti Poslovnog kluba za kulturni turizam

Izvršene edukativne prezentacije „kulturno – turističkih proizvoda Hrvatske“, za potrebe promocije hrvatske kulturne baštine:

1. Projekt: „Priča o Milki Trnini u četiri čina“, Grad Zagreb, održano u HGK
2. Projekt: „Mobile guide“, nacionalni projekt, održano u HGK
3. Projekt: „Ogulin zavičaj bajki“, Ličko-senjska županija, održano u HGK
4. Projekt „Villas“, međunarodni projekt, održano u HGK
5. Projekt: „Gacka – doživljaj zemlje i vode“, Ličko-senjska županija, održano u ŽK Otočac
6. Projekt: „Povijesne tematske ceste Lujzijana i Karolina“, Karlovačka i Primorsko-goranska županija, održano u Bolu, otok Brač
7. Projekt: „Novigrad na Dobri“, Karlovačka županija, održano u ŽK Karlovac
8. Projekt „Dekodiraj Zagreb“, Grad Zagreb, održano u HGK
9. Projekt: „Heureka“, nacionalni projekt, održano u HGK
10. Projekt: „Craftattract“, međudržavni projekt, održano u HGK
11. Projekt: „Nin kao jedan od obzidanih gradova u Europskoj udruzi WTFC (Walled Towns Friendship Circle) i Nin i projekt „Putevima Petra Zoranića Ninjanina“, 24.04.2008.
12. Projekt: „Autohtono kulinarstvo Crikvenice – naša nematerijalna baština“, 24.05.2008.
13. Projekt: poslovno-edukativni seminar „Integracija hrvatskih kulturnih ruta s kulturnim rutama EU“, 02.07.2008. Evidentna je potreba da se Hrvatska svojim projektima uključi u međunarodne kulturno-turističke projekte, te je stoga u suorganizaciji Euro info komunikacijskog centra Zagreb, HGK Sektora za turizam i Europskog instituta za kulturne rute, održan seminar s ciljem poboljšavanja protoka informacija o mogućnostima implementacije traženih međunarodnih kriterija na nacionalnoj razini u cilju djelovanja unutar jedinstvene Europske mreže kulturnih ruta. Vijeće Europe osnovalo je prije trideset godina Europski institut kulturnih ruta „E.I.C.R.“, koji danas pokriva tridesetak europskih ruta. 2007. g. Vijeće je u Rezoluciji br. 12 usvojilo nova pravila, kriterije i obaveze za primjenu programa Europskih kulturnih ruta na području EU. Održana predavanja: Michel Thomas Penette, direktor Instituta za europske kulturne rute - „Europske kulturne rute – nova regulativa, kriteriji i certifikacija“ i Antonio Barone, direktor Feničanske rute - „Feničanska ruta“ - kako upravljati turističkim sadržajima i doživljajem- branding i komercijalna upotreba. Predstavljeni su i najuspješniji domaći primjeri tematskih putova: Željka Lukačević - „U potrazi za zlatom“, Grad

Varaždin; Biljana Lenčarić „Putovima sakralnog baroka kroz Brodsko Posavlje”, TZG Slavonski Brod i Miren Androić „Lujzijana i Karolina u mreži europskih putova”, Udruga "Lujzijana".

Projekt HGK

Realiziran projekt „Pouke baštine – za gradnju u hrvatskome priobalju“, I. faza, tiskana knjiga „Pouke baštine – za gradnju u hrvatskome priobalju“, rujna 2007., za potrebe promocije i zaštite kulturne baštine hrvatskog priobalja

U tijeku realizacija projekta „Pouke baštine – za gradnju na području kontinentalne Hrvatske“, II. faza, za potrebe promocije i zaštite kulturne baštine kontinentalne Hrvatske

U tijeku je suradnja s Hrvatskim zavodom za norme i Sekcijom ronilačkog turizma pri HGK-Sektoru za turizam i Centrom za kvalitetu HGK, na uvođenju međunarodnog standarda kvalitete za pružatelje usluga rekreativnog ronjenja „EUF Certified“ (European Underwater Federation Certified) u suradnji sa Austrian Standard Institute iz Beča.

Promocija hrvatskog gospodarstva i hrvatskih proizvoda

Održane prezentacije „Turizam u Hrvatskoj“ - pri povezivanju hrvatskih gospodarskih subjekata iz djelatnosti turizma i inozemnih tvrtki za turizam, prilikom posjeta inozemnih gospodarskih delegacija, te za potrebe, ukvira istih, pratećih seminara i okruglih stolova – suradnja Sektora za međunarodne odnose HGK i Sektora za turizam HGK:

1. tržište SAD: Prezentacija turističkog gospodarstva za USA Embassy, HGK
2. tržište Velika Britanija: Hrvatsko – britanski poslovni susreti, Promocija turističkog gospodarstva poslovnoj delegaciji – West Midlands, HGK
3. tržište UAE: Hrvatsko – UAE poslovni forum, Promocija turističkog gospodarstva za UAE poslovni forum, HGK
4. tržište Grčka: Hrvatsko – grčki susreti, Promocija turističkog gospodarstva poslovnoj delegaciji Grčke, HGK
5. tržište Kina: Posjet kineskog izaslanstva, Promocija turističkog gospodarstva poslovnoj delegaciji Kine, HGK
6. tržište Bugarska: Hrvatsko – bugarski poslovni forum, Promocija turističkog gospodarstva poslovnoj delegaciji Bugarske, HGK
7. tržište Japan: Hrvatsko – japanski susreti, Tokyo, Japan,
8. Prezentacija Zajednice zdravstvenog turizma Hrvatske za predstavnike European Spa Association ESPA, Ivanić Grad
9. Prezentacija hrvatskog turizma na sajmu „Burza Neum“, Neum, BiH
10. Prezentacija nautičkog turizma Hrvatske, Helsinki, Finska

Projekti HGK – Sektor za turizam

Održane 2 sjednice Organizacijskog odbora akcije „Turistički cvijet – kvaliteta za Hrvatsku 2008.“ i dogovorena tema „Hrvatskog turističkog foruma 2008.“ - „Hrvatski turizam u europskom kontekstu“.

U tijeku pokretanje projekta – „Diseminacija istraživanja provedenog ocjenivanja kvalitete hrvatskih turističkih odredišta u akciji „Turistički cvijet – Kvaliteta za Hrvatsku 2008.“, HGK u suradnji s Institutom Ivo Pilar, nositeljem istog ocjenjivanja.

U rujnu 2007., tiskan prvi nacionalni katalog „Nautička Hrvatska – charter“, za nautičku sezonu 2008., u suradnji s HTZ, prema usvojenim kriterijima članica UPUSP – charter, sa sjedištem pri HGK, a za potrebe unapređenja zajedničkih promocijskih aktivnosti istih

U suradnji časopis „Gala Style“ Hrvatska i Grupacija wellness turizma (GWT) pri HGK, realiziran Projekt „Gala Wellness“ – dodjeljene nagrade i posebna priznanja najboljim wellness centrima Hrvatske, prema usvojenim kriterijama članica GWT pri HGK, ožujak 2008.

U realizaciji izrada prvog nacionalnog kataloga „Wellness Hrvatska 2008./2009.“, u suradnji HGK i HTZ
U tijeku uspostava prvog „OnLine nacionalnog kataloga charter tvrtki Hrvatske“ - pri HGK, za nautičku sezonu 2008.

U tijeku anketiranje turističkih seljačkih obiteljskih gospodarstava, za potrebe izrade prvog nacionalnog kataloga istih, u suradnji HGK, MT i HTZ

Realiziran je Poslovno edukativni seminar "TURIZAM U EUROPSKIM DIREKTIVAMA I NORMAMA", 19.06.2008. godine u HGK - Komori Zagreb, u suorganizaciji Euro info komunikacijskog centra Zagreb i Sektora za turizam HGK, potaknut s ciljem poboljšavanja protoka informacija o promjenama i standardima prema tvrtkama iz sektora turizma, te s ciljem njihova boljeg upoznavanja sa zahtjevnim područjem zaštite potrošača, kao i s novim normama koje se odnose na turističke agencije, hotelijerstvo, turističko vođenje i sl.

IV ZAKLJUČAK

Slijedom globalne tržišne situacije obrazložene u uvodu ovog dokumenta te postignutih rezultata tijekom proteklog razdoblja, osnovni cilj svih čimbenika hrvatskog turizma je očuvanje osvojene pozicije na međunarodnom tržištu te ostvarenje turističkog prometa na razini 2008. godine uz mogućnost oscilacija u prvih 6 mjeseci u odnosu na prethodnu godinu te nakon toga stabilizaciju, što su očekivanja i Svjetske turističke organizacije.

Na kretanja broja turista i broja ostvarenih noćenja, kao i drugih parametara uspješnosti turističke godine utječu mnogi činitelji, kako pozitivni, tako i oni ograničavajući, negativni:

POZITIVNI	NEGATIVNI
→dobro osmišljena i realizirana nacionalna marketinška politika HTZ-a →pravovremeno doznačavanje sredstava iz Državnog proračuna za promociju → pojačana ulaganja u obogaćivanje i kvalitetu turističke ponude Hrvatske →sufinanciranje projekata edukacije i obrazovanja iz Državnog proračuna djelatnika u turizmu →donošenje novih propisa iz područja ugostiteljstva →paušalni obračun i naplata boravišne pristojbe i poreza za građane iznajmljivače →stalna ulaganja u kvalitetu cestovne infrastrukture →pojačani brodski i trajektni promet →intenzivniji zračni promet →koordinirane aktivnosti na poboljšanju protočnosti na granicama, cestama, lukama →organizirana i dobro pripremljena protupožarna zaštita →aktivnosti na razminiranju miniranih područja →dobro pripremljena i efikasna služba spašavanja – „112“	→nestabilno stanje na međunarodnom tržištu: - Globalna financijska kriza i recesija na svejtskom tržištu - strah od terorističkih napada - novi nemiri u svijetu - stalni rast cijene nafte i naftnih derivata - strah od prirodnih katastrofa (poplave i požari velikih razmjera, jaki orkanski vjetrovi...) →nepoštivanje uredbi i odluka o vremenskim razdobljima prekida građevinskih, komunalnih i drugih radova u nekim turističkim odredištima →još uvijek nedovoljno riješeno pitanje sanacije otpada u nekim mjestima →nedovoljno riješeno pitanje komunalne infrastrukture u pojedinim područjima priobalja (problem pitke vode, crnih jama, kanalizacije – potrebna detaljna modernizacija i izgradnja komunalne infrastrukture) →nedovoljna organiziranost plasmana ponude soba i apartmana građana iznajmljivača →nedovoljno smještajnih objekata, posebice više kategorije →veliki dio kapaciteta u komercijalnim objektima

→ dobro organizirana i efikasna služba tehničke pomoći na cesti te informiranja motoriziranih građana o stanju u cestovnom prometu → aktivnosti na sanaciji otpada → kontinuirana ulaganja u komunalnu infrastrukturu → koordinirane akcije na uređenju turističkih odredišta → ulaganja u smještajne objekte i prateće sadržaje i izgradnja novih hotela → podizanje kategorije postojećih smještajnih objekata → pojačani nadzor i kontrole Državnog inspektorata uz veća ovlaštenja sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu → pojačane aktivnosti pomorske policije s ciljem suzbijanja „crnog chartera“	van funkcije - → loša prometna povezanost turističkih odredišta međusobno i s atraktivnim lokacijama → visok tečaj domaće valute → velike razlike u tečaju u privatnim mjenjačnicama → nedovoljno angažiranje lokalnih jedinica, turističkih zajednica i gospodarskih subjekata u pripremama za turističku godinu → neadekvatna organiziranost službe helikopterskog medicinskog zbrinjavanja teško ozlijeđenih i bolesnih osoba

Unatoč ostvarenim rezultatima do sada, kao i dobrim najavama za posezonu, još uvijek postoji niz nedostataka u ukupnoj turističkoj ponudi:

- nedovoljno komercijalnih smještajnih kapaciteta (nemogućnost realizacije ukupne potražnje)
- nezadovoljavajuća struktura ukupnih smještajnih kapaciteta (još uvijek nedovoljan udio objekata više kategorije)
- obnavljanje i izgradnja komunalne infrastrukture ne prate pojačanu izgradnju turističkih kapaciteta
- neusklađenost cijena i kvalitete u dijelu ponude, što stvara promotivni kontraučinak
- problem građevinskih i drugih radova tijekom cijele godine, što izaziva negodovanje gostiju
- neriješen problem buke u turističkim destinacijama
- nedovršen proces privatizacije te loše provedena privatizacija rezultirali su ponudom dijela smještajnih objekata loše kvalitete, što smanjuje konkurentnost na međunarodnom tržištu
- nedovoljne aktivnosti turističkih zajednica, jedinica lokalne uprave i gospodarskih subjekata na razvijanju i osmišljavanju turističkog proizvoda kontinentalnog turizma
- nedovoljno zapošljavanje kvalificiranog, školovanog sezonskog kadra u smještajnim objektima
- neadekvatna informiranost stranih državljana vlasnika kuća za odmor i apartmana o mogućnostima legaliziranja pružanja usluge smještaja
- i dr.

Da bi se osigurala konkurentnost Hrvatske na međunarodnom turističkom tržištu, posebice na Mediteranu, potrebno je poduzeti još niz radnji:

- pojačati promidžbene aktivnosti na međunarodnom tržištu s naglaskom na glavne emitivne zemlje
- nastaviti s izgradnjom krupne infrastrukture i prometa
- modernizirati i povećati kapacitete komunalne infrastrukture paralelno s izgradnjom komercijalnih i drugih smještajnih objekata
- mijenjati strukturu smještajnih kapaciteta, tj. povećanjem broja hotelskih kreveta utjecati na poboljšanje kvalitete smještajne ponude
- povećati stupanj korištenja smještajnih i drugih kapaciteta s naglaskom na produženje turističke sezone
- poticati povećanje domaćeg turističkog prometa
- dalje raditi na sprječavanju bespravne i neplanske izgradnje radi zaštite prostora od daljnje devastacije i zagađivanja

- ubrzati proces privatizacije, provoditi nadzor nad ispunjenjem ugovornih stavki privatiziranih objekata (zapošljavanje, ulaganja i dr.) te riješiti pitanje uključivanja komercijalnih objekata van funkcije
- planski graditi nove objekte te ulagati u obnovu i uređenje postojećih smještajnih objekata i popratnih sadržaja
- poticati na svim nivoima razvoj dodatne ponude i sadržaja u turističkim destinacijama
- poticati razvoj i posebnih oblika turizma i turizma na kontinentu radi diverzifikacije turističke ponude
- nastaviti s programom podizanja kvalitete segmenta manjih smještajnih objekata - „Poticaj za uspjeh“
- poticati razvoj turističkih sadržaja uz glavne prometnice s naglaskom na razvoj tranzitnog turizma (implementirati rezultate studije „Pogledaj oko sebe“ - Look around)
- raditi na organiziranom plasmanu smještajnih kapaciteta u vlasništvu građana
- poduzeti mjere kojima bi se utjecalo na poštivanje odluka o vremenu zabrane građevinskih i dr. radova u turističkim odredištima
- poticati edukaciju i zapošljavanje kvalificiranog kadra tijekom sezone u turističkim tvrtkama
- intenzivirati nadzor gospodarske i sanitarne inspekcije radi sprječavanja sive ekonomije, odnosno rješavanja problema buke